

zeneKar

2016/01

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének közös lapja

www.aho.hu
www.zene-kar.hu

KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁSOK
2016

Somos Csaba a Nemzeti Énekkar új karnagya fotó: Felvégi Andrea

25 éves a Magyar
Zenei Tanács

Új vezetői kinevezések
a Kodály Filharmóniánál

nka

1

KALENDÁRIUM

3

ZENEI KÖZÉLETÜNK

„A minőség szót szinte nem lehet kimondani”

A Zeneművészeti Bizottság elkészítette 2016-ra a zenekarok és énekkarok támogatásáról szóló javaslatát, s ezt a felosztást még a múlt év vége előtt hagyta jóvá Balog Zoltán miniszter úr. A nemzeti címet viselő együttesek állami támogatása a tavalyi évhez képest változatlan maradt, a kiemelt kategória azonban 80 millió forinttal gazdagodott.

(Réfi Zsuzsanna)

NEMZETI ÉNEKKAR

Somos Csaba a Nemzeti Énekkar új karigazgatója

Kovács Géza főigazgató 2016. január elsejétől Somos Csaba karnagyot nevezte ki a Nemzeti Énekkar élére. A kiválasztás próbahangversenyek alapján történt, több jelölt meghívásával. Az új karigazgató az első negyedévben még együtt dolgozik Antal Mátyás korábbi karigazgatóval, aki negyed századig állt az együttes élén.

(Kaizinger Rita)

„És ezért még fizetnek is...”

A Nemzeti Filharmonikusok együtteseinek évek óta rendszeresen látogatják a határon túli magyarok településeket, elsősorban azokat, ahová egyébként csak ritkán vagy szinte sohasem jutnak el nemzetközi rangú hivatásos zenei együttesek. A Zenekar, a nagyobb költséggel járó szervezés és szállítás miatt, nem vállalkozhat minden évben ilyen koncertkörútra, a mobilisabb Énekkar viszont csillagtúra-szerűen évente legalább egy alkalommal valamelyik szomszédos ország több városában is fellép.

(Kaizinger Rita)

KODÁLY FILHARMÓNIA

Új vezetői kinevezések a Kodály Filharmóniánál

„Megtöbbszöröztük a debreceni hangverseny-látogató közönség létszámát”

A Kodály Kórus és a Kodály Filharmonikusok igazgató-művészeti vezetői munkakörére kiírt pályázaton immáron másodsorú Somogyi-Tóth Dánielt hirdették ki nyertesnek. A második vezetői ciklusa elején az elmúlt öt év tapasztalatairól, és további terveiről kérdeztük...

„Nekünk a jelenben kell jelen lennünk”

Januártól új vezető karnagya lett a Kodály Kórusnak Szabó Sipos Máté személyében. Két évre kapott megbízatást és a Debreceni Csokonai Színház operatagozatának fejlesztésében zenei vezetőként is meghatározó szerepe lesz.

(Réfi Zsuzsanna)

FILHARMÓNIA

Ezer hangverseny – többszázéves közönség

Szezononként felnőtteknek több mint ötven, ifjúsági hangversenyeiken százhatvan nagyzenekari koncertet rendeznek, évente kétszáznyolcvanezer fiatal találkozik a komolyzenével a Filharmónia Magyarország Nkft. programjain.

(Réfi Zsuzsanna)

ZENEI TANÁCS 25

„Meg kell őriznünk a szervezetet”

Hazánk zenei életének legnagyobb és legátfogóbb közhasznú szervezete, a Magyar Zenei Tanács 2015 decemberében születésnapjának alkalmából ünnepelte fennállásának negyedszázados évfordulóját, s ezen a rendezvényen korábbi elnökök, elnökségi tagok beszélgettek a korábbi évek történéseiről.

(Réfi Zsuzsanna)

PORTRÉ

Csaba Péter, a „szárguldó karmester”

A Kolozsváron született muzsikus 1983 óta a franciaországi Lyonban él, s az utóbbi két-három évtizedben a vezénylést tekintti fő tevékenységének.

(Kondor Katalin)

KRITIKA

HANGVERSENYEK

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, az Óbudai Danubia Zenekar, a Kodály Filharmonikusok, a Pannon Filharmonikusok, a Honvéd Férfikar-MÁV Szimfonikus Zenekar, az Óbudai Danubia Zenekar, a Zuglói Filharmónia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar és a Budafoki Dohnányi Zenekar hangversenyeiről.

(Fittler Katalin, Kovács Ilona)

KÖNYV

Igazi csemege vonósoknak

Robin Stowel: Hegedűtechnika és előadói gyakorlat a 18. század második felében és a 19. század első felében

Bizton állíthatom, hogy a vonós szakirodalom egyik hiánypótló könyve az, amit most a kedves (főként) hegedűs és brácsás kollégák figyelmébe ajánlok. A cím talán kissé hosszú és rémisztő lehet, de tökéletesen lefedi a tartalmat.

(Zsekov Éva Mónika)

ZENETÖRTÉNET

Bisztriczky Tibor hegedűművész

A közelmúltban két CD is megjelent, amin a kiváló hegedűművész és pedagógus játéka hallható. Egyiket 2015. október 2-án – VIRTUOSO VIOLIN ELOQUENCE felirattal, „Australian Eloquence” címkével – adták ki, amelyen Bisztriczky Tibor és Wolfgang Schneiderhan felvételei szerepelnek.

(Rakos Miklós)

MŰHELY

Szerzői jog és kiadói jog: mettől-meddig?

2015 őszén emlékeztünk meg Bartók Béla halálának 70. évfordulójáról. A szerző halála óta eltelt 70 év múltán sok koncertrendezőben merül fel a kérdés: vajon olcsóbban hozzáférhetőek lesznek-e Bartók alkotásai 2016-tól, a védettségi idő lejártát követően?

(Kaizinger Rita)

A francia zenei élet piramisa

Zenészképzés Franciaországban

A német- és a franciaországi zenei oktatás terén különösen a zenekari zenészek képzésében mutatkoznak meg nagy különbségek. Aki Franciaországban hivatásos zenész szeretne lenni, annak már egész fiatalon meg kell méretetnie magát.

(Sven Scherz-Schade)

PRÓBAJÁTÉKOK

42, 43

HANGVERSENYNAPTÁR

43

90 ÉVES KORÁBAN MEGHALT PIERRE BOULEZ. A kortárs zene kimagasló alakját január 5-én, kedden érte a halál otthonában, a németországi Baden-Badenben. A világhírű francia zeneszerző, karmester 1925. március 26-án született Montrisonban. Matematikai tanulmányok után 1942-ben Párizsba költözött, ahol két évvel később a Conservatoire-on Olivier Messiaen osztályába került. Itt zeneszerzést, analízist, René Leibowitz vezetésével dodekafon technikát tanult. 1946-ban a Renaud-Barrault színtársulat zenei vezetője lett, ekkor írta első műveit. A szeriális technikával való megismerkedése után számos, az 50-es évek zeneszerzői gondolkodását alapvetően meghatározó művet írt. 1953-tól 1967-ig a Domaine Musical nevű párizsi kortárs zenei hangversenysorozat vezetője lett. 1966-ban vezényelt először Bayreuthban. 1971–77 között vezető karmestere lett a New York-i Filharmonikusoknak. 1977-ben a Pompidou központ mellett működő IRCAM vezetőjévé nevezték ki. Ezt a posztot 1992-ig töltötte be.

2.6 MILLIÓ DOLLÁRT ÉRŐ STRADIVARI HEGEDŰJÉT a nyugat-németországi Mannheim-Saarbrücken útvonalon a vonaton felejtette egy húszas éveiben járó nő. Miután leszállt, észrevette, hogy hiányzik neki valami: ekkor értesítette a rendőrséget. Nagy szerencséjére a hatóságok meg is találták a hangszert, ami érintetlenül ott volt a vonat csomagtartóján.

EURÓPA KÉT KULTURÁLIS FŐVÁROSA a lengyelországi Wrocław és a spanyolországi San Sebastián lesz 2016-ban – írta közleményében az Európai Bizottság. A délnyugat-lengyelországi Wrocławban hivatalosan január 17-én nyitják meg a rendezvénysorozatot Navracsics Tibor oktatásért, kultúráért, ifjúságért és sportért felelős uniós biztos jelenlétében. A baszkföldi San Sebastiánban néhány nappal később kezdődnek a kulturális programok. Wrocławban a január 15–17-i hétvégén csaknem száz kulturális rendezvényt, koncerteket, kiállításokat és előadásokat szerveznek. A fő attrakció a vasárnapi utcai parádé lesz, amelyen több mint kétezer művész, énekes és zenész vesz részt a tervek szerint. Jövőre Wrocław viselheti a világ könyv fővárosa címet is. San Sebastiánban január 20-ától öt napon keresztül kulturális rendezvények sorát tartják, a programsorozat hivatalos nyitóünnepsége azonban csak január 23-án lesz a Victoria Eugenia Színházban, amelyre koncert követ.

87 éves korában, január 5-én elhunyt Meixner Mihály (1928–2016)

Hangszere: a mikrofon, írnam, ha nem maga szolgáltatott volna megannyi ellenpéldát, olyan alkalmakkor, amikor kamarateremben technikai eszközök nélkül, közvetlenül szólította meg hallgatóságát.

Rádiós legenda volt már életében is, hasonlóan Sebestyén Jánoshoz, akinek példáját követni kényszerült (ő négy évvel és egy nappal korábban fejezte be földi pályafutását). Itt töltötte szakmai élete jelentős részét: 37 évig főállásban, később szerződéssel. A hallgató szempontjából keveset jelentett a hivatalos ranglétrán való elhelyezkedése (szerkesztő, osztályvezető, főmunkatárs), neki a nagytudású, ám mindig közvetlen hangú mikrofon-közeli személyiség jelentett élményforrást.

Szervánszky Endre és Major Ervin egykori tanítványa, aki magánúton vezénylést nem kisebb mestertől, mint Vaszy Viktortól tanult, zeneszerzők és előadóművészek tolmácsa lett: kedvvel vállalkozott a szinte lehetetlenre, lefordítani a szavak nyelvére a zenei élményeket. Nem véletlenül kapta évtizedeken keresztül sugárzott műsor-sorozata a „Mi a titka?” címet. Bábáskodott a Ki nyer ma? sorozat életre hívásakor – s folytatta játékvezetői tevékenységét akkor is, amikor ennek utódműsora a Katolikus Rádióban került sugárzásra.

A rádióhallgató sokat profitálhatott abból is, hogy Meixner a Nemzetközi Zenei Műsorcsere rovat vezetőjeként külföldi rádió-társaságokat kereshetett fel: eme utazásai városok zenei életét bemutató műsorokat eredményeztek. Hasonlóképp gyakorlatban kamatoztatta azokat a tapasztalatait, amelyeket vendégművészek látogatása során szerzett – megannyi anekdota forrásaként.

Élő közvetítések alkalmával sok függ a műsorvezetőtől, aki a helyszínről tájékoztatja a rádióhallgatókat mindarról, ami történik, s arról, ami hamarosan felcsendül. Sajátos képesség kell ehhez: lényegretörően használni ki a rövid időt, viszont lekötni akkor is a figyelmet, ha például a pódium átrendezése hosszú időt vesz igénybe – nem beszélve azokról a kiszámíthatatlan helyzetekről, amikor porszem került a gépezetbe, s a technikai problémák ki-tud-ja-meddig-tartó megoldásáig kell szóval tartani az immár virtuális térré növekedett koncertterem publikumát.

Műsorainak az adott különleges varázst, hogy nem titkolta, vannak „kedvencei”. Furtwängler a karmesterek között, akit egyenest Mágusnak tartott – ilyenkor a csodálat sült hangjából, amivel óhatatlanul is a művészeknek kijáró tiszteletet is átörököltette hallgatóságára. És minden bizonnyal sokaknak ő nyitotta rá a fülét Bruckner zenéjére; megilletődötten vettem kézbe az egyik Bruckner-szimfóniának az ő tulajdonában lévő kispártitúráját, amelybe ceruzával rendre bejegyezte mindazoknak a hangversenyeknek az időpontját, amikor ő vezette az élő adás közvetítését. Élő zenetörténet, megélt előadóművészet-történettel.

De Meixner Mihállyal nemcsak az éteren keresztül találkozhattak hallgatói: rendre vállalt ismeretterjesztő előadásorozatokat (a Kossuth Klubban például kedves sorozatának címével), és szívesen tett eleget a legkülönbözőbb rendezvények felkéréseinek. A Richard Wagner Társaság nagy tiszteletnek és szeretetnek örvendő vendégelőadója volt – az ő előadásán nagy számban megjelent a zenebarátok legidősebb korosztálya is. Fotó örökíti meg a 2010-es első összejövetelt: a Társaság elnökszónya, (az időközben szintén eltávozott) Király Éva mellett foglalt helyet a pódiumon.

Életrajzokban szokás számontartani a díjakat, kitüntetésekét. Nos, Meixner Mihály esetében ezek inkább a hála és a köszönet jelei; többségük életének kerek számú éveikhez fűződik (1968: Erkel-díj, 1988: SZOT-díj, 1998: Ezüst Toll díj). A szakmai elismerés jele a Szabolcsi Bence-díj (2000).

„Mikor az élet bocsánatot kér azért, amilyen másor” – így definiálta (az egy éve elhunyt) Fodor Ákos a ZENEIDŐT. E bocsánatkérést gyakran közvetítette Meixner Mihály – emlékéit úgy tudjuk méltóképp megőrizni, ha a távozásával kialakult (kulturális) űrt a tőle tanult technikával próbáljuk kitölteni.

(Fittler Katalin)

„A minőség szót szinte nem lehet kimondani”

Devich János elosztásról, változó kritériumokról és ellenszavazatról

„Megint a nemzeti kategória járt rosszabbul...”

A Zeneművészeti Bizottság elkészítette 2016-ra a zenekarok és énekarok támogatásáról szóló javaslatát, s ezt a felosztást még a múlt év vége előtt hagyta jóvá Balog Zoltán miniszter úr. A nemzeti címet viselő együttesek állami támogatása a tavalyi évhez képest változatlan maradt, a kiemelt kategória azonban 80 millió forinttal gazdagodott. A ZeBi elnöke, Devich János örömtelinen tartja, hogy nőtt az együttesek között szétszatható összeg, de tudja, még jelentősebb forrásra lenne szükség. Ezért is fogadták örömmel dr. Hoppál Péter államtitkár úr kezdeményezését, hogy az ő és a három Bizottság elnökének aláírásával levelet írjanak a Nemzetgazdasági Minisztérium vezetőjének, Varga Mihálynak. Arról is beszámolt, hogy milyen szempontok alapján osztották szét a támogatást, miért változtattak a nemzeti kategória kritériumain, bővül-e az ide tartozó társulatok köre, és hogy hogyan fogadta a NEÉT az elosztási javaslatukat.

I Fájdalmas veszteség érte a Zeneművészeti Bizottságot, hiszen alapítása óta tagja volt a nemrég elhunyt Kobzos Kiss Tamás... Lesz új tagja a testületnek?

– Kedves kollégánkat veszítettük el, aki a kezdetektől kivette részét a nálunk folyó munkából. A Nemzeti Előadó-művészeti Érdekegyeztető Tanács ülésén is tisztelegtünk már emléke előtt... A testületünk nem feltétlenül változik, hiszen a jogszabály csak három tagot ír elő, így már az is rendkívüli volt, hogy ebbe a Bizottságba ötünket kért fel Miniszter úr, Herbolj Domonkossal, Kesselyák Gergellyel és Igric Györggyel. A megbízatásunk meghatározatlan időre szól, így akár maradhat a bizottság továbbra is ebben a formában. A Miniszter dönt arról, hogy a jövőben a Zeneművészeti Bizottság négy vagy öt tagból álljon.

I A ZeBi pedig arról is határoz, hogy milyen összegű támogatást kapnak a következő esztendőben az együttesek. Mi az oka annak, hogy bár 80 millió forinttal nagyobb lett a keret, ezt a pluszpénz egyetlen kategória kapta? Hiszen a nemzetiek büdzséje a tavalyi csökkenés óta egyáltalán nem növekedett...

– Ezt a 80 milliót az EMMI-től kaptuk, de kimondottan a kiemelt kategóriának szánva. Követve az állam foglalkoztatási terveit, a tárca ezen a területen is azokat az együtteseket preferálta, ahol a munkahelyteremtés nagyon nagy súllyal esett a latba. A kiemelt kategóriában szükség is volt a lét-

szám-emelésre a törvényi kötelezettségek alapján, s ezt jutalmazta az EMMI is.

I Honnan származik ez a pénz? Tavaly ugyanis a nemzetiek keretéből kellett lecsipniük, hogy más társulatok támogatása megmaradhasson vagy nagyobb legyen...

– Ez az összeg azonban most többletként érkezett. Hozzá kell tegyem, sajnos megint a nemzeti kategória járt rosszabbul, hiszen akármilyen alacsony az infláció, a pénzünk kicsit megint még kevesebbet ér, mint az előző évben... Náluk kell a jövőben mindenképpen emelni az összeget! S ezzel kapcsolatban van is egy nagyon jó hírem. Dr. Hoppál Péter államtitkár úr éppen a NEÉT ülés előtt tett egy olyan javaslatot, amit nagy örömmel fogadtunk. E szerint mind a három terület – a tánc, a színház és a zene – képviselőinek az aláírásával ír a tárca egy levelet, amellyel Varga Mihály nemzetgazdasági miniszterhez fordulunk, hiszen ő osztja el a forrásokat. Az Államtitkár úr egyébként beszámolt arról is, hogy naponta hatalmas harcokat vív azért, hogy ezek a területek nagyobb támogatáshoz jussanak. Úgy gondolja, ha vele együtt a tánc, a zene és a színházi Bizottságok képviselői is jelzik, hogy ennek a területnek az anyagi helyzetét megnyugtató módon rendezni kell, akkor ez meg is fog történni.

I Említett valami biztató dátumot is? Hogy mindez mikor következhet be?

– Sajnos még nem, egyelőre készül a levél, amit a három elnöknek kell aláírnia. Utána derül ki, hogy mire számíthatunk...

I Talán azért valamelyest könnyebbé vált a nemzeti kategóriába tartozó együttesek élete, hiszen csökkent a teljesítendő feladatok száma. Milyen kritériumok kerültek ki a körből, és miért ítélte úgy a Bizottság, hogy erre szükség van?

– A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége szervezett a zenekari igazgatók számára egy találkozót, amelyen vendégként magam is jelen voltam. Akkor értesültem a jelenlévő igazgatóktól arról, hogy a közhasznú szerződésnek akad két olyan pontja, amelyet bármennyire akarnak, nem tud-

nak teljesíteni... S mivel nem szeretnék, hogy emiatt veszélybe kerüljön a nemzeti címük, ezért a győri igazgató, Fűke Géza, megfogalmazott egy levelet, és eljuttatta hozzánk. Ebben az áll, ha tudnak, hívnak külföldi partnereket, azonban rendszeres nemzetközi kapcsolatot nem tudnak kialakítani hasonló együttesekkel. A fesztiválrendezés szintén jelentős gondot jelent a számukra, hiszen bár számos rendezvénysorozaton részt vesznek, de az, hogy ők maguk legyenek ennek rendezői is – ez az elvárás nem reális. Ezeket a kéréseket továbbítottuk a fenntartó, a minisztérium felé, a tárca pedig elfogadta, hogy a szerződésből ez a két pont kikerüljön.

! *Térjünk vissza a plusz nyolcvan millióhoz. Nem lehetett volna ez mondjuk 100 millió forint? Mert akkor már ebből a nemzetiek is megkapták volna a 2014-es támogatási összegüket...*

– A nemzeti zenekarok három évvel ezelőtt igen komoly emelésben részesültek, erről ne feledkezzünk el. Több száz millió forinttal nőtt a keretük. Erre érdemes visszaemlékezni...

! *Viszont két éve néhány millióval kevesebb lett mindenki büdzséje ebben a kategóriában, miközben a tennivalók sokasodtak. Ezt nehezményezte több zenekari igazgató is...*

– Azért azt is tartsuk szem előtt, hogy amikor megszületett a nemzeti kategória, éppen azért jött létre, hogy a vidéki együtteseket erősítsük. Hozzáteszem, ez persze nem jelenti azt, hogy egy kiemelt kategóriába tartozó társulat esetleg nem járhat előrébb minőség, teljesítmény terén... Egyébként pedig mindez nem anyagi, hanem koncepció alapján történő besorolás volt. Sajnáljuk a nemzetieket, a kiemelteket azonban szintén, hiszen ugyancsak fantasztikus produkciókat képesek nyújtani. Ne az alapján kategorizáljunk, hogy ki mennyi pénzt kap! Járjunk el a koncertjeikre, hallgassuk őket, és utána döntsünk. Örülünk annak, hogy most erre a területre több pénz jutott.

A nemzeti előadó-művészeti szervezetek és a kiemelt előadó-művészeti szervezetek tevékenységének értékelési rendje

A nemzeti előadó-művészeti szervezetek és a kiemelt előadó-művészeti szervezetek tevékenységének értékelési rendjét a Zeneművészeti Bizottság több, egymással összefüggő döntés sorozataként határozza meg.

A döntések egyfelől alapulnak a minősítés alapján elnyert nemzeti, vagy kiemelt besoroláson, másfelől az egyes szervezetek által szolgáltatott mutatószámokon, adatokon, továbbá a szöveges évadértékeléseknek a szempontjain, és az azokhoz kapcsolódó bizottsági véleményeken.

Az értékelés rendjének meghatározó elemei az objektív, mérhető szempontok, de emellett a Bizottság az évadértékelések alapján művészeti szempontokat is vizsgál és értékel.

Az értékelés rendjében a Bizottság minden egyes szemponthoz, vagy szempont-csoporthoz %-os mértéket rendel, ezzel is elősegítve a Felosztási Szabályzat átláthatóságát.

A Bizottság, a Felosztási Szabályzat alapján megállapítja a törvényben és a végrehajtási rendeletben meghatározott szempontok szerinti adatok súlyozási értékeit, a támogatások felosztásának számítási módját és elkészíti a következő költségvetési évi támogatásokra vonatkozó felosztási javaslatát.

A nemzeti minősítésű szimfonikus zenekarok, kamarazenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatásának szempontjai és az ezekhez rendelt %-os mértékek

	Szimfonikus zenekarok	Kamara-zenekar	Énekkarok
Opera-előadásokon történő közreműködések száma	4,50%	0,00%	0,0%
A zenekar, énekkar létszáma	77,50%	77,50%	75,0%
A hangversenyek száma	9,00%	12,00%	14,0%
Hangfelvételek, képfelvételek száma	1,50%	0,00%	1,0%
A fizető nézők száma	1,50%	2,50%	1,0%
Az ifjúsági hangversenyek száma	3,50%	4,50%	5,0%
A bemutatott kortárs magyar zeneművek	2,50%	3,50%	4,0%
Összesen	100%	100%	100%

A kiemelt minősítésű szimfonikus zenekarok, kamarazenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatásának szempontjai és az ezekhez rendelt %-os mértékek

	Szimfonikus zenekar létszámmal	Kamara-zenekar	Énekkar
Opera-előadásokon közreműködések száma	5,00%	9%	10,0%
A zenekar, énekkar létszáma	73,00%	0%	40,0%
A hangversenyek száma	10,00%	70%	39,0%
Hangfelvételek, képfelvételek száma	1,50%	2%	1,0%
A fizető nézők száma	1,50%	2%	1,0%
Az ifjúsági hangversenyek száma	5,00%	10%	6,0%
A bemutatott kortárs magyar zeneművek száma	4,00%	7%	3,0%
Összesen	100%	100%	100%

■ *Hogyan véleményezte a NEÉT ezt a felosztási javaslatot?*

– Érdekes ülés volt, ugyanis a Színházművészeti Bizottság felosztási terve egy nagyon elhúzódo vitát váltott ki. Ott is történt ugyanis egy 200 millió forintos emelés.... Elment az idő, s mire ránk, a zenészekre került a sor, éppen csak szavazóképes volt a NEÉT. A voksoláskor a felosztási javaslatunkra egy nem, valamint két tartózkodó szavazat érkezett. E két utóbbit nem érttem, a nemet viszont éppen az a NEÉT-tag adta, aki az országban a legjobban ismeri a zenekari ügyeket. Nagyon megköszöntem ezt neki, mert szinte kötelessége volt nemmel szavazni, hiszen sok együttes nem kapta meg azt az összeget, amelyet megérdemelne. A nemzetiek nem jártak jól, a kiemeltekénél pedig nagyok a különbségek. Persze, az év során jöttek hozzám az igazgatók, akikkel egyeztettünk. De mindig arra kértem őket: lehetetlent ne kérjenek. Általában ugyanis, ha valamelyik együttes kapna több pénzt, azt egy másiktól el kell venni... Ehhez a 2016-os felosztáshoz azért hozzá kell tegyem azt is, nemzeti kategóriában szinte fillérre a tavalyi összeget kapták az együttesek. Ez jelzi a Bizottságnak azon vélekedését, mely szerint nem történt velük olyan nagy változás, ami indokolta volna, hogy jelentősen változzon a szám. Nincsenek ugyanis a teljesítményben óriási eltérések a megelőző évhez viszonyítva.

■ *Ezt a többletként érkezett 80 milliót milyen szempontok alapján osztotta szét a bizottság? Hiszen Ön is említette, nagyok a különbségek. Akad ugyanis olyan együttes, amely a pénzből 7 milliót kapott, míg egy másik 27-et...*

– A felosztásról mindig a számon kért és beérkező adatok, továbbá az önértékelés, valamint az elért eredményeken alapuló szakmai vélemény alapján döntünk. És természetesen azért koncertekre is járunk... A legnagyobb összeget, 27 millió forintot kapó szolnoki társulatot pedig nem a budapesti együttesekkel kell összehasonlítani, hanem a többi nemzeti zenekarral. Hiszen az is a tervük, hogy nemzeti címre pályázzanak.

■ *Mikor bővítik a nemzeti címmel rendelkezők körét?*

– Nem a Bizottság, csupán a magam véleményét mondhatom: ha ez be is következne, a kategóriát ugró együttes több pénzhez nem, csak több feladathoz fog jutni. Ugyanakkor például az a régió, amelyet a szolno-

kiak képviselnek, mégiscsak egy fontos terület. Őket a győriekkel, pécsiakkal kell összemérni. Egy kollégám a Bizottságban azt mondta, amikor összehasonlítottuk társulatokat, akkor van időtényező is, hogy ki mikor kezdte el ezt a 'zenekarosdit'. Akadnak hatalmas hagyománnyal rendelkező együttesek, a friss társulatoknál azonban az időfaktort az egyik napról a másikra képtelenség átugrani... A bázis alapú adatok alapján a bizottság osztotta el a nyolcvanmilliót. A főbb szempontok közé tartozott a munkahelyteremtés, ismételten a vidék támogatása, az önértékelés, valamint a szubjektív vélemény. Sajnos a NEÉT-en a minőség szót szinte nem lehet kimondani. Ezt pedig komoly gondnak tartom. Tudom, hogy ez szubjektív dolog, de mégiscsak működik a világban a minőség szerinti megkülönböztetés. S ezt próbálja a Bizottság is érvényesíteni – természetesen maximális objektivitással.

■ *Politikai vagy szakmai döntés született, amikor ezt a nyolcvan milliót szétosztották?*

– Az volt politikai döntés, hogy a nyolcvan millió forintot kimondottan a kiemeltek támogatására adta a minisztérium. Az összeget viszont szakmai alapon osztottuk szét. Örülünk annak, hogy ennyivel több pénz jut az együttesekre.

■ *A TAO-ról mit lehet tudni? Lesz változás, szigorítás?*

– Nem a ZeBi feladata a TAO-val foglalkozni, így erre nem tudok pontos választ adni. Nagyon sok zenekarnak van szüksége erre a pénzre. Nem biztos, hogy a rangjának megfelelő mennyiséget kapja mindenki, de ma már az összes együttesnek lobbitevékenységet kell folytatnia. Lehetséges, hogy akad, aki e téren ügyesebb... Szeretnének szigorítani, ezt tudjuk, mindenről azonban nem mi tárgyalunk. Készült azért egy levél, Vasvári Csaba színházaskollégánk volt a zászlóvivője, és ez a szigorítással kapcsolatos rendszerről szól. Egyenesen Államtitkár úrnak címeztük, s aláírtuk mind a hárman elnökök.

■ *Mi a helyzet a regionális zenekarok támogatásával?*

– Megpróbálunk köztük jó szándékú egyenlősdi kialakítani. Hét és tízmillió forint közötti összeget kapnak, igyekszünk megnyomni a ceruzát, amennyire csak lehet, mert látjuk, mennyire fontos szerepet játszanak a saját közönségük életében. Székesfehérvár nagyon komolyan elindult, agilis alpolgármester is segíti az együttest, és a zenekar valószínűleg nemsokára kiemelt kategóriába kerülhet. Tetszik, hogy nem rögtön álltak elő ezzel a kéréssel, hanem szépen, lépésenként haladnak. Persze, ha eljutnak erre a pontra, akkor újabb probléma elé kerülünk, hiszen egy újabb szereplő szeretne szeletet kapni a nem növekvő tortából...

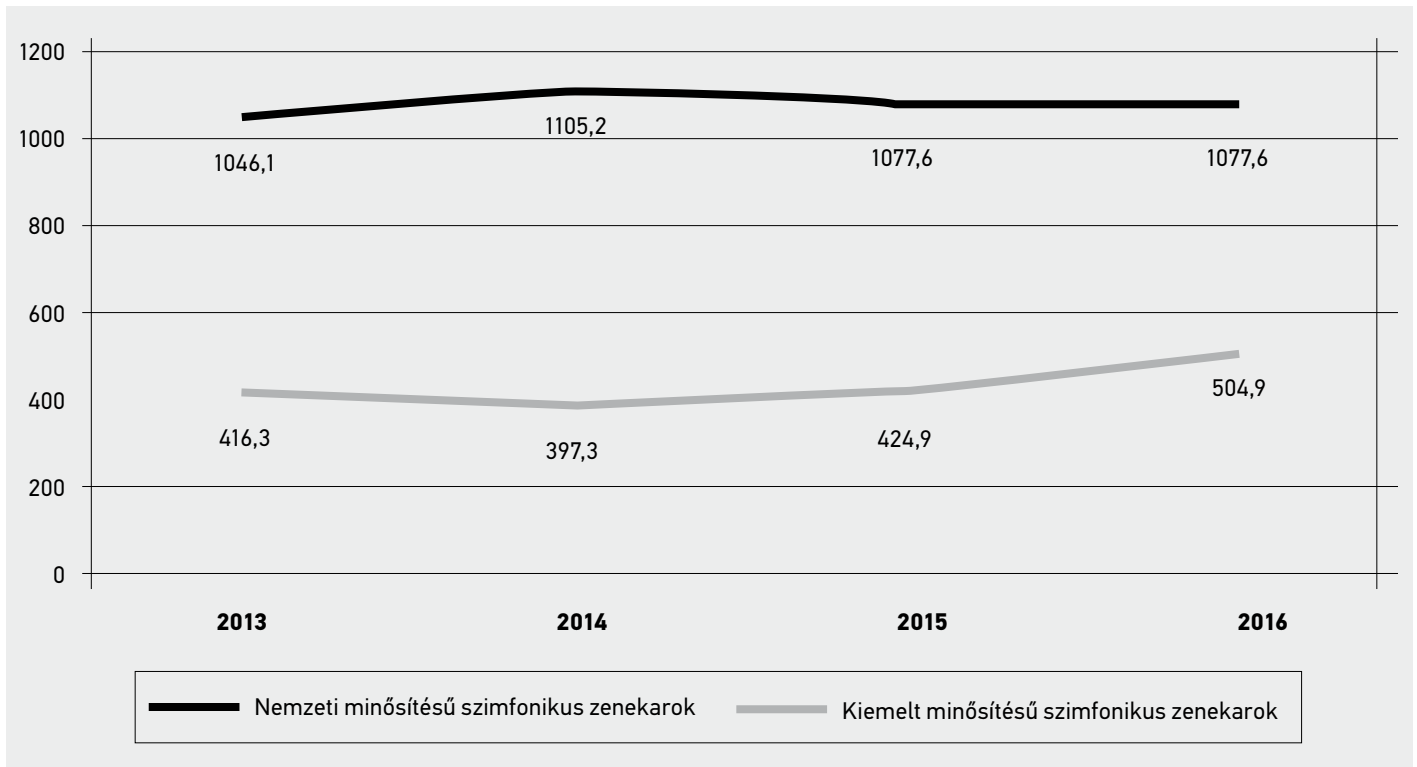
■ *Min dolgozik jelenleg a Zeneművészeti Bizottság?*

– A hatáskörünk, feladatkörünk elég szűk. Három ügyben kikérte a ZeBi véleményét a tárca – ezek közé tartozott a művész-életpálya kérdése, egy zenekar előrelépésének a lehetősége, valamint az ifjúsági zenekari cím odaítélése. A minősítéssel folyamatosan foglalkozunk, s bár még mindig nincs erre keret, a bizottságból mindannyian rendszeresen igyekszünk meghallgatni mindenkit. Járjuk az országot. Az elosztást követően az egész éves munkánkról szóló beszámoló dolgoztunk, s év végén azt is megkapta a Miniszter úr. Bízom abban, hogy az államtitkári javaslat eredményesen célba érhet. Ha sikerül a nemzetgazdasági minisztériumot meggyőzni az ügy fontosságáról, az új lendületet adna a területnek. Nem győzőm azt sem hangoztatni, hogy a hazai zenei világ ezer színnel és gazdagon pezseg. Az egyéni panaszokat is mind megértem, de azt kell mondanom, hogy mégis mindenütt rengeteg a zenei esemény. A művészvilágon belül pedig a zene nagyon jól teljesít. Készül már a művész-életpálya modell is, de ennek végleges kidolgozásához bizony még sok idő szükséges...

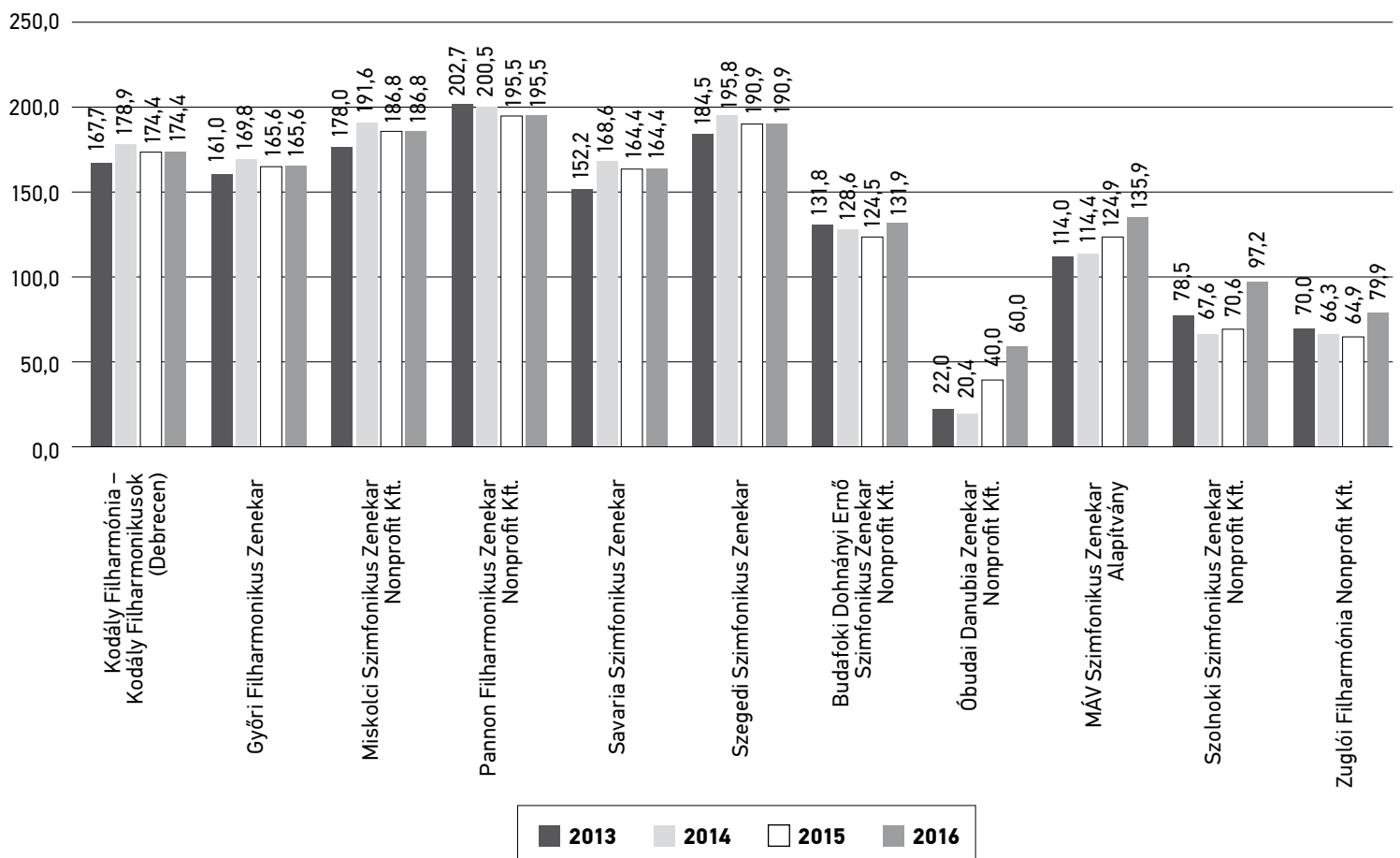
R. Zs.

A KULTÚRÁÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR nyilatkozott a 2015-ös kulturális infrastruktúra-fejlesztésről. Hoppál Péter felidézte: idén számos kulturális fejlesztésről döntött a kormány. Az egyik fontos projekt a Magyar Állami Operaház új műhelybázisát érinti: 14,5 milliárd forintból 2017 nyarára új funkciót kap a kőbányai Északi Járműjavító ipari műemlék óriás csarnoka. A legnagyobb kulturális beruházás a Liget Budapest projekt. Többéves munka után idén ősszel született meg az a kormányhatározat, amely rögzíti a 206 milliárdos óriásprogram részleteit; megindult az összehangolt munka, hogy 2018 tavaszára át lehessen adni a projekt első, majd 2019 nyarára a második ütemét. Közben a Duna túloldalán a Budai Vigadó 5,5 milliárd forintos, teljes körű rekonstrukciójára kerül sor. Ez az épület ad otthont a Hagyományok Háza hárompilléru intézménye mellett a Nemzeti Művelődési Intézetnek, amely kiemelt feladatot tölt be a kulturális alapellátás szervezésében, a szakemberek továbbképzésében, valamint a 6-7 ezer kulturális közfoglalkoztatott munkájának koordinálásában.

A nemzeti és kiemelt minősítésű szimfonikus zenekarok központi költségvetési támogatása (mFt) 2013–2016

A nemzeti és kiemelt minősítésű szimfonikus zenekarok központi költségvetési támogatása (mFt) 2013–2016

Szervezet	2013	2014	2015	2016
NEMZETI MINŐSÍTÉSŰ ZENEKAROK				
Kodály Filharmónia – Kodály Filharmonikusok (Debrecen)	167,7	178,9	174,4	174,4
Győri Filharmonikus Zenekar	161,0	169,8	165,6	165,6
Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	178,0	191,6	186,8	186,8
Pannon Filharmonikus Zenekar Nonprofit Kft.	202,7	200,5	195,5	195,5
Savaria Szimfonikus Zenekar	152,2	168,6	164,4	164,4
Szegedi Szimfonikus Zenekar	184,5	195,8	190,9	190,9
Összesen	1 046,1	1 105,2	1 077,6	1 077,6
NEMZETI MINŐSÍTÉSŰ KAMARAZENEKAR				
Liszt Ferenc Kamarazenekar Alapítvány	46,5	46,0	46,0	46,0
Összesen	46,5	46,0	46,0	46,0
NEMZETI MINŐSÍTÉSŰ ÉNEKKAROK TÁMOGATÁSA				
Kodály Filharmonikusok – Kodály Kórus (Debrecen)	76,0	81,5	81,5	81,5
Nyíregyházi Cantemus Kórus	44,5	45,0	45,0	45,0
Összesen	120,5	126,5	126,5	126,5
KIEMELT MINŐSÍTÉSŰ ZENEKAROK TÁMOGATÁSA				
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	131,8	128,6	124,5	131,9
Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Kft.	22,0	20,4	40,0	60,0
MÁV Szimfonikus Zenekar Alapítvány	114,0	114,4	124,9	135,9
Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	78,5	67,6	70,6	97,2
Zuglói Filharmónia Nonprofit Kft.	70,0	66,3	64,9	79,9
Összesen	416,3	397,3	424,9	504,9
KIEMELT MINŐSÍTÉSŰ KAMARAZENEKAROK TÁMOGATÁSA				
Budapesti Vonósok Kamarazenekar Alapítvány	30,0	20,2	20,2	20,2
Mendelssohn Kamarazenekar Egyesület	22,1	19,7	19,7	19,7
Összesen	52,1	39,9	39,9	39,9
KIEMELT MINŐSÍTÉSŰ ÉNEKKAROK TÁMOGATÁSA				
Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus	25,3	24,8	24,8	24,8
Összesen	25,3	24,8	24,8	24,8
MINDÖSSZESEN	1 706,8	1 739,7	1 739,7	1 819,7

Somos Csaba a Nemzeti Énekkar új karigazgatója

Kovács Géza főigazgató 2016. január elsejétől Somos Csaba karnagyot nevezte ki a Nemzeti Énekkar élére. A kiválasztás próbahangversenyek alapján történt, több jelölt meghívásával. Az új karigazgató az első negyedévben még együtt dolgozik Antal Mátyás korábbi karigazgatóval, aki negyed századig állt az együttes élén.

■ *Annak ellenére, hogy már január elsején megkezdte munkáját a Nemzeti Énekkarnál, hivatalos bemutatkozó hangversenyére majd csak áprilisban kerül sor. Milyen műsort választott erre az alkalomra?*

– Valóban, most folynak az egyeztetések, hogy találjunk egy olyan időpontot, ami az Énekkarnak és nekem is egyaránt megfelel. A hangverseny helyszíne a Vigadó lesz. Mivel 2016 egyben Shakespeare-év is – április végén–május elején emlékezik meg a világ a nagy angol drámaíró halálának 400. évfordulójáról –, ezért arra gondoltam, hogy jó lenne, ha több aktualitáshoz is kapcsolódna ez a hangverseny. A műsor egy részét már dirigáltam a Magyar Rádió Énekkarának élén. A másik része azonban újdonság lesz, sőt új mű is készül erre az alkalomra.

■ *Mi lesz az új mű?*

– Egyik különlegessége a koncertnek, hogy egy huszonéves zeneszerző, Dobos Dániel kifejezetten erre az alkalomra, Shakespeare-szövegekre komponált új kórusműve is elhangzik. Nagyon szeretem, ha olyan zeneszerzők is feltűnnek a színen, akik egyelőre még kevésbé ismertek, hiszen nagyon sok tehetséges fiatal komponista van felnövekvőben. További érdekesség lesz még Vajda János *Mark the Music*, vagyis „Figyelj a zenére” című alkotása, ami háromtételes kompozíció. Előadható kamaragyüttessel, vagy zongorával is. Ezen a koncerten a zongorás verzió fog elhangzani, amit a szerző utóbb előnyben részesített. De más magyar és kortárs nemzetközi zeneszerzőktől is szerepelnek Shakespeare-szövegekre írt művek. Nemcsak Orbántól, Farkastól, vala-

mint Beischer-Matyó Tamástól hangzik el egy nagyon jelentős alkotás, hanem például Jaako Mentyjaervitől, valamint az amerikai Steven Sametzről is. Utóbbitól a Rómeó és Júliából való *When he shall die* című kompozíció. Vagyis egyik szöveg szebb, mint a másik, és a művek is nagyon érdekesek, izgalmasak.

■ *Elhangzik nem Shakespeare-szövegeken alapuló kompozíció is?*

– Egyetlen olyan darab szerepel a műsoron, ami nem közvetlenül Shakespeare szövegére készült, ez Kodálynak az *Óda a zenéhez* című műve, ami Shakespeare nyomán keletkezett. Vajda János előbb említett háromtételes kompozíciójának első tétele ugyan Shakespeare-szövegre íródott, a második és harmadik tétele azonban nem, de úgy gondolom, hogy ennek ellenére nagyon harmonikusan illeszkedik a programba.

■ *Visszatérve az Ön kinevezéséhez, életrajza alapján úgy tűnik, hogy nyílegyenesen vezetett a pályája – a szokásos állomásokon át – a Nemzeti Énekkar karnagyi pulpitu-sáig. Mi vonzotta a karvezetés felé?*

– Nyugodtan kijelenthetem, hogy életem legmeghatározóbb élménye a kórus volt. Konzervatóriumi éveim alatt, nagyon fiatalon, mindössze 16 esztendősen kerültem a debreceni Kodály Kórushoz, kisegítőnek. A konzi mellett szinte állandóan kisegítőként működtem közre az együttesben. Strausz Kálmán karigazgató úr irányítása mellett remek produkciókban léphettem fel, remek együttessel. Szinte ittam magamba a zenét, és ittam magamba ezt a fajta kultúrát. Már ekkor nagyon erős késztést éreztem arra, hogy ezt szeretném csinálni.

■ *Tehát volt Ön előtt egy nagyon meghatározó példa...*

– Igen, valóban. Idejöttem a Zeneakadémiára, először karvezetés szakra, majd karmesterképzőre, ahol a karvezetés szakon Jobbágy Valér és Erdei Péter volt a mestere, a karmesterképzőn pedig Lukács Ervin osztályába jártam. Közben a Vasas Művészegyüttes Énekkarához kerültem, mint másodkarnagy, és amikor sajnálatos módon Vass Lajos karnagy úr elhunyt, akkor

az együttes engem választott utódjául. Ez akkor nagyon nagy jelentőséggel bírt az életemben, hiszen Magyarország egyik legpatinásabb, legnagyobb létszámú amatőr kórusát ilyen fiatalon irányítani, abban az időben még valóban ritkaságszámba ment. Óriási feladat volt ez a számomra. Egyik napról a másikra hatalmas repertoárt kellett megtanulni, hangversenyeket kellett vezényelni. Egyáltalán, vezetni kellett hetven embert. Nagy létszámú kórus volt, és rengeteget tanultam a velük töltött kétszer hét-nyolc éves periódus alatt. A kapcsolataink máig töretlen. Az itteni munkám egyik mellékszála volt, hogy 2002-ben, vagyis tizennégy évvel ezelőtt ebből a kórusból létrehoztam egy kamarakórust is, így a két együttes egymástól függetlenül, de hasonló névvel működik. Én ma már csak a Vass Lajos Kamarakórust vezetem, ami nagyon tehetséges fiatalokból álló együttes. Olyan műveket is műsorra tűzünk, amelyeket ritkán lehet hallani, ezáltal próbáljuk a periférián lévő kórusrepertoárt is jobban megismertetni, amiben sok örömöm van. Valamivel több, mint harminc tagja van a kórusnak, így a kamarakórus méretet szinte kinőtte ez a létszám. Mégis azért próbálok ennél a létszámnál maradni, mert az utóbbi időkben már oratórikus felkéréseket is kapunk, és így némely kisegítéssel, bizonyos stíluson belül ütőképesek lehetünk.

■ *Mielőtt véglegesen elkötelezte magát a karvezetés mellett, milyen hangszeren játszott?*

– Édesapám példáját követve csellóztam, majd a konzervatóriumot megelőző években kezdtem zongorát is tanulni. Azután úgy alakult, hogy a zongora fontosabbá vált a karvezetés, majd a karmesterképző szak miatt. Ennek később nagy hasznát vettem, mivel a két diplomát követően visszakerültem Debrecenbe a Csokonai Színházhoz, ahol korrepetálnom is kellett. Ehhez olyan szinten kell tudni zongorázni, hogy segíteni tudjuk az énekest, és igyekezzünk pótolni a zenekart. Korrepetitorként lehet igazán elsajátítani a szakmát. Először váltókarmester voltam, majd kineveztek zeneigazgatónak. Ugyanezt a pályát futottam be Pécsen is. A Pécsi Nemzeti Színháznál vol-

tam zeneigazgató, de közben korrepetáltam is, tehát a két funkció elválaszthatatlanul együtt járt. A karmesteri munkáim mellett azonban a kórusvezetés folyamatosan jelen volt az életemben. Akár Debrecenben voltam, akár Pécsen, a kórusaim miatt mindig utaztam. Ez meglehetősen nehéz helyzet volt, mert hetente kétszer, de volt, amikor a nagykórus és a kamarakórus miatt háromszor is Budapestre ingáztam. Mindez fárasztó volt, azonban mindig örömmel váltam.

■ *Ezek szerint muzsikus családból származnak?*

– Részben igen. Édesapám hivatásos muzsikus, felmenői pedig kántorok voltak, úgyhogy, ilyen tekintetben szerencsésnek mondhatom magam.

■ *Pécsről azután visszakerült Budapestre, egyenesen a Magyar Rádió Énekkarához...*

– Igen, de azt még szeretném elmondani, hogy a színházi tapasztalat rendkívüli módon gazdagította a pályámat. Nemcsak, hogy színes időszakot jelentett az életemben, de alkalmam volt olyan műveket is vezényelni, amelyeket különben nem ismerhettem volna meg ennyire behatóan. Sajnos a vidéki színházak zenés tagozatai azóta megszűntek, de nekem, még ha maroknyi társulattal is, módomban állt olyan operákat betanítani és dirigálni, mint Prokofjev-től az *Eljegyzés a kolostorban*, vagy több ízben Wagner *Lohengrinje*, továbbá Verdi-operák, és ifj. Johann Strausstól *A denévér*. Ezzel egyidejűleg más műfajokban is

kipróbálhattam magam, ami hatalmas szerencse egy fiatal karmester számára. Akkor azonban még annyira fiatal voltam – talán túl fiatal is erre a tisztségre –, hogy nem egészen tudatosult bennem, milyen óriási lehetőséget jelent a színházi munka a művészi fejlődésem tekintetében. Természetesen itt is jelen volt az énekhang, a vokalizáció, csak egy más típusú vokalizáció, mint a kórusé, amelynek nyelvét mindig a legfolyékonnyabban beszéltem.

■ *A Rádióénekkarhoz visszatérve, Ön éppen akkor került az együtteshez, amikor annak jó részét elbocsátották...*

– Az én érkezésem előtti évben történt a leépítés. Én már a 48 tagú együttesel kezdtem dolgozni. Ugyanakkor nagyon ragaszkodtam ahhoz, hogy a Rádiókórus sokoldalúsága megmaradjon, vagyis, hogy az oratórium- és operaelőadásokat továbbra is vállalni tudjuk. Ezért ezt a 48 tagú együttest rendkívüli módon védtem, pontosan azért, mert ha ez a létszám még csökkent volna, akkor teljesen megszűnhetett volna az oratórium éneklés. Nem kis problémát és energiát jelentett a kórus létszámának kiegészítéssel való állandó pótlása, s a Rádiókórustól addig megszokott minőség megőrzése.

■ *A Nemzeti Énekkarnál most nagy létszámú kórus várja, amelyik nemcsak az országhatárokon belül, hanem az egész régióban is szinte egyedül tölti be az oratóriumkórus feladatát. Egyrészt azért, mert a Rádiókórus kisebb létszámmal működik, másrészt*

azért, mert az olyan nagyobb, és jó színvonalú amatőr énekkarok tevékenysége, mint a Budapesti Kórusé, vagy az Ifjú Zenebarátok Kórusáé az utóbbi évtizedekben háttérbe szorult. Ön szerint mi ennek az oka?

– A rendszerváltás után sajnos rendkívüli mértékben megnehezedett a sorsuk a nem hivatásos együtteseknek is, de ez olyan szerteágazó okokra vezethető vissza, amelyek felsorolásába e rövid interjú keretében nem szívesen térnék ki. Talán egy más alkalommal.

■ *Rendben van, akkor ezt a kérdést a jövőben teszem fel Önnek. Visszatérve az Ön előtt álló közeljövőre, nem tart attól, hogy a korábbi színes és változatos feladatok után, most a szakmai munka kicsit egyhangúbb lesz a Nemzeti Énekkar élén?*

– Nem tartok, mert olyan változatos repertoárt, és olyan remekműveket énekelünk, olyan kiváló előadókkal, amelyekre örömmel készítem fel az együttest. Az ember átáll ilyenkor arra, hogy ez más jellegű, más létszámú, más apparátusú együttes, és ezen belül kell a legjobbat létrehozni. Úgy gondolom, hogy olyan nagy leterheltség mellett is, ami a Nemzeti Énekkar tevékenységét jellemzi, az a cappella énekléshez időről-időre vissza kell térni, mert így tud egy kórus igazán fejlődni. Az a cappellán keresztül lehet a hangzást leginkább csiszolni, ezért ennek ápolása továbbra is a céloim marad, olyan mértékben, amilyen mértékben a kórus egyéb feladataival ez összeegyeztethető. Amint már említettem, az oratórium és az oratórikus műfajok is rendkívül fontosak számomra, és nagyon közel állnak hozzám. Ráadásul, emellett még operát is énekel a Nemzeti Énekkar. A Wagner-napokon való részvétellel ezek közül olyan szakmai csúcshoz is számíthatunk, ami valóban egyedülálló Európában. A Rádiókórusral is nagyon élveztem az ezeken való közreműködést, most ez, ha minden igaz, folytatódni fog. Mindent meg fogok tenni annak érdekében, hogy a lehető legjobban felkészüljünk, és a tudásunk legjavát adjuk. Meggyőződésem, hogy emellett adódnak még olyan lehetőségek, ahol az Énekkar más műfajokban is megnyilatkozhat. Nem csak a zenekari kíséretes műfajokban, hanem a vidéki hangversenyek alkalmából, filharmóniai kereteken belül, valamint egy-egy saját szervezésű hangversenyen is meg tudja majd csillogtatni sokrétű művészi kvalitását.

Kaizinger Rita

Somos János Csaba karmester, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára, a Nemzeti Énekkar vezető karnagya. Karnagyként számos országban sikerrel vendégszerepelt.

1994-ben szerezte karvezetés diplomáját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen (tanárai Jobbágy Valér és Erdei Péter voltak), majd 1998-ban ugyanott karmester diplomát szerzett (tanárai Lukács Ervin és Gál Tamás voltak). Később mesterkursusokon vett részt Jürgen Jürgens, Johannes Moesus, és Jurij Simonov irányításával. 2015-ben DLA fokozatot szerzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen. (Doktori disszertációjának címe: „Szövegábrázolási technikák és motívumok Franz Schmidt: Das Buch mit Sieben Siegeln című oratóriumában”).

1992–2009: a Vasas Művészegyüttes Énekkarának karnagya (2 év kihagyással). 2002-ben megalapította a Vass Lajos Kamarakórust. 2000–2003: a debreceni Csokonai Színház karmestere, 2004-től zeneigazgatója. 2004–2007: a Pécsi Nemzeti Színház zeneigazgatója. 2009–2013: a Magyar Rádió Énekkarának vezető karnagya. 2012-től: a Kóta Művészeti Bizottságának elnöke 2013-tól: a Zeneakadémia Alma Mater Kórusának karnagya

Díjai: 2002: Rubányi-díj; 2014: Liszt Ferenc-díj

„És ezért még fizetnek is...”

A Nemzeti Énekkarral a határon túl

A Nemzeti Filharmonikusok együttesei évek óta rendszeresen látogatják a határon túli magyarlakta településeket, elsősorban azokat, ahová egyébként csak ritkán vagy szinte sohasem jutnak el nemzetközi rangú hivatásos zenei együttesek. A Zenekar, a nagyobb költséggel járó szervezés és szállítás miatt, nem vállalkozhat minden évben ilyen koncertkörútra, a mobilisabb Énekkar viszont csillagtúra-szerűen évente legalább egy alkalommal valamelyik szomszédos ország több városában is fellép. Ezek a „csillagtúrák” meglehetősen fásasztóak, hiszen a kiinduló állomás olykor Budapest, ahova a sokszor több száz kilométerre lévő koncert után azonnal visszatér az együttes. Gyakran 10 órás oda-vissza buszozás az „ára” annak az egyetlen órának, ami felejthetetlen élménnyel ajándékozza meg a hangversenyek többnemzetiségű közönségét. Ezekről a koncertkörutakról kérdeztük Antal Mátyás karnagyot, a Nemzeti Énekkar karigazgatóját.

┃ Legutóbb Nagyváradban, Kolozsváron és Zilahon jártak. Mióta járják a határon túli magyarlakta régiókat?

– Három éve volt az első koncertkörutunk, miután a Zenekar is részt vett hasonló turnén. Ennek olyan sikere volt, hogy elhatároztuk, lehetőségeinkhez képest minden évben szervezünk egy-egy hangversenykörutat, valamelyik szomszédos országban.

┃ Hogyan éli meg az együttes ezeket a rövid koncertkörutakat?

– Annak ellenére, hogy ezek a turnék rendkívül fásasztóak, egyben hihetetlenül fele-

melőek is. A fogadtatás és a siker gyakorlatilag mindent feledtet. A legutóbbi hétvége például úgy zajlott, hogy kilencórás autóbuszozást követően megérkeztünk Kolozsvárra, rövid akusztikai próbát tartottunk, épp csak annyit, hogy próbálni tudjunk a tőlünk 40 méterre elhelyezkedő orgonistával, aki nem rendelkezett orgonatókorrrel. A koncert után viszont olyan fogadtatás volt, akkora siker, annyi könnybe lábadt szem, ami mindenért kárpótolt. Ezután átmentünk Tordaszentlászlóra, ahol táncos mulatsággal egybekötött lagzi szintű vendégségben volt részünk, melynek következtében kollégáinkat új oldalukról ismertettük meg, hiszen táncstudásukra a mindennapi énekkari munka alapján aligha derül fény. Másnap – szintén meglehetősen hosszadalmas buszozás után, amit a szerpentes út is nehezített – Zilahra érkeztünk, ahol annak ellenére, hogy ideálisnak megint csak nem nevezhető körülmények között léptünk fel, a fogadtatás ismét elsőprőn lelkes volt. Koncert után hétórás buszozás következett hazafelé, és mégis mindenki boldog volt.

┃ Milyen létszámú közönség előtt lépnek fel általában ezeken a turnékon?

– Azt lehet mondani, hogy a templomok általában telt házasak. Természetesen valamennyi koncertre – nemcsak a templomokra – díjtalan a belépés. Legutóbb

mindkét fellépésünk protestáns templomban volt. Kolozsváron evangélikus, Zilahon pedig református templomban énekel-tünk. Utóbbi mindössze néhány éve épült, uniós forrásból. Kifejezetten szép templom, modern ólomkristály üveglakokkal, két éve felavatott nagyon szép hangzású orgonával rendelkezik, ami ideális esztétikai és akusztikai körülményeket teremtett a koncerthez. A hangverseny után itt is a tordaszentlászlóihoz hasonló kedves fogadtatásban volt részünk. A legmegkapóbb valóban az, hogy milyen óriási örömmel és empátiával fogadja az ottani közönség a koncertjeinket. Előző héten Nagyváradban voltunk, ahol a szintén uniós pénzből felújított Károlyi kastélyban adtunk hangversenyt. Gyönyörű kastély, egészen különleges hangulatú, nagyszerű teremmel, és ott is remek közönségünk volt.

┃ Feltételezem, hogy ezekben a kisebb városokba még professzionális szimfonikus zenekarok sem nagyon jutnak el...

– Nem, valóban nincs az ottani közönség ilyen téren elkényeztetve. Október 6-án Aradon vendégszerepeltünk, ahol az Aradi Filharmonikus Zenekarral közösen adtuk elő Kodály Psalmus Hungaricusát. Elmondhatjuk, hogy Erdélyben most már nagyon sok helyen megfordult az Énekkar. Korábban, még az ukrán válság előtt jártunk Beregszászon, ezen kívül eddig fellép-

tünk már a Délvidéken Szabadkán, és a felvidéki Dunaszerdahelyen. Érdekes módon ez utóbbi, a felvidéki koncert volt az egyetlen, ami nem volt olyan jól szervezett. Kevesebben is voltak, és többen megjegyezték, hogy a város polgármestere sem volt jelen. Az összes többi fellépésünkön mindig ott volt a polgármester, és még valamilyen helyi notabilitás, aki a jelenlétével az egész eseménynek protokolláris rangot ad, ami szerintem fontos dolog, hiszen ezeknek a turnéknak a költségét – a szívélyes vendéglátástól eltekintve – a Magyar Nemzeti Filharmonikusok fedezik.

■ *Beregszászon milyen tapasztalataik voltak?*

– Ez egészen különleges élmény volt, mert oda még gyűjtöttünk is. Útközben tudtuk csak meg, hogy gyűjteni kell iskolás gyerekek részére, a rettenetes szegénységet enyhítendő. Mire odaértünk a fellépés helyszínére, addigra már 250 000–260 000 forint közötti összeget adtak össze az énekkari buszban a kórus tagjai, ami valóban felemelő élmény volt. Egy másik alkalommal már előre fel tudtunk készülni, mert van a kórusban egy Kárpátaljáról származó mű-

vészünk, akin keresztül rengeteg ruhanevet tudtunk eljuttatni. Sajnos a közben kirobbant háború miatt mostanában nem tudunk Kárpátaljára menni, de az erdélyi turnék, az ottani és az itthoni spiritus rectorok, vagyis Balázs Attila lelkész úr és Szilárd Csaba gazdasági igazgató úr együttműködésének köszönhetően, tovább folytatódnak.

■ *Mi lesz a következő állomás?*

– A következő hangverseny, ami jelenleg szervezés alatt áll, szintén nagyon felemelő esemény lesz, ha megvalósul. Márciusban, Bartók Béla születésének 135. évfordulóján a zeneszerző szülővárosában, Nagyszentmiklóson adna egy Bartók-hangversenyt az együttes, amely egyben az én búcsúfellépésem is lenne.

■ *A tervezett Bartók-koncerttől eltekintve, általában milyen repertoárt részesítenek előnyben ezeken a hangversenyeken, hiszen az a cappella-művek mellett legfeljebb zongora- vagy orgonakísérettel számolhatnak?*

– Amennyiben templomi helyszín van, akkor csak orgona, de miután tudjuk, hogy az orgona a kórus elhelyezkedéséhez képest

többnyire lehetetlen helyen van, és általában az, hogy tükör legyen, tehát kifejezetten koncertszerű kapcsolatot lehessen létrehozni, meglehetősen valószínűtlen, ezért olyan műveket szoktam választani, amelyeket ilyen feltételek mellett is ügyesen meg lehet oldani. Az egyik mű Lisztől az *Inno a Maria Vergine*, a másik pedig Kodálytól a *Pange lingua* kezdetű himnusz. Párszor énekeltek Orbán György *Genfi zsolta*rait orgonára kórusral, de az csak akkor megvalósítható, ha közel van a játszóasztal, tehát a karnagy és az orgonista szemkontaktust tud tartani. Ha nem templomi helyszínen lépünk fel – mint például nemrégiben Nagykárolyban – akkor van egyházi és világi blokk is, ez utóbbiban népszerűbb művekkel. Például a szabadkai városházán olyan koncertet adtunk, ahol a *Carmina burana*-ból is hangzottak el részletek zongorakísérettel. Ezen kívül ismert operakórusok – pl. a Nabuccóból – valamint népszerű kórusművek szólalnak meg általában. Kodály, Bartók, Liszt alkotásai pedig állandó részét alkotják a műsornak ezeken a fellépéseken. A jeles magyar zeneszerzőkkel megjelenni nagyon fontos számunkra, és – tapasztalataink szerint – a közönség számára is.

A Nemzeti Énekkar hangversenye a Károlyi-kastélyban

November utolsó szombatján, párás, szürke reggelen három autóbusszal indult el a Nemzeti Énekkar a Budapesttől 300 km-re keletre fekvő határ menti kisvárosba, Nagykárolyba. A város 1968-ig Szatmár-megye székhelye volt, e korábbi rangját azonban még azokban az időkben nyerte el, amikor az itt székelő Károlyi-család valamely tagja adta a mindenkori megyei főispánt. A XV. századi alapokra visszanyúló kastély és a körötte elterülő dendrológiai park a város emblematikus műemlékét jelenti, amit az elmúlt években európai uniós finanszírozással eredeti fényében állítottak helyre. Egyelőre nem volt ilyen szerencséje a többi értékes építészeti emlékeknek, ami továbbra is türelmesen várja, hogy felmutathassa egykori szépségét. Pedig rendelkezik néhány érdemes látnivalóval ez a látszólag mindenkitől elfeledett határ menti kisváros. Elég csak az egykor itt élő sokféle felekezet templomait, köztük a nagyszabású, barokk-klasszicista stílusú Kalazanczi Szent József templomot, valamint a hozzártartozó piarista rendházat említeni. A középületek közül ismét eredeti pompájá-

ban ragyog a volt Arany Szarvas fogadó. 1846 szeptemberében Petőfi Sándor ennek báltermében pillantotta meg először Szendrey Júliát, aki a közeli Erdődről érkezett a megyebálra. A gondosan felújított épület jelenleg a polgármesteri hivatalnak ad otthont. Az egykori Vármegyeháza többször átépített épületében működött vármegyei jegyzőként a Himnusz költője, Kölcsey Ferenc. Irodalmi nagyságokban amúgy sem szűkölködik Nagykároly. Az itteni piarista gimnázium diákja volt egy másik költő-zseni, Ady Endre, és e város szülötte az első magyar bibliafordító, Károlyi Gáspár, valamint első jelentős női írónk, Kaffka Margit, továbbá a szociológus Jászi Oszkár is. Utóbbival, mint a konföderáció gondolatának első felvetőjével kezdődik az Európai Unió brüsszeli látogatóközpontjában az európai integrációt és szervezeteit bemutató kiállítás. Így tán nem hiú a remény, hogy az EU támogatásával hamarosan múzeum nyílik abban a Károlyi-kastélyal szemközti utca elején található igénytelen külsejű földszintes házban, amelyen egy-egy emléktábla jelöli, hogy ott látta meg a napvilá-

got Kaffka Margit, illetve öt évvel korábban – egy másik családban – Jászi Oszkár.

A schengeni egyezmény felfüggesztésével ismét nehézkessé és hosszadalmassá vált határátlépést követően, mindössze félórája maradt az Énekkar tagjainak, hogy kicsit felfrissüljenek, és birtokba vegyék a díszes kandallóval ékeskedő, megkapó hangulatú Sala terrenát, amely otthont adott az este hatkor kezdődő koncertnek. A rövid beéneklést és akusztikai próbát követően máris szállingózni kezdett a közönség, élén a város derűs és agilis polgármesterével, Kovács Jenővel. Helyenként román szó is hallatszott a sorokban. A polgármester úr társaságában az önkormányzat román nemzetiségű munkatársai közül is tiszteletüket tették néhányan. Tordaszentlászlórról eljött Balázs Attila tiszteletes úr is, aki évek óta fáradhatatlan előmozdítója a Filharmonikusok erdélyi hangversenyeinek.

A főúri környezetbe természetesen világi műsor illett. Antal Mátyás karigazgató biztos kézzel válogatott a közép-európai repertoár népszerű, és kevésbé ismert re-

Menedzser Tordaszentlászlóról

Balázs Attila tordaszentlászlói református lelkipásztor közel egy évtizede szervezi fáradhatatlan lelkesedéssel a Nemzeti Filharmonikusok Együtteseinek erdélyi és romániai fellépéseit. A Nemzeti Énekkar legutóbbi nagykárolyi hangversenyén ezzel kapcsolatos „szolgáltatáról” kérdeztük a lelkész urat.

I *Hogyan került kapcsolatba a Nemzeti Filharmonikusok együtteseivel?*

– Ha visszagondolok arra, hogy miként is kezdődött a kapcsolatunk a Nemzeti Filharmonikusokkal, mosolyognom kell. 2001-től kezdődően feleségemmel szerveztük a *Pünkösdi Hangversenysorozat* komolyzenei fesztivált Kolozsváron. Igyekeztünk évről évre rangos előadókat meghívni, ezzel emelni a fesztivál színvonalát. A fesztivál helyszíne a kolozsvári Farkas utcai templom volt. Kezdetben az volt a célunk, hogy a templom kiváló orgonáját ismertessük meg minél több emberrel, ennek érdekében neves orgonaművészeket hívtunk meg. A záróhangversenyekre pedig egy-egy nagyobb együttest – kórust vagy zenekart – kértünk fel. Az igazi kihívást mindig a záróhangverseny megszervezése jelentette, mivel annak volt a legnagyobb anyagi

vonzata. 2006-ban a Magyar Rádió Ének-kara volt a kiemelt vendégünk. Csodának minősült számunkra, hogy ez a hangverseny létrejöhetett, mivel anyagi lehetőségeinket messze meghaladták a költségek. Szilárd Csabának – akkor a Magyar Rádió főszerkesztő-helyettese – és Kondor Katalinnak – akkor a Magyar Rádió elnöke – köszönhetően a koncert létrejöhetett.

Alig ért véget a 2006. évi *Pünkösdi Hangversenysorozat*, az a gondolatom támadt, hogy a 2007. évre hívjuk meg a Magyar Nemzeti Filharmonikusok Zenekarát. El kell mondanom, hogy senkit nem ismertem a Filharmonikusoknál, semmilyen kapcsolatunk nem volt, de ez nem jelentette azt, hogy nem próbálhattam volna meg. Megírtam a meghívó levelet – ma is megmosolyogtat ennek a hangvétele – és elküldtem a filharmonikusok honlapján ta-

lálható e-mail címre. A környezetemben lévő emberek nevetségesnek tartották ezt a próbálkozást, mondván, hogy a kapcsolatfelvételnél és meghívásnál nem ez a módja, de én hittem a csodában, amit már a Rádió Kórusával való kapcsolatomban megtapasztalhattam. Néhány nap elteltével érkezett Kovács Géza főigazgató úr válasza, amelyben arról értesített, hogy nagy örömeinkre szolgál a felkérés és szívesen elfogadják, annál is inkább, mivel a Magyar Nemzeti Filharmonikusok Zenekara fennállása során még soha sem kapott meghívást Erdélybe. A csoda első körben működött, csakhogy következett a szervezés anyagi része. Amikor elküldték nekem a hangverseny anyagi vonzatát jelentő kérést, egy kis időre megtorpantam, de néhány napi gondolkodás után írtam egy levelet a Főigazgató úrnak, és arra kértem, hogy segítsen abban, hogy a hangverseny anyagi hátterét közösen elő tudjuk teremteni. A meghívó mellett – ami nem szokványos módon történt – itt volt a második olyan kérés, amely azt támasztotta alá, hogy a Filharmonikusok nem profi szervezővel állnak szemben. Ezen a ponton jogosan mondhatták volna, hogy ebből ők nem kérnek. Nem így tör-

mekművei közül, megcsillantva a magyar és a román kórusrepertoár különleges gyöngyszemeit is. Egyházi alkotás is szerepelt azonban a műsoron: Liszt Krisztus oratóriumának Tu es Petrus kórustételével kezdődött a hangverseny, a kortárs magyar zeneszerzőket pedig Orbán György Zsoltárváltozata képviselte. További magyar szerzőként Erkeltől operakórusok, Bartóktól pedig népdalfeldolgozások hangzottak el. A Bartók-kórusok egyúttal arra is alkalmat teremtettek, hogy a Kár-

pát-medence népeinek különböző nyelvein énekeljen a kórus. Szlovákul a Négy szlovák népdalban, románul a kortárs Adrian Pop Kolindáiban, illetve önálló férfi- és nőikari felállásban. A tágabb európai kultúrkört Brahms Német Requiemjének egy részlete, a „Nabucco” mindig lenyűgöző Szabadságkórusa, valamint a Harangkórus képviselte Leoncavallo „Bajazók” című operájából. Utóbbi lelkesült fogadtatása a közönség részéről már megelőlegezte a zárószámként Bizjak Dóra

zongoraművésznő parádés közreműködésével elhangzó Carmina burana-részletek frenetikus hatását. A kitartó standing ovationt két csodálatos ráadásszámmal hálálta meg az Énekkar. Kodály Esti dalának meghitt tolmácsolása alatt sokak szemében csillant meg a könny.

Kovács Jenő polgármester úr – bár úgy tűnt eredetileg nem készült beszéddel – a koncert után nem tudta megállni, hogy néhány keresetlen szóval köszönetet ne mondjon a felemelő élményért. Röviden ecsetelte, mit jelent városa lakóinak egy olyan hangverseny, amit csak magas színvonalú, nemzetközi rangú együttes képes nyújtani, majd szívélyes fogadásra invitálta a művészeket.

Már csaknem este 10 óra volt, amikor a busz a hosszú, de tartalmas nap után elindult hazafelé. A visszaúton minden kórus-tag a reggeli indulásnál kicsit nyugösebben, mégis elégedetten dőlt hátra az ülésen. A filmnézés, illetve film nem nézés körül ki-robbant konstans vita csillapuló szünetekben pedig egyszerre gondolt arra, hogy egyórás énekléssel mennyi örömet szerzett, viszont a többórás utazás a modern Mercedes-buszon is pont ugyanolyan fárasztó, mint a hőskor zötykölődő ekhós szekeren.

tént, hanem egy személyes találkozót követően úgy döntöttek, hogy eljönnek, és besegítenek a koncert anyagi fedezetének előteremtésébe. 2007. május 26-án került sor a *Pünkösdi Hangversenysorozat* záró hangversenyére, amelyen a Magyar Nemzeti Filharmonikusok Zenekara, Kocsis Zoltán vezényletével, lépett fel.

Az anyagi fedezet előteremtése akkor még távolról sem zárult le, 2007 októberéig vártak arra, hogy különböző utakon rávegyük a Román Kormányt, hogy a megtartott koncertet kifizessék. A kifizetés végül megtörtént, és úgy gondolom, hogy ez megpecsételte azóta tartó kapcsolatunkat.

■ *Mióta vesz részt az erdélyi hangversenykörutak szervezésében?*

– 2007 májusában szerveztem az első hangversenyturnét Marosvásárhelyen és Kolozsváron. Azóta szinte minden évben volt valamilyen együttműködésünk. 2011-ben a zenekart meghívták a bukaresti George Enescu Fesztiválra. Az ottani fellépésüket összekötötték egy kolozsvári és egy marosvásárhelyi hangversennyel. 2012 februárjában Kovács Géza főigazgató úr azzal az ajánlattal keresett meg, hogy szeretne egy nemzetpolitikai turnét szervezni a Magyarország határain kívüli magyarok lakta városokban. Az erdélyi rész lebonyolításával engem bíztak meg. Egy hét alatt Erdély hét különböző településén lépett fel a zenekar (Nagyszeben, Marosvásárhely, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár, Tordaszentlászló, Nagyvárad). 2013-tól a Nemzeti Énekkarral folytatjuk a nemzetpolitikai turnét. Eljutottunk már Temesvárra, Aradra, Szatmárnémetibe, Nagyváradra, Kolozsvárra, Nagykárolyba, Zilahra. Kovács Géza főigazgató úr nagyon jó címet talált ki ezeknek a turnéknak: Közös otthonunk a zene. A címben is kifejezésre kerül, hogy a határon túli magyarok által is lakott városokban fontos a kulturális közeledés a többségi nemzethez. Ezt a Filharmonikusok úgy próbálják elősegíteni, hogy minden hangversenyen egy-egy helyi zeneszerző művét is előadják, aminek nagyon pozitív fogadtatása van az itteni többségi nemzetiségűek részéről. A 2012. évi zenekari turnénak nagyon jó médiavisszhangja volt. A román médiában megjelent kritikák mindegyike pozitívan emelte ki azt, hogy a zenekar George Enescu I. Rapszódiaját is előadta. Többször hangzott el a turnével kapcsolatban, hogy Enescu művét ilyen pontosan és tisztán ritkán lehet hallani. A kórushangversenyek műsorába is mindig bekerül egy-egy román zeneszerző darabja. A 2015. évi kolozsvári hangversenyen Ad-

rian Pop egyik művét adta elő a kórus, melyet a szerző is hallhatott. A koncert utáni beszélgetésben, és a román sajtóban is azt nyilatkozta, hogy ilyen jól, még egy bukaresti kórus sem tudta előadni a művét kiemelve, hogy a Nemzeti Énekkar előadásában érezni lehetett az erdélyi román dialektus ívét.

■ *Milyen nehézségekkel jár a szervezés?*

– Azt hiszem, hogy nem túlzás, ha az egyetlen nehézségként az anyagi források előteremtését említem. Egy olyan műfajról lévén szó, amely nem mozgat meg nagy tömegeket – egy hangversenyt legfeljebb ezer ember hallgat –, a politikum és a gazdasági szereplők is nehezebben adnak rá támogatást. Sajnos a komolyzenének olyan műfajokkal kell versenyeznie, amelyek sokkal nagyobb közönséget vonzanak. Fontosnak tartanám a kiemelt támogatást, ami nem azt veszi alapul, hogy hányan mennek el egy-egy komolyzenei hangversenyre, hanem azt, hogy egymás kultúrájának megismerésével sokkal jobban közel lehet hozni a különböző nemzetiségű embereket.

■ *Melyek a legemlékezetesebb élményei?*

– Az interjú elején már említettem, hogy számomra a kapcsolatfelvétel a csodák kategóriájába került. Rendkívüli élményt jelent minden turné előkészítése. Számomra különös jelentőséggel bír, hogy református lelkipásztorként részes lehetek a kultúra ilyen módon való terjesztésében. Diákkoromban a marosvásárhelyi Teleki Tékába ültem be – egy-egy ellógott óra alatt – hogy komolyzenét hallgassak. Álmodni sem mertem volna akkor, hogy valaha is ilyen közel kerülhetek a komolyzenéhez, hogy én szervezhetem a Nemzeti Filharmonikusok romániai koncertturnéit.

Emlékezetes élmény volt számomra, amikor a tordaszentlászlói református templomban hallgathattuk a Nemzeti Filharmonikusok kamarazenekarát, illetve egy évvel később a Nemzeti Énekkart. A zenekar és a kórus tagjai azt mondták, hogy a világ több nagy koncerttermében felléptek már, de egy falusi templom kertjében még nem volt alkalmuk koncertezni. Felejthetetlen élményt jelentettek ezek a koncertek az előadók és a hallgatóság számára is.

Jó érzéssel tölt el az is, hogy mind a zenekar, mind a kórus tagjai úgy térnek vissza egy-egy erdélyi koncertre, mint akik otthon érzik magukat. Szilárd Csaba igazgató úr szavaival „otthonról haza érkeznek”.

Kellemtelen, de felejthetetlen élmény volt az is, amikor az első turné során a zenekar

koncertmestere, Koppándi Jenő ételmérgezés miatt – amit nem itt szerzett be – dehidratálódott. A marosvásárhelyi előadás előtt a sürgősségi kórházba kellett bevinnyem, hogy egy infúzióval megerősítsék anynyira, hogy a hangversenyt kibírja. A kolozsvári koncertre állapota rosszabbodott. Amikor a mentősök közölték, hogy kórházba kell szállítani, akkor arra kértem őket, hogy oldják meg a helyszínen az ellátását, mert neki néhány perc múlva színpadra kell lépnie. Sikerült.

Felejthetetlen volt az is, amikor Kovács Géza főigazgatóval és Koppándi Jenő koncertmesterrel Csíkszeredába mentünk sajtótájékoztatót tartani. Amikor a Hargitáról leereszkedve megláttuk a várost, Koppándi Jenőnek – aki Csíkszeredában született, és édesapja irányításával itt kezdte el tanulni a hegedülés művészetét – könnyes lett a szeme, hiszen álmodni sem mert arról, hogy egyszer a Nemzeti Filharmonikusok Zenekarának koncertmestereként tér vissza szülővárosába. Antal Mátyás karnagy úrnak abban sikerült segítenem, hogy felkutassuk kolozsvári származású nagyszüleinek a sírját, ahol még soha nem járt. Nagyon sok személyes élménnyel gazdagodtam a koncertszervezések során. A zenekar 2007-es és 2012-es turnéjáról a Duna tévé útifilmet készített.

■ *Mik a tervei az együttesekkel a közeljövőre?*

– Amint az eddigiekből kiderült a terveim az álomkategóriába tartoznak, de ezek az álmok eddig valóra váltak.

Már elkezdtek előkészíteni a Nemzeti Énekkar nagyszentmiklósi hangversenyét, melyre Bartók Béla születésének 135. évfordulóján szülővárosában, Nagyszentmiklóson kerülne sor. Tervben van egy újabb kolozsvári fellépése a kórusnak, a Kolozsvári Magyar Napok keretében. Biztos vagyok benne, hogy nem kell lemondanunk arról, hogy a Nemzeti Filharmonikusok Zenekarának újabb erdélyi turnét szervezzünk.

Még van egy nehezebben teljesíthető álmom, ami Kocsis Zoltánhoz fűződik. Évek óta szeretnék neki egy szóló hangversenykörutat szervezni Erdélyben, Romániában. A 70-es években sok erdélyi, romániai városban fellépett. Vannak, akik még emlékeznek az akkori előadásokra. Szeretném, ha ezeket az emlékeket mind a két részről felelevenítenénk, újabb élményekkel bővítenénk ki.

Szeretném, ha meg tudnánk győzni az országaink felelős vezetőit, hogy a *Közös otthonunk a zene* nemzetpolitikai turné valóban fontos a különböző nemzetiségek együttélésének a jobbá tételében. *Kaizinger Rita*

Új vezetői kinevezések a Kodály Filharmóniánál

„Megtöbbszöröztük a debreceni hangverseny-látogató közönség létszámát”

A Kodály Kórus és a Kodály Filharmónikusok igazgató-művészeti vezetői munkakörére kiírt pályázaton immáron másodszor Somogyi-Tóth Dánielt hirdették ki nyertesnek. A második vezetői ciklusa elején az elmúlt öt év tapasztalatairól, és további terveiről kérdeztük...

I Mi inspirálta az első pályázat benyújtására még 2011-ben? Milyen állapotok fogadták akkor, mik voltak azok a pontok, ahol fontosnak tartotta egyrészt a névváltást, másrészt egy új koncepció megalkotását?

– 2011-ben még kifejezetten a pályám elején voltam zenészként és menedzserként is. Természetes volt, hogy ha egy ilyen jelentőségű munkára kérnek fel, arra nem mondom nemet. Tisztában voltam azzal, hogy nagyon mély víz lesz, és ez így is volt. Elszomorító állapotok fogadtak, a koncerteket alig látogatták, az elmondások szerint volt olyan Mahler szimfónia előadás, ahol pár tucat néző volt összesen, a zenekar identitása romokban hevert. Átfogó koncepció nem volt, és erre érzékenyen reagált az akkori közönség. Ez a nagyszerű publikum viszont aztán arra is érzékenyen reagált, amikor Szentpéteri András kiváló marketinges kollégámmal (aki azóta a Pentaton Koncert- és Művészügynökség ügyvezetője) létrehoztuk a közönségkapcsolatok vadonatúj rendszerét. Azonnal érezhető változás történt és mára elmondhatjuk: kollégáimmal megtöbbszöröztük a debreceni hangverseny-látogató közönség létszámát.

I Mi változott az elmúlt öt év alatt a zenekar életében és az Ön szemléletében? A gyakorlatban nyilván újabb és újabb problémákkal kellett szembesülnie, mik voltak ezek? Milyen tényezők nehezítik a zenekar működését?

– Az én szemléletem nem sokat változott, és nem hiszem, hogy valaha fog. De ha már a szemléletet említi, hadd meséljek el egy történetet: friss igazgatóként egy probléma megoldására olyan javaslatot tettem, ami az érintett kiadásokat csökkentette és a bevételeket növelte volna. Ezt az akkori – immár nyugdíjas – gazdasági vezető kollégánő a következőképpen kommentálta: „Ez vállalkozói szemlélet igazgató úr”. Kérdésemre, hogy az miért baj, azt válaszolta, hogy „itt intézményi szemlélet kell”. Tekintve, hogy 19 éves korom óta vállalkozó voltam, és most is büszke lehetek azóta is prosperáló vállalkozásaim sikereire, elmondhatom, hogy ez nem volt, és azóta

sem egyszerű dolog. De azt hiszem, jól tudtam alkalmazkodni ehhez a feladathoz, és kiváló kollégáim segítenek ebben nap mint nap. Viszont az együttesek működtetését nem is ezek nehezítik, hanem a bérezési és az ezzel összefüggő, munkaerő-piaci kihívások. Arról, hogy a zenekar életében mi változott, a kollégákat kell kérdezni. Az mindenesetre nagyon jól esett, hogy mindkét művészeti tanács egyhangúan javasolta, hogy újra pályázzam meg az igazgatói széket. És az is biztos, hogy Debrecenben új jelenség az, hogy az igazgató egyáltalán kitölti a ciklusát, hiszen évtizedes távlatban az elődeim vagy hamarabb felmondtak, vagy el kellett menniük. Összességében az előző öt évben megteremtettünk egy stabil, professzionális, megbízható, a közönségnek és egymásnak is zenei élményeket adó működést. Egyszerűen fogalmazva, ez kicsit olyan, mintha a nulláról az egyre léptünk volna. Nagyon remélem, hogy most tudunk a kettőre és tovább lépni, ennek feltételeiben bízva pályáztam újra.

I A működés alapvető feltétele nyilvánvalóan a zenekari bérezés megfelelő beállítása, illetve azon önkormányzati, minisztériumi és a cégek TAO-jából származtatható összegek, amik végre biztonságban és megfelelő körülmények között érkeznek el a zenekarhoz. Mi nehezíti a megfelelő bérezés feltételeinek biztosítását, és hogyan lehet kiküszöbölni a problémát?

– Az elmúlt években minden bevételünk (a minisztériumi támogatás, a jegybevétel, a szponzori pénzek, TAO) évről évre növekedett, az előző ciklus idején a fenntartó önkormányzat viszont csak egyre kevesebb pénzzel tudott hozzájárulni a zenei együttesek működtetéséhez. Így hiába dolgoztunk olyan sokat, hiába hoztunk jobbnál jobb mutatókat, hiába növeltük jelentősen a bevételeinket, soha nem lett nagyobb a mozgásterünk. Ez önmagában is természetesen nagyon kiábrándító folyamat egy vezető számára, rám is igen rosszul hatott. Ezzel párhuzamosan ráadásul a pedagógus béremelések akkora elszívó erőt fejtettek ki, hogy a helyzetünk rendkívül kiszolgáltat-

tottá vált. Szerencsére a város új vezetésének tavalyi színre lépésével a csökkenő tendencia azonnal megállt, és immár aktívan tárgyalunk az önkormányzati szerepvállalás rekonstrukciójáról. Most, a költségvetés tervezésekor igencsak reménykedünk abban, hogy a fenntartó felismeri a komoly felelősséggel járó helyzetet. A probléma különben nagyon egyszerű: az önkormányzati forrás nem elegendő még 2008 óta változatlan közalkalmazotti bértábla szerinti bérezés finanszírozására, ehhez a minisztériumi pályázati pénz egy nagy részét fel kell használnunk, így alig marad produkciós és marketing költségvetésünk. Mindeközben például a szólamvezetőink szemében az alap közalkalmazotti fizetéssel és havi 10 ezer forint bruttó pótlékkal kell vonzónak maradnunk. Ha az önkormányzat fedezné a bérköltségeket, el lehetne kezdeni építkezni. Így most viszont egy beláthatatlan folyamat részesei vagyunk. Szerencsére a művészekkel és az irodai dolgozókkal kiegyensúlyozott, jó kapcsolat alakult ki közöttünk, tudjuk, hogy bízhatunk egymásban. Ez nagyon jó érzés, de sajnos a fejlesztésekhez egyáltalán nem elég...

■ *A Kodály Filharmonikusoknak az elsősorban prózai színházként működő Csokonai*

Színházzal való kapcsolódása korántsem tűnik egyszerűnek, milyen megoldásokat keres a zökkenőmentes és praktikus együttműködésre?

– Nézze, ez is elsősorban anyagi kérdés. Egyáltalán nem volt egyeztetésből fakadó megoldatlan probléma az elmúlt öt évben a színház és a zenekar között. A zenekar tudja, hogy a szolgálatszámának a fele ott zajlik, ez önmagában nem probléma, és szerintem volt is jó pár olyan előadás az elmúlt időszakban, amit örömmel játszottak. Azonban nincs még egy olyan zenekar az országban, amelyik ilyen kis létszámmal szolgálatban ellátná a színházi zenés feladatokat is. Ezt az extra funkciót honorálni kellene – egyszerűen meg tudnánk tenni, ha az imént említett alap bértömeg a rendelkezésünkre állna. Ebben az esetben aktíválni tudnánk azt a spielpénz-rendszert, amit a közelmúltban terveztünk meg.

■ *Ha mindez biztosítottak látszik, akkor milyen változásokat tervez az elkövetkező öt évben?*

– Azon túl, hogy ennyi idő után nyilván kötődöm is a városhoz, a kollégáimhoz, a közönséghez és felelősséget is érzek az együttesek jövője iránt, az inspirált a pályázatom beadására, hogy az új városvezetés

érti és értékeli azokat a terveimet, amiket a különböző koncepciókban és a pályázatomban megfogalmaztam. Egyeztetéseink alapján a város vezetői meggyőződhetek arról is, hogy ezek a fejlesztések mind pénzbe kerülnek, és hogy immár elsődlegesen az önkormányzat szerepvállalása van hátra ezeknek a megvalósításához. Ha ez sikerül, akkor minden feltételünk adott egy látványos előrelépéshez az előttünk álló öt év során, de ezekről részletesen az ideai költségvetésünk ismeretéig nem szeretnék beszélni – akit érdekel, a pályázatomban természetesen pontos elképzeléseket olvashat.

■ *Mi a közönség és mi a szakma igénye?*

– Ez Debrecenben nem okoz problémát. Most már hagyományosan olyan sokszínű műsort játszunk, hogy minden koncertlátogatónk megtalálja a számára vonzó műveket, de a művészeink előtt is változatos és igényes feladatok állnak. Kovács László vezető karmesterünk már az elmúlt évben is kiváló szakmai munkát végzett a Kodály Filharmonikusok élén, idén januártól pedig sikeres pályázat után Szabó Sipos Máté áll a Kodály Kórus vezető karnagyi posztján – biztosak lehetünk abban, hogy a részünkről minden biztosítva van az új ciklus eredményessége érdekében. *Szekeres Nikolett*

„Nekünk a jelenben kell jelen lennünk”

Januártól új vezető karnagya lett a Kodály Kórusnak Szabó Sipos Máté személyében. Két évre kapott megbízatást és a Debreceni Csokonai Színház operatagozatának fejlesztésében zenei vezetőként is meghatározó szerepe lesz. A karmester korábban már három esztendőn keresztül vezette az énekkart, s az utóbbi években is figyelemmel kísérte az együttes működését. XXI. századi kórust szeretne építeni, friss szemlélettel, remek hangokkal és korszerű arculattal, s bízik benne, hogy az operatagozat is határozott lendületet kap és ismét régi fényében, de új színekkel felfrissülve hívja fel magára a figyelmet. Emellett továbbra is irányítja az Egri Szimfonikus Zenekart, s húsz esztendő után szeretné elérni, hogy végre legyen annak az együttesnek is saját hangversenyterme.

■ *Karácsony előtt érkezett a kinevezésekről szóló hír, s Ön már januártól irányítja a debreceni kórust. Ezek szerint nagyon gyorsan zajlott minden...*

– Annyira azért nem, hiszen a debreceni felkérésekkel először 2014-ben kerestek meg, amikor lejárt a szerződés az Operaházban. A dalszínházban tizenegy éven keresztül dolgoztam, nagyon emlékezetes, gazdag időszak volt, ami után nem akartam rögtön elkötelezni magam, így a debreceni megkeresést sem láttam még idősze-

rűnek. Örültem a szokatlan szabadságnak, amiben többféle lehetőség is kínálkozott, de időt akartam hagyni magamnak meglátni, megtalálni azokat az új utakat, ahol mindazt, ami fontos és izgalmas számomra meg tudom valósítani. Azonban később többször beszélgettünk Somogyi-Tóth Dániellel és a kórus mellett már a színházról és az operatagozatról is szó esett, s egy körvonalazódó komplexebb feladat már engem is jobban érdekelt. Tavaly év végére tisztázódtak a szándékok és feladatok, így került sor

egy végső egyeztetésre az érintett intézmények vezetői mellett / Somogyi-Tóth Dániel és Ráckevei Anna/ az önkormányzat prominens képviselőivel, ahol megállapodásra jutottunk. Ennek értelmében a Kodály Kórus vezetőkarnagyi feladatai mellett a debreceni Csokonai Színház operatagozatának vezetőjeként irányíthatom, segíthetem ettől az évtől a teátrum zenei életét. Azért izgalmas mindez számomra, mert így mindazzal foglalkozhatom egy helyen, ami egyaránt a legkedvesebb számomra – kó-

rus, zenekar, színház, opera – és ezek számtalan fúziós lehetősége. Nagyon kecsesítő és nagy lehetőségeket rejt az a debreceni terv is, miszerint a belátható időn belül átadásra kerülő Latinovits Színház, majd egy felújítás után a Csokonai Színház párosában az utóbbi önálló zenés színházzá válhat. Mindezek fényében mondtam igent a meghívásra és adtam be a pályázatomat. A megtisztelő döntés december végén született.

■ *Mi minden került ebbe a pályázatba? Tizenöt évvel ezelőtt lett a debreceni Kodály Kórus vezetője. Az utóbbi esztendőiben is figyelemmel kísérte az együttes sorsát, teljesítményét?*

– A kórossal azért rendszeresen találkozom, hiszen a Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen sokszor hallottam őket, s közös koncertjeink is akadtak. Az utóbbi két évben több alkalommal is dolgoztunk együtt olyan művek felejthetetlen előadásában, mint Stravinsky: Les Noces, Orff: Catulli Carmina, Bartók: Cantata Profana, Csemiczky: Cantata Bocolica és egy nagyon izgalmas új darab, Tallér Zsófia: Pert em Heru című oratóriumának ősbemutatójában. Dolgoztam már sok hivatásos együttesrel, és azt kell mondanom, hogy köztük a Kodály Kórus az egyik legkiválóbb. Tisztán, homogén hangzással, nagy stílusérzékkel énekelnek, s a tagok közt a diplomások aránya hazai viszonylatban talán a legmagasabb. Mindemellert jó kis társaság, remek emberekkel. Szép emlékeket őrzök a 15 évvel ezelőtti közös munkáról is. Akkor belekezdünk egy építkezésbe, melyből az Operaház felkérése szólított el, de amit szerencsére az utódaim tovább vittek. Ma természetesen máshonnan kell folytatni. Ahogy a pályázatomban is írtam, engem ma kifejezetten az érdekel, hogy a mai korunk, elvárásoknak megfelelő, fiatal lendületű, rugalmas, magas szinten, több stílusban is produktív, friss szellemű együttest kovacsoljunk össze. Ma, amikor a kórusvilágban az amatőr és profi elnevezés már csak finánciális és nem minőségi kérdés, amikor hihetetlenül magas színvonalon énekelnek „amatőrök”, és a kórus műfaj valódi felszabadult, közösségi happeningekké, vagy komplex színpadi performanszokká fejlődött, az un. „profik” sem maradhatnak tétlenül. Sokat kell dolgozni, és változni kell tudni ahhoz, hogy versenyben maradjunk. Nekünk a jelenben kell jelen lennünk. Mindaz a fiatal energia, ami az amatőr világban kirobbanó erővel, jó értelemben gátlástalanul és invenció gazdagon megje-

lenik, termékenyítőleg kell, hogy hasson a „profikra” is, akiket hajdanán ugyanez az örömteli élmény terelt ehhez a hivatáshoz. Szeretném visszahozni ezt az eredendő örömet – az éneklés, a felszabadultság, az átadás, az alkotás boldogságát – azok számára is akik már századszorra énekelnek egy Mozart: Requiemet. Ugyanakkor a közönséget is szeretném ezzel az erős emócióval nyitottabbá és interaktívabbá tenni akár egy a cappella koncert kapcsán is.

És itt eljutunk a másik legfontosabb dologhoz, hogy a Kodály Kórus hiába az ország egyik, ha nem a legjobb kórusa, hogyha erről a szakmán kívül kevesen tudnak. Igenis szükség van korszerű arculatra, lendületes, kreatív propagandára, naprakész offenzív marketingre. Mert minden eszközt meg kell ragadni, amivel láthatóvá tesszük magunkat. Kívánatos, fogyaszthatóvá és népszerűvé tenni a valódi értéket, a valódi tehetséget, a valódi kultúrát, a kommersz középszer őserdejében: ez ma a másik legnagyobb feladat.

És igaz ez az operára is. Remélem a kórus és a színház ebben is inspirálóan hat majd egymásra Debrecenben.

■ *Külön társulat marad a színház énekkara és a Kodály Kórus?*

– Természetesen. Sőt, mindkettőt a saját értékeiben kell tovább erősíteni. Azonban a város potenciális legjobb énekeseit tömörítő két együttes együttműködését elő lehet segíteni. Olyan rendszer kidolgozásán gondolkodom, amiben minden arra alkalmas énekesnek lehetősége lesz több műfajban is kipróbálnia magát, oly módon, hogy ezzel mindenki és mindkét együttes jól járjon, hiszen sokszor van szükség több énekesre egy nagyobb oratóriumhoz, vagy egy nagyobb operához. Így bármelyik társulathoz is szerződik majd egy énekes, hangi adottságai alapján lesz lehetősége megmutatnia magát több műfajban is, ami vonzó lehet egy ambíciózus fiatal számára. Persze ehhez az egészséges átjárhatósághoz nagyon komoly előre tervezés, egyeztetés és szakmai kontroll szükséges, hogy ez ne zavarja meg az intézmények önálló életét, alapfeladatait. A Kodály Kórus a kortárs művek, az a cappella, és a XVII.–XIX. századi oratórium irodalom egyik legavatottabb előadója és ezt az értékét kell még tovább erősíteni. Szeretném, ha a fiatalabb közönség is nap mint nap szembetalálkozna ezzel a hangélménnyel.

■ *Ön szerint új művekkel is meg lehet nyerni a fiatal közönséget?*

– Ha hitelessé válik az előadó vagy az együttes, akkor igen. Ezt látom a külföldi példákban is, ahol a kórusok rengeteg kortárs zenét énekelnek nagy közönségbázisnak. De például az egeri közönségnek, ahol már két évtizede irányítom a szimfonikus zenekart, már szinte azt játszom, amit akarok, mert megszerettek minket és azt, hogy mindig valami érdekeset kapnak, amiről még beszélnek is nekik. Többen mondták arrafelé, hogy nem szoktak koncertre járni, de az én hangversenyeimre mindig szívesen eljönnek. Ez nemcsak megtisztelő, hanem szép felelősség is. Ma nem a műveknek, hanem a művészeknek van közönségük. És ez nagy lehetőség a közönség nyitottságának, ízlésének fejlesztésében. De a tálalás nagyon fontos. A hallgatóságot partnernek kell tekinteni és sokszor be kell avatni őket a zene élvezetének technikájába is. Néhány éve, amikor Egerben régi kedvencemet, Darius Milhaud: Saudades Do Brasil című, kissé szürreális táncszvitjét tűztem műsorra, a sok bitonális rész miatt még a zenekar sem hitt igazán a mű sikerében. A koncert elején a közönségnek elmondtam, hogy nagyon szeretem ezt a kissé furcsa művet, ami olyan, mint egy brazil utcai forgatag, ahol egyszerre két-három sarokról is más-más zene szól, úgyhogy élvezzék így ezt a kavalkádot. A végén a publikum tíz percig tapsolt. Ha nem mondtam volna semmit, a felénél biztos kimennek.

■ *Beszélgünk akkor az egri zenekarról is. Továbbra is a vezetője marad?*

– Igen, nagyon sokat jelentenek nekem, úgyhogy ha feszítetten is, de bele kell férjen ez is az életembe. Rendszeresen és nagy odaadással dolgozik a zenekar, évente 18–22 koncertet adunk, sokat játszunk fiataloknak is és már harmadik éve rendezzük meg az Egri Kamaraopera Fesztivált, ami különleges helyszínével, izgalmas előadásaival évről évre egyre több

látogatót vonz minden korosztályból. Kiváló munkatársaimnak köszönhetően a zenekarnak nemcsak a nívója és renoméja emelkedik, hanem az arculata is folyamatosan megújul. Büszke vagyok rá, hogy mindezeknek köszönhetően, bár nem vagyok egri lakos, de az egriek idén mégis nekem ítelték oda az Eger Csillaga megtisztelő címet. A zenekar pedig néhány éve lett Prima díjas.

■ *Milyen az anyagi helyzetük?*

– A város évi 7,5 millió állandó és kb. 6 millió évközi alkalmi támogatást nyújt. Mint regionális zenekar, – hála az utóbbi években tapasztalható nagyobb miniszteri figyelemnek – az EMMI pályázatból is nyerünk 6–7 milliót. Egyéb pályázatokból, szponzoroktól, TAO-ból is cseppen valami. Évi 15–22 millió forintnál több azonban így sem jön össze... Tavaly ötmillióból kellett kigazdálkodnunk a többnapos kamaraopera-fesztivált is, amit rengeteg ingyenmunkával és önzetlen segítőkkel lehetett csak megrendezni. Hogy méltóbb feltételek között, még magasabb színvonalon, előre tervezetten tudjunk megvalósítani egy ilyen évadot, és biztonságosan ellátni a regionális feladatainkat is, szívésségek, folyamatos alkudozások nélkül, legalább a duplája kellene. A zenekar integrálja a város és a megye legjobb muzikusait, de több állandó kiegészítőnk is van például Miskolcra vagy Budapestre is, de nem könnyű mindent kigazdálkodni. Állandó státuszokról nem álmodozhatunk, pedig lennének, akik szívesen dolgoznának Egerben. Mi kicsiben küzdünk azzal, amivel a nagyzenekarok is: a pénzügyi, támogatási különbségekkel, az ebből adódó zenész elvándorlással, és így a minőség fenntartásának nehézségeivel. Ismerve a debreceni viszonyokat is, szomorú látni, hogy egy hivatásos énekes, vagy egy zenekari muzikus fizetése attól függ, hogy az ország melyik részén dolgozik, és ezek a jelentős különbségek Budapesthez képest még riasztóbbak. Pedig ott 10 hivatásos nagyzenekar van, míg vidéken összesen csak 7. A feladat viszont azonos és az elvárások is a zenészekkel szemben. Nagyon nehéz ugyanazt építeni, nem egyenlő feltételekkel. Egyre jelentősebbé válik a zenész elvándorlás – egyrészt Budapestre, másrészt mostanában, a pedagógus fizetések emelkedésével, a tanári pályára. A Kodály Kórus ugyanúgy küzd azzal a helyzettel, hogy a bérek tekintetében nem tud versenyezni a pesti énekkel.

Ezen a helyzeten minden erőmmel szeretnék javítani, mert így nem lesz minőségi utánpótlás az együttesnek. De – visszatérve Egerhez –, mi most nem álmodozhatunk egy olyan hivatásossá válásról, amit a hasonló kvalitású székesfehérvári zenekarnak sikerült tavaly megélnie. Miközben küzdünk egy megduplázott támogatásért, s egyre több és izgalmasabb előadást hozunk létre, a legnagyobb tervünk, hogy legyen egy igazi, korszerű koncertterme Egernek – s egyben székháza a zenekarnak. Mindkettőre rászolgált már az idén 53 éves együttes.

■ *Említette az egyeztetést, amire szükség lesz Debrecen és Eger között. De két másik karmesterrel, Somogyi Tóth-Dániellel és Kovács Lászlóval is folyamatosan tárgyalnia kell a debreceni fellépésekről...*

– Az évadtervek egyeztetése, s a közös produkciók megtervezése természetesen együttes döntéseket igényel, de a saját elképzeléseim megvalósítására is bizonyára marad elég lehetőség. Öröm lesz ilyen kiváló kollégákkal együttműködni. Mivel évad közben vagyunk, a feladatok nagyrészt adottak, de marad azért hely saját tervek megvalósítására is. Persze a színházban is elkezdtem a munkát, áprilisban már Traviata-premiert dirigálok.

■ *Melyek lesznek az első teendői a Kodály Kórusnál?*

– Szeretném kialakítani azt a működési struktúrát, amely a leghatékonyabban segíti a szakmai munkát. Szeretném áttekinteni az együttes eddigi PR tevékenységét, és megkezdeni egy új arculat egy új kommunikációs stratégia kidolgozását, ami segít az együttes értékeinek korszerű promótálásában, hiszen azzal az értékkel, amelyet a Kodály Kórus jelent, büszkélkedni kell minden percben. Ehhez anyagi forrásokat és megfelelő szakembert is kell találni, aki fiatal, mai fejjel, kreatívan tud gondolkodni. Nem elég a legkiválóbbnak lennünk, hanem annak is kell látszanunk... Új típusú, tematikus műsorokat, a fiatal közönséget is megnyerni képes, izgalmas előadásokat szeretnék létrehozni. Figyelve a nemzetközi kóruséletet, ma hatalmas potenciál rejlik a kóruséneklésben, mintha újabb reneszánsza lenne az emberi hangnak, még a popzenekarok is a cappella énekelnek. Szeretném, ha a Kodály Kórus itthon az elsők között lenne ennek a csodás hangszernek „újranépszerűsítésében”.

R. Zs.

Zongora, zenekar, kórus

Budapesten, 1964-ben született Szabó Sipos Máté. Zenei tanulmányait zongoristaként kezdte. 1990-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán először karvezetői, ének és zeneelmélet tanári diplomát szerzett, majd 1995-ben kitüntetéssel végzett Lukács Ervin karmesterképző osztályában is. 1989–2000 között a Nemzeti Énekhar szolamvezetője volt, majd 1995-ben az Egri Szimfonikus Zenekar vezető karmestere lett, s ezt a feladatot máig betölti. 1998-ban a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara asszisztens karmesterévé választotta. 1994 és 2004 között a Liszt F. Zeneművészeti Egyetem adjunktusa, karvezetés tanára, 2000–2003 között a Kodály Kórus művészeti vezetője. 2000-től egészen napjainkig a Debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny művészeti bizottságának tagja. A Magyar Állami Operaház karigazgatója és karmestere volt 2003–2014 között. Együttműködésével és több neves zenekar vendégeként dirigál hangversenyeket, operaelőadásokat itthon és külföldön egyaránt (Argentína, Ausztria, Csehország, Lengyelország, Németország, Olaszország, Mexikó, Svájc). Zsűritagként rendszeres meghívottja a legnagyobb nemzetközi kórusversenyeknek, mesterkurzusokat és workshop-okat vezet. Különös hangsúlyt helyez a ifjúság zenei ismeretterjesztésére, ezen belül zeneterápiás foglalkozásokat, speciális hangversenyeket hozott létre szellemileg és szociálisan sérült gyerekeknek. Zeneszerzőként és rendezőként is dolgozik. Változatos zenei tevékenységét több díjjal is elismerték: Magyar Rádió nívódíj, Eger város Művészeti Nívódíja, Artisjus-díj, Pro Agria Kultúráért-díj, Eger Csillaga díj.

Ezer hangverseny – többszázézezes közönség

A Filharmónia Magyarország nívós versenyre, új sorozatokra készül

Szezononként felnőtteknek több, mint ötven, ifjúsági hangversenyeiken százhatvan nagyzenekari koncertet rendeznek, évente kétszáznyolcvanezer fiatal találkozik a komolyzenével a Filharmónia Magyarország Nkft. programjain. Emellett ebben az esztendőben is szerveznek nemzetközi versenyt, amelyre idén az ifjú zongoraművészeket várják, s a Zeneakadémiával közös rendezvényük még többlettámogatásban is részesült a tárcától. Szamosi Szabolcs ügyvezető igazgató örül annak, hogy a költségvetésükből végre minden programjukat meg tudják valósítani, hogy egyre több emberhez juttathatják el a zenét, s hogy a hazai zenekarok kilencven százalékaival dolgoznak együtt. Ebben a szezonban is bővült az együtteseik sora, mégpedig a szolnoki társulattal, s remélik, hogy kezdeményezésükre talán a moderátor képzés is elindulhat a közeljövőben. A szervezet feladatának tartja azt is, hogy rangos külföldi művészeket hívjon meg – ősszel például a Londoni Filharmonikusokat –, s olyan fesztiválokat szervezzen, mint legközelebb a négy városban is jelentkező Con Spirito Egyházzenei Fesztivál.

I Május 2-ig lehet jelentkezni a Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraversenyre. Mitől lesz igazán különleges ez a megmérettetés, és kik vesznek részt a zsűri munkájában?

– Liszt Ferenc születésének 205., halálának pedig 130. évfordulóján rendezzük meg ezt a seregszemlét, s a budapesti nemzetközi zenei versenyek sorában most – a névadó előtt tisztelegve – a zongoristák mérhetik össze a tudásukat. Több évtizedes sorozatot folytatunk, hiszen ennek a versenynek volt 1933-ban az első győztese Fischer Annie. Szeretnénk, ha ez a nagy hagyományokkal bíró seregszemle a 21. században is olyan neves és nagy hatású lenne, mint egykoron. Mivel a Zeneakadémiát is Liszt hívta életre, most az intézménnyel együttműködve rendezzük meg a nívós versenyt. A bírálóbizottságban az alábbi neves művészek vesznek részt: Kurtág György (díszelnök), Kun Woo Paik (elnök), Michel Béroff, Frankl Péter, Leslie Howard, Cyprien Katsaris, Dráfi Kálmán, Kovács János, Mácsai János és Mocsári Károly. A rendezvény művészeti vezetője: Kocsis Zoltán zongoraművész. Komoly változás a korábbi évekhez képest, hogy ősszel Dr. Hoppál Péter államtitkár úr bejelentette, jelentős összeggel támogatják a megmérettetést, így tényleg minden esélyünk megvan arra, hogy világszínvonalú eseményt szervezzünk. Szeretnénk a versenyhez kapcsolódó meglepetésprogramot is szervezni, sőt, a támogatásnak köszönhetően lehetőségünk van nemzetközi szinten is rangos díjakat kiosztani. Az első helyezett 15 ezer eurót kap, s még a közönségdíjas is hatezer eurót vihet haza.

I Hogyan látja, mennyire vonzóak a külföldi tehetségek számára a magyar versenyek, s ezek mennyire szólítják meg az itthoni fiatalokat? Mit profitál ezekből a Filharmónia, s mit a magyar zenei élet?

– Úgy gondolom, hogy egy fiatal művész, amikor a versenyek között válogat, három dolgot tart lényegesnek: a díjakat, a zsűrit, valamint a verseny hagyományát, nemzetközi elismertségét. Mindhárom téren – részben a támogatásnak köszönhetően – előkelő helyen állunk. Komolyak a díjak, neves a bírálóbizottság, s igen szép múltra

tekinthetünk vissza. A koncertszervezők pedig a hazai zenekarok felajánlásaiból remek hangverseny-lehetőségeket is kapnak, ami nemcsak az együttesek, hanem a Filharmónia számára is nagyon fontos. Egyébként az együttesek még jelentkezhetnek, ha szívesen adnának különdíjként fellépési lehetőségeket.

I A zenei seregszemlék mellett az ifjú tehetségek számára ösztöndíjakat is kínálnak. Milyen koncertlehetőségeket kapnak a kitüntetettek, és mindez mennyire kedvező a hazai zenekarok számára?

– Az ösztöndíjaink függetlenek a versenyeiktől, de nagy öröm, hogy az együttesektől sok felkérés érkezik, mind a díjakat, mind az ösztöndíjasokat illetően. Nemcsak a Filharmónia, de a zenekarok is missziójuknak tekintik, hogy a fiatal muzsikuskat segítsék a pályakezdésben. A Fischer Annie-ösztöndíjra a komolyzenészek, a Lakatos Ablakos Dezső díjra a jazz-muzsikuskok, a Kodály Zoltán díjra pedig a zenetudósok pályázhatnak. Az utóbbi két évben, amióta Filharmónia Magyarország néven működünk, igyekeztünk ezeknek az ösztöndíjaknak még nagyobb publicitást biztosítani: az elismerést a kulturális ügyekért felelős államtitkár adja át a fiataloknak, s a díjátadón koncertet is rendezünk, amelyen fellépnek a korábbi díjazottak. Szeretnénk még ismertebbé tenni a minisztérium ösztöndíjait, hogy még többen jelentkezzenek. A Virtuózokkal is megállapodást kötöttünk, így a tévéből megismert tehetségek szintén szerepelnek a koncertjeinken.

I Beszéljünk egy kicsit a magyar zenekarokkal való kapcsolatokról. Hány együttesnek és hány hangversenyt szerveznek egy szezonban? Változtak-e a számok az utóbbi évek során? Van-e új eleme ezeknek az együttműködéseknek?

– A felnőtt sorozatainkban több, mint ötven nagyzenekari koncertet rendezünk egy évadban, az ilyen jellegű ifjúsági koncertek száma is meghaladja a százhatvanat. A célunk az, hogy lehetőség szerint minden megyében játsszon egy-egy zenekar. Ha sajnálatos módon kimarad egy-két terület, azt

igyekszünk a következő esztendőben pótolni. Úgy vélem, nagyon jó kapcsolatot ápolunk az ország zenekaraival, ebben az évadban például a szolnoki együttesel indítottunk új sorozatot, közös bérletet. A zenekarokkal való együttműködésnek számos területe van, amik úgy gondolom mindkét fél számára fontosak, az pedig külön öröm, amikor a társulatoknak egy-egy másik városban tudunk fellépést szervezni. A Filharmónia Magyarországnak egyedülállóan széles és sokszínű a programlefedettsége, amit sajátos, a világon is egyedülálló struktúráknak köszönhetünk: a kínálatunkban fesztiválok, zenei versenyek, ifjúsági és felnőtt programok egyaránt szerepelnek. Világhírű hazai és külföldi előadóművészeket léptetünk fel, ugyanakkor a kisebb falvakba is eljutunk, s ehhez szintén találunk nívós partnereket.

■ *Az elmúlt évben, az Unikum-bérlet keretében meghívták az Orosz Nemzeti Zenekart. Mennyire vág a Filharmónia profiljába az ilyen programok szervezése? Miért tartották fontosnak, hogy ez az együttes fellépjen Budapesten és Pécsen?*

– Már a Kodály Központ létrejöttkor – amely egy időben történt azzal, hogy a Filharmóniánál elkezdtem a működésemet – úgy gondoltam, ha egy ilyen világszínvonalú koncertterem születik, akkor oda külföldi világsztárokat is meg kell hívni a rangos magyar együttesek fellépései mellett. A Filharmónia Magyarországnak nagy erőssége, hogy ha egy együttest vendégül lát, azt igyekszik lehetőségeihez mérten minél több helyen felléptetni. Sajnos egyelőre még csak Pécsen és Budapesten sikerült szerepeltetnünk a világhírű külföldi nagyzenekarokat, de minden alkalommal több várossal is tárgyalásokat folytatunk, és kisebb méretű és költségvetésű produkciókat már eddig is sikerrel juttattunk el az ország nagyvárosaiba. A jövőre nézve egyébként a zenekaroktól is érkezett megkeresés, hogy e téren szívesen együttműködnének velünk. Az egyházzene terén ugyancsak neves együtteseket hívunk. A különlegességek közé tartozik, hogy idén májusban Pécsen egyházzenei fesztivált szervezünk. A fesztivál 4 évente más egyház zenéjét helyezi a középpontjába, a centruma is más-más nagyváros ennek megfelelően. Tavaly Nyíregyháza volt a fő helyszín, idén Pécs, jövőre Debrecen, utána pedig Békéscsaba következik, de a fesztivál egy programja mind a négy városban megjelenik. Neves fellépőink között szerepel idén a Római Szent Péter Bazilika kórusa és a montserra-

ti bencések énekesei, mellettük persze hazai társulatok is muzsikálnak, énekelnek. A külföldi vendégek sorába 2016 őszére nagy örömeinkre sikerült megnyernünk a Londoni Filharmonikusokat, s a pécsi estjűkre már el is fogytak a jegyek. A társulat Budapesten az Erkel Színházban is játszik. Szükség van ilyen programokra, mert hatalmas irántuk az érdeklődés. Ezt az is jelzi, hogy már a fővárosban is elkelt a jegyek fele. Büszkék vagyunk rá, hogy nemcsak a fellépőkkel, de fontos koncerthelyszínekkel is jó kapcsolatot ápolunk, a Zeneakadémián kívül az Operaházzal is van együttműködésünk.

■ *Sok zenekar számol be arról, hogy az Önök felkérésére játszik ifjúsági hangversenyeket. Hol tartanak a közönségnevelésben? Mennyiben vált be a moderátoros tervük? S mi a helyzet a képzésükkel?*

– Továbbra is nagyon fontosnak tartom ezt az elképzelést. Szerveztünk egy továbbképzést a moderátoroknak, azonban a terv sajnos nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A nyári kurzus eredménye nem volt elégséges, és világossá vált számunkra, hogy moderátori oktatást csakis egy hosszabb távú, akár nappali képzés során lehet kellően alaposan megvalósítani. Erről folynak a tárgyalások, s a pécsi művészeti kar pályázott arra, hogy a művészetközvetítés szakirányon belül elindítsa a moderátor képzést. Az ifjúságnevelés nagyon fontos, és örömmel mondhatom el, hogy sikerült növelnünk a korábbi számokat, hiszen 280 ezer fiatal hallgatja ezeket a koncerteket.

■ *Az NFZ-vel is aláírtak egy megállapodást arról, hogy a társulat sokfelé eljuttatja az élő zenét, ehhez a hazai zenekarok csatlakozását várták. Mennyiben valósult meg a Filharmónia Nemzeti edukációs program? Mi lesz a folytatás?*

– Programok megvalósultak, a nagy cél azonban még nem. Nagyon fontosnak tartjuk ugyanis, hogy mindez egy kutatással párosuljon, ahol nyomon követhető a bevezető eszközök hatékonysága, hosszú távon vizsgálható egyes módszerek eredményessége a koncertszerető közönség ki-nevelése kapcsán, így én ezt nemcsak a Filharmónia, de az ország kulturális élete szempontjából is kulcsfontosságúnak gondolom. Sajnos, nem sikerült megfelelő partnert találni, aki ezt a kutatást lefolytatta volna, jelentős kutatócég megbízására pedig nem volt elegendő forrásunk. Próbálunk azért együttműködést kötni, több ku-

tatóval is tárgyaltunk. Egyelőre még nem értünk el eredményt, de nem adjuk fel. Az együttesek is várakozó állásponton vannak, hiszen a program akkor működik jól, ha a kapcsolódó kutatást is el tudjuk indítani.

■ *A két évvel ezelőtti interjúban arról beszélt, hogy az ifjúsági koncertekhez többlettámogatást kaptak, de még több pénzre lenne szükség... Hogyan állnak e téren? Úgy tudom, hogy az állami támogatás mellett az NKA-tól is kapnak pénzt.*

– A büdzsénk több forrásból tevődik össze. Állami támogatást kapunk az EMMI-től, és minden évben az NKA-tól is érkezik egy összeg. Némi átalakulás volt tapasztalható e téren, az NKA-nál szerencsére nem kell már minden felnőtt és ifjúsági sorozatra külön pályáznunk, hanem egyben kapunk egy összeget, és ez a koncertek nagy számára való tekintettel sokkal egyszerűbbé teszi a lebonyolítást. Az alaptámogatás nagy örömeinkre némileg bővült az elmúlt évben. Azért volt ez fontos, mert a korábbi esztendőben, 2010-ig folyamatosan csökkent a Filharmónia támogatása, ezáltal a működése is veszélybe került. Az elmúlt években azonban a működésünk konszolidálódott. A mostani összeg – ami több forrásból tevődik össze, hiszen a rendkívüli kormányzati keretből is kapunk támogatást – segítségével meg tudjuk valósítani a tervezett programokat, persze bővülésre, fejlődésre mindig van igény, a lehetőségeket pedig igyekszünk hozzá megtalálni.

■ *Felállt már az az új Filharmónia, amelyet ön elképzelt, amikor átvette a szervezet irányítását? Mi mindent terveznek a 2016-os esztendőre?*

– Úgy gondolom, hogy igen. Tavaly ősszel tartottunk utoljára olyan találkozót, amelyen a Filharmónia vidéki munkatársai is részt vettek, és akkor összegeztük az első két év tapasztalatait, tanulságait. Kitűztük az új célokat, feladatokat. Ösztől ennek az új struktúrának megfelelően, a gyengeségeket kiküszöbölve kezdtünk neki az évadnak, ami remélem, hogy a partnereink számára is érzékelhető lesz. Természetesen mindig van, amin lehet javítani. Mi mindenesetre nem tervezzük nagyobb változást, a mostani struktúra alapján szeretnénk a további működésünket tervezni, arra törekszünk, hogy a koncertjeink programja még színesebb, helyszíneink száma pedig bővülő legyen úgy, hogy a minőséget élményszerűséggel párosítsuk.

R. Zs.

„Meg kell őriznünk a szervezetet”

Huszonöt éves fennállását ünnepelte a Magyar Zenei Tanács

Hazánk zenei életének legnagyobb és legátfogóbb közhasznú szervezete, a Magyar Zenei Tanács 2015 decemberében születésnapra összejövetellel ünnepelte fennállásának negyedszázados évfordulóját. Ezen a rendezvényen korábbi elnökök, elnökségi tagok beszélgettek az elmúlt évek történéseiről. Az MZT-t húsz együttes alapította 1990. december 5-én, többek között azzal a céllal, hogy a magyar zenekultúra fejlődését társadalmi eszközökkel előmozdítsák, védjék és széles körben terjesszék a zenei értékeket. A jubileum kapcsán a tavaly nyáron újraválasztott elnökkel, Zimányi Zsófiával célokról, tervekről beszélgettünk, s persze arról, hogy mi minden történt azóta, hogy 2012 nyarán a MZT elnöksége először voksolt mellette. Az elnöknek most is ugyanolyan fontosnak tartja, hogy figyeljenek az ifjúság zenei nevelésére, éljenek a sokszínű, sok tagot tömörítő szervezet nyújtotta előnyökkel, de hozzáteszi azt is: tudomásul kell venniük, hogy napjainkban már sok más civil egyesület is működik rajtuk kívül, és így kell a lehető legtöbbet kihozniuk a jelenlegi helyzetből.

nak, hogy valaki mégis hajlandó erre, így választottak meg végül 2012-ben elnöknek... Az egyik első teendőm az volt, hogy rendezzük az anyagi helyzetünket, így minden lehetséges módon takarékoskodunk. Rendszeresen pályázunk, általában sikerrel, s ezekkel az elnyert támogatásokkal – beosztással ugyan –, de tud működni a Magyar Zenei Tanács. A tavaly decemberben tartott, 25 éves születésnapra gála megrendezéséhez is nyertünk például pályázati pénzt. Hadd soroljam fel a korábbi elnököket, hiszen az eltelt negyedszázad alatt Forrai Katalin, Csengery Adrienne, Victor Máté vett részt az itt folyó munkában, s volt egy olyan kiváló főtitkár is, mint Csébfalvi Éva. S hogy néhány kiemelkedő programot említsek ebből a huszonöt évből: nagyszabású ünnepi gálát szerveztek Yehudi Menuhin születésnapjára 1996-ban, a millennium évében kárpát-medencei ifjúsági zenetörténeti vetélkedőt rendeztek, 2011-ben pedig a Nemzetközi Zenei Tanács workshopját és vezetőségi ülését bonyolították le Budapesten. A különbséget egyébként az jelenti a huszonöt évvel ezelőtti induláshoz képest, hogy ma mi is ugyanolyan civil szervezet vagyunk, mint a többiek, akiből bizony nagyon sok van Magyarországon... Ezt a helyzetet tudomásul kell venni, és az előnyünkre fordítani. Természetesen változatlanul arra törekszünk, hogy próbáljunk meg mindehnyit megjelenni. Szerencsére a vezetőségi tagjaink mindegyike különböző területe-

ken tevékenykedik. Úgy gondolom, nagyon fontos az együttműködés, s az, hogy rendszeresen tájékoztatunk minden tagot az eredményekről. Most például a középdiákra tett javaslatunk kapcsán történekről, hiszen ebben az ügyben minden tagszervezettel külön konzultálunk. Ami egy civil szervezet feladata, azt a Zenei Tanács jól teljesíti, de olyan nagy rendezvényeket senki nem várhat ma tőlünk, mint az egykori, hatalmas koncert Yehudi Menuhinnal...

! *Ma nem is ez a Magyar Zenei Tanács feladata...*

– Így gondolom én is. Külön mániám az ifjúság. Az elmúlt évek során idehoztunk ötven európai impresszáriót, meghallgatásokat szerveztünk számukra a Zeneakadémián, valamint az Operában. Eredményes volt mindez, hiszen több együttműködés is született már. A Zenei Tanács közreműködött abban is, hogy az elmúlt esztendőben Magyarországon járt egy harmincfős kínai kulturális delegáció, s tagjai kapcsolatfelvételre törekedtek a magyar művészet élettel. Ez egyébként az én művészeti menedzseri múltamnak is megfelel... Tavaly augusztusban lejárt a mandátumom, s nem akartam elnökként tovább folytatni, mert úgy gondolom, akadnak tehetséges fiatalok, akik jobban értenek mindehhez. Mióta ugyanis a Budapesti Tavasz Fesztivál vezetői posztját otthagytam, főleg színházzal foglalkozom, és ezt rettentően szeretem. Úgy gondoltam tehát, lehetnének hivatottabb

! *Amikor átvette a szervezetet, nagyon komoly gondot jelentett, hogy a 10 milliós éves költségvetésükből csak négyet kaptak meg. Hogy állnak ma?*

– Négy esztendővel ezelőtt – részben az anyagi gondok miatt – senki nem vállalta azt a felelősséget, amit ennek a szervezetnek a vezetése jelent. Nagyon örültek an-

vezetői is a Magyar Zenei Tanácsnak, és ezt a voksolás előtt el is mondtam. Akkor azonban a vezetőségtől azt a választ kaptam, nem látnak más, alkalmas jelöltet, vállaljam el ismét az elnökséget. Ismételten megköszöntem hát a bizalmat, de azt is hozzátettem, ha bármikor, bárki úgy gondolja, hogy szívesen vállalná az elnökséget, akkor én örömmel adom át a pozíciót. A feladat most az, hogy legalább a jelenlegi színvonalon megtartsuk a Zenei Tanács működését. Azért is indítottuk el a teadélutánok sorozatát, hogy tartsuk a kapcsolat azok között az együttesek között, amelyek ezt igénylik. Az utóbbi három év alatt tíz szakmai fórumot tartottunk a Rózsavölgyi Szalonban. Sokan lelkesen jönnek a programjainkra, érdeklődnek a működésünk iránt. Aki szeretne, az valóban élő kapcsolatot ápolhat velünk. Sajnos egy-két szervezet megszűnt, az egyéni tagjaink közül is elvesztettünk néhányat... A taglétszámunk viszont duplája a huszonöt évvel korábbiak.

■ *Amikor az elnöki terveiről beszélgettünk négy évvel ezelőtt, említette, szeretnének egy kiadványt a zeneértő közönségnevelésről, az oktatás jelenéről és jövőjéről...*

– Sajnos e téren tudtuk a legkevesebbet tenni. Bár tartottunk erről a témáról teadélután, s van is olyan tagszervezetünk, amely ezzel a területtel foglalkozik, egyelőre mégsem történt jelentős előrelépés. Remélem, azért egyszer megszületik ez a kiadvány is, hiszen most talán még fontosabb, mint négy esztendeje.

■ *Részt vesznek a zenekultúrát érintő eseményekben, s olyan ügyekben is hallatják a hangjukat, mint például a lex Fekete...*

– Nem a szakmában kérdéses a helyzetünk... Minden zenei történésről értesítik a Zenei Tanácsot, és amivel tudunk, azzal foglalkozunk is. Persze, időnként azt tapasztaljuk, hogy a mi javaslatainkat ugyanúgy nem fogadják meg, ahogy a többiek észrevételeit sem... De azért akadnak már e téren is előrelépések!

■ *Szerettek volna korábban NKA kurátort is meghívni egy teadélutánra, hogy legyen lehetőségük arról beszélgetni, mi alapján születnek a pályázati kiírások, s melyek a döntési szempontok...*

– Erre sor is került, sőt az MMA-tól is meghívtunk egy tagot, hogy a résztvevők kapjanak részletesebb tájékoztatás a Magyar Művészeti Akadémia tevékenységéről. Ezt egyébként ismét meg fogjuk tenni, különösen azért, hiszen az NKA kuratóriumok átalakulnak. Így igazán érdekes lesz, hogy hogyan készülnek a kiírások, milyen szempontok alapján döntenek a pályázatokról. Visszatérve a korábbi teadélutánokra, érdekes témákról tartottunk szakmai fórumokat, hiszen Batta András a Liszt Ferenc Zeneakadémia jövőjéről beszélt, eljöttek hozzánk az „évad legjobb művészei”, s bemutatkoztak a tagszervezetek is, hogy jobban megismerjük egymást. Ugyancsak érdekfeszítőre sikeredett a közönségnevelésről, a közönségfejlesztésről szóló beszélgetés, vagy az a teadélután, amely a budapesti

hangversenyrendezés helyzetéről szólt. Ez szerintem ma igazán kiváló, hiszen sokszínű és pezsgő a zenei élet, ráadásul temérdek helyszín közül lehet válogatni. A kínálat sem mennyiségileg, sem minőségileg nem rossz... Nagyon izgalmasnak tartottam a digitális kor kihívásairól szóló eszmecsere, amely a Hangok és bitek címet viselte. Annak is kimondottan örülök, hogy minden alkalommal sokan jönnek el hozzánk, tényleg megtelik a Rózsavölgyi Szalon, és a jelenlévők informális találkozóhelyként is kezelik ezt a helyszínt.

■ *Milyen teadélutánnal kezdik az idei esztendőt?*

– Január végén, február elején arról beszélgettünk majd, hogy mi a helyzet a zenei könyvkiadással, mert ezeknek a kiadványoknak a száma nagyon lecsökkent az utóbbi időben. Szeretnénk vendégül látni a nagy könyvkiadók zenei témákkal foglalkozó szerkesztőit.

■ *Mi mindent terveznek még a következő időszakban?*

– Szeretnénk például arról is egy beszélgetést, hogy hol tart most a művész-életpálya modell, hiszen nagyon fontos, hogy ezzel a témával is foglalkozunk. Egyébként pedig tesszük a dolgunkat, ahogyan tudjuk, s igyekszünk a legtöbbet kihozni a jelenlegi helyzetből. Meg kell őriznünk a szervezetet, vigyáznunk kell rá, hogy a jövőben is működhessen!

R. Zs.

Csaba Péter, a „száguldó karmester”

A Hotel Palazzo Zichy internetezőknak fenntartott kuckójában találkozik rá, éppen japán partnereivel levelez. Életrajzát kicsit ismerve régen kiérdemelte már a száguldó karmester címet – korábban száguldó hegedűművész volt. A Kolozsváron született muzsikusi 1983 óta a franciaországi Lyonban él, s az utóbbi két-három évtizedben a vezénylest tekinti fő tevékenységének. A Lőrinc pap téri szállodát, a Palotanegyed egyik gyöngyszemét nagyon szereti, mindig itt száll meg, már csak azért is, mert a hotel pár perc járásra van a MÁV Zenekar próbatermétől. Csaba Péter ugyanis –ki ne tudná – a MÁV Szimfonikus Zenekar vezető karmestere és művészeti vezetője.

■ *Amikor a csodálatos hegedűs karrierjét átváltotta karmesteri karrierré, gondolt arra, hogy csaknem száz országban ad majd koncerteket, tehát szinte folyton úton lesz?*

– Erre nem könnyű válaszolni, de az biztos,

nem gondoltam arra, hogy száguldó karmester leszek. Hegedűművészként sem rajongtam a mindennapos utazásért. Fellépni persze nagyon is szerettem. Mind a mai napig szinte nincs is nap, amikor ne dol-

goznék. S ez így megy tizenegy és fél hónapon át. Pedig sok felkérést nem fogadok el időhiány miatt, és persze válogatok is. Ennél nagyobb tempót már nem is bírnék fizikailag sem, s ha pontosabban fogalmazok, akkor azt mondom, nem is akarok bírni többet. De minden feladat izgat, annyi zene, annyi repertoár és oly sok érdekes feladat talál meg, ami fontos nekem, hogy azokat nehéz visszautasítani.

■ *Emlékszik arra a pillanatra, amikor eldöntötte, hogy vezényelni akar?*

– Már gyermekkoromban nagyon érdekelt a zenekari hangzás. Hat éves koromtól volt egy fenomenális tehetségű tanárom, Terényi Ede. Ő zeneszerző, zenetörténész, filozófus volt. Odaültetett a zongora előtti

padra, lejátszott lemezről valamit, s nekem a zongorán le kellett pötyögtetnem a dallamot. És már nyolc évesen partitúrából játszatta velem Sztravinszkij Tavasz áldozat című darabját. Engem a zenekar állandóan izgatott, mint együttes. Akkoriban zenét is írtam, sokat, de pár év múlva azt mondtam magamnak, nem lehet mindent egyszerre csinálni, dönteni kell. És elkezdődött a hegedűs életem, de a zenekar állandóan a fejemben volt. Ott ültem Kolozsváron a koncerteken, az operában szinte minden este, és figyeltem a zenekari hangzást. Habzsoltam a repertoárt. Nos, ilyen korán kezdődött. Az első vezénylésem egyébként Szatmárnémetiben volt, huszonevésen.

■ Vissza a mába! Japánnal miért beszélt, pontosabban levelezett a számítógépen az imént?

– A japán filharmonikusokkal léptem fel nemrég, s arra kértek, folytassuk és fűzzük szorosabbra a kapcsolatot. Úgy néz ki, sikerül bemutatni velük Liszt: Faust szimfóniáját. Japánban eléggé szeretnek engem, érdekes módon, és most több zenekar is meg akar hívni. Az itthoniak nemigen hívnak, egy-két társaságot leszámítva, természetesen a MÁV kivétel, hiszen ők úgymond most „az én zenekarom”.

■ Az a tény, hogy Ön a családjával Franciaországban él, pár évtizede még szinte megoldhatatlanná tette volna, hogy vezető karmesterei és művészeti vezető feladatot vállaljon egy 2000 kilométerre lévő zenekarnál. Azaz Önnek, kis túlzással majdnem olyan fontos munkaeszköze a számítógép, mint a karmesterei pálcá?

– Tény, hogy óriásit változott a világ. Most tudom, ha este tízkor befejezek egy koncertet, másnap délután már mondjuk, Madridban próbálhatok. Korábban ritkább volt a repülő-összeköttetés, ma sokkal több járat van. Novemberben például Budapesten dirigálok, decemberben Brüsszelben vagyok, aztán Helsinkiben, Madridban, két napig megint Budapesten, szóval ezt régebben nem lehetett volna megtenni. A számítógépnek persze nem vagyok olyan örült híve, mint ahogy most látszik, hiszen itt ülök mellette. Amire nekem szükségem van, azt megtanultam, amúgy koca-számítógépes volnék.

■ Arra gondoltam, ha egy művészeti vezető összeállítja a zenekar számára a következő szezonn programját, ahhoz nem kell feltétlenül személyesen idejőnnie, hanem elküldi e-mail-ben.

– Pontosan. Ez nagy segítség, főleg, ha az ember ennyit dolgozik. És ez esetben még a beszédet is megspórolja! Ez persze félig vicc, de hozzáteszem, internetezni már a repülés közben is lehet, a reptereken, és az sem holtidő, mert lehet dolgozni a laptopon.

■ Mit jelent az Ön számára, hogy a MÁV Zenekar patinás együttesének a vezető karmestere?

– Az én itt-létem a magyarságomnak tesz jót. Nekem Budapest és Magyarország gyerekkorom óta olyan, amire csodálattal néztem, figyeltem. Tíz unokatestvérem él Magyarországon, a többi Erdélyben, és bizony pár évtizede még nem lehetett csak úgy ide-oda menni, szóval nem volt az egy könnyű állapot a szétszakított családok számára. Utána meg az élet úgy hozta, hogy én nem ide jöttem, pedig fiatal gyerekként azt képzeltem, hogy Budapesten telepszem le, de végül Franciaország lett belőle. A sorsom és a szakmám hozta magával, hogy végül is szinte mindenütt otthon vagyok. Nem kámpicsorodtam el sosem attól, ha holnap Svédországban kellett vezényelnem, holnapután meg Brazíliában. Valójában én, aki 1952-ben születtem, sosem éltem Magyarországon. Lélekben igen. A hetvenes években és a nyolcvanas évek elején párszor, mint hegedűs jártam itt koncertezni, de aztán ennek vége lett, mert 1983-ban Lyonban telepedtünk le. Rengeteg helyen megfordultam a francia bázisból kiindulva, de Magyarország mindig más volt nekem. A MÁV Zenekarral a kapcsolat úgy kezdődött, hogy meghívtak, én repültem, ők talán megszerettek, én meg őket, és értékeltem is a zenekart. Sok sikerünk volt, de ennek ellenére nem is fordult meg a fejemben, hogy vezető karmesternek és művészeti vezetőnek kérnek fel. S mikor ez megtörtént, időt kértem, mert át kellett gondolnom mindent. Időbeosztást, távolságot, családot, színvonalat, tényleg mindent. Én, ha nem is érzékenykedő, de néha érzékeny ember vagyok. S épp úgy jött össze, hogy a Magyar Tudományos Akadémián készültünk koncertre, álltam az ablaknál, néztem a Dunát és a túlsó partot, s arra gondoltam, ha nemet mondok, akkor úgyse jövök ide én már soha. És elvállaltam. Jót tett a magyarságomnak. Azt persze nem tudtam, hogy itt egy zenekarnak, a MÁV Zenekarnak is mennyi nehézséggel kell küzdenie.

■ Viszont nehézség ide-oda, hatalmas közönségikert hozó koncerteket adott velük. Ön, aki számos zenekart alapított, világsi-

kert ért el velük, bejárta a világot, mesterkurzusokat vezetett, díjakat nyert, a Svéd Királyi Akadémia rendes tagjává választotta, hogyan látja a magyar zenekarok helyzetét?

– Hallom, milyen nagy a vándorlás a zenekarok között, egyik társaság elcsábítja a másik hegedűsét, ütőseit, és fordítva, de ez a világon mindenütt így van. Ez a jelenség a MÁV Zenekart is érinti. Valamelyest muszáj lenne fizetést emelni, mert az valami megoldást hozhatna, hiszen tudom, ropant kevés pénzért zenélnék a muzsikusaink. Tudom, hogy számít a pénz, s ha a másik együttesnél jobban megfizetik, akkor veszi a kalapját a zenész, és átül egy másik zenekarba, de nem biztos, hogy ahová elmegy, ott jobban lehet zenélni. Ötven év alatt én sok mindent láttam a világban, nagy művészekkel zenéltem együtt, s ez óriási ajándék. Ami itt, Magyarországon nagyszerű, hogy a zenei élet pezseg. Rengeteg a tehetség. És ezt nem szabad elveszítetni! Ez olyan kincse Magyarországnak, amit mindenki elismer. Ebben a szétzilált világban, ha valahol egy másik földrészen Magyarországról beszélgetek valakivel, mindig megjegyzi, na persze, a zene, abban nagy Magyarország. S ha valami bírálatot kellene mondani, akkor csak egyet említhetek, néha úgy érzem, kevés a kreativitás. A batorság ahhoz, hogy újra építsük azt a hatalmas művet, amit a zeneszerző alkotott. Azért vagyunk előadók, hogy eladjuk a zenét. Persze, hogy ami a kottában van, azt be kell tartani. De utána a muzsikus az, aki „zeneszerzővé” válik az előadás alatt, és ehhez kell a merevséget feloldani, s helyébe léptetni a kreativitást.

Kondor Katalin

Hangversenykritika

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara – 2015. november 12.

Nem bánta meg, aki úgy döntött, hogy a helyszínen, a Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében, nem pedig egyenes adásban sugározva hallgatja meg a Dohnányi-sorozat második hangversenyét. Nemcsak azért, mert úgy biztosan végighallgathatja a műsort (nincs kitéve annak, hogy a tervezett idő túllépése esetén „lekeverik” a műsort – merthogy a struktúra nagy úr!). Jóllehet kezdetben volt egy kis kavargás, mert a Magyar Rádió Zenei Együttesei rendezvényén szép számmal voltak kétszer eladott jegyek – a szervezési gondok azonban könnyen megoldódtak, mivel más helyeknek egyáltalán nem volt gazdájuk. Tehát, amire a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara elfoglalta a helyét a pódiumon, elcsitult a nézőtér. Úgy is maradt mindvégig – dacolva a kínálkozó rendbontási lehetőségekkel (a legszebb halk hangzások alatt krákogás, hosszantartó papírzörgés, a köhögést megelőzendő cukorka kibontásakor, stb.). A példás fegyelem szabályát alig néhány kivétel erősítette. És telefonos csengőhang-koncertre sem került sor.

Remek formát mutatott a zenekar Ertunga Alpaskan irányításával. A dirigens érezhetően jó légkörben munkálkodik muzsikusaival. Megbecsülését fejezi ki az azal is, hogy nem didaktikusan „felmondja” nekik a partitúrát, rendre eleget téve a belépések beintése követelményének, hanem csupán a hangzás szempontjából fontos (tematikailag jelenős) és a technikailag problematikus helyeken figyel az egyes muzsikuskra, egyébként a művek érzelmi-indulati folyamatait követi, értelem-szerűen differenciált dinamikai megjelenítést igényelve. Ilyesfajta irányításra csakis rutinos és az adott szólamanyagokból jól felkészült együtteseknél kerülhet sor – s most kiválóan megmutatkozott a zenekari játékosok kvalitása. A pársoros ismertető a nyitószámánál – Schreker: Die Gezeichneten (A megbélyegezettek), előjáték – korábbi (közelebről meg nem nevezett, egyébként Matthew Boyden: Az opera kézikönyve című munkájából származó) ismertető-részlet idézetével a „rejtélyesen csillámló” kezdőakkordra hívja fel a figyelmet. S ezen az előadáson valóban varázslatos hangzással vont a búvkörébe hallgatóságát a zenekar.

A hangszínbeli kidolgozottság a műsor egészének elsődleges jellemzője volt. Rahmanyinov II. zongoraversenyében Kiss Péter személyében olyan szólistát hallhattunk, aki sok-stílusú anyagismeret birtokában érdemben tudja „súlyozni” szólamát a zenekari anyaggal összhangban. „Zenész szeretnék lenni és nem zongorista” – ezt az ars poetica-jellegű mondatát emelte ki címként egy vele készült interjú négy évvel ezelőtt. Tanúsíthatjuk: terve-vágya meghallgatásra talált a zene műzsjánál. Zongorázása mentes minden magamutogatástól, technikailag perfekt, intellektuálisan lényegretörő. Aki először hallotta játékát, azért tanulta meg nevét, hogy a továbbiakban, ha koncertkínálatokban találkozik vele, ne hagyja ki az újrahallgatási lehetőséget.

A műsor második részében programzenei alkotásokat hallhattunk, közülük ismeretbővebben Rahmanyinovtól A holtak szigetént, s kiváltképp hangversenyműsoron ritkán hallható Max Reger-művet: Négy hangköltemény Arnold Böcklin nyomán. Az első akkorddal „beígért” hangvarázs egészen az utolsó hangig kitartott, gyönyörködtető volt a 20. század elejének muzsikája, egyszerre tartva történeti távolságot, s hatva mindmáig korszerűnek. Rendszeres Müpa-látogatóként van összehasonlítási alapom a kísérszövegek, műsorszfűzetek minősítéséhez. De talán önmagában is megítélhető, hogy az egyoldalvas nyomtatvány, amelyen a két oldalnak a felét tölti ki az ismertetőszöveg, a többi helyet pedig a műsor részletezésén túl a sorozat további hangversenyeinek előzetes beharangozása tölti ki, méltatlan. Rendezőkhöz, helyszínhez – és nem utolsó sorban, a produkciók minőségéhez! (Fittler Katalin)

Óbudai Danubia Zenekar – 2015. november 13.

„Színes, ám korántsem teljességre törekvő keresztmetszetét” szándékozik kínálni három részből álló zeneszerzőportré sorozata keretében Joseph Haydn életművének. Az előző évek hasonló vállalkozásához hasonlóan, ezeknek a hangversenyeknek is a BMC ad otthont. Haydn nemzetközi ismertségére és elismertségére is utal a három program címe, Herr Heyden, Signore Haydn és Mister Haydn. Az első név Haydn 1761-es, másodkarmesteri szerződésében olvasható – a későbbiekben német és más nyelvterülete-

ken egyaránt megtanulták az immár világhírű komponista nevét. Vélhetnénk, az első műsor korai művekből áll, a második vokális termését állítja középpontba, a harmadik pedig a londoni évek szerzőjére fókuszál. Az első est programja rácáfol erre – itt a műfaji változatosság felmutatásával kamaradarabjaival és zenekari műveivel ismerkedhettünk.

Ebben a keretben talált lehetőséget az Óbudai Danubia Zenekar vezetősége arra, hogy a zenekari játékosok kamaramuzsikusként is közönség elé léphessenek. A fisz-moll triótól fokozatosan növekedett az előadói apparátus – ami nem változott, az a muzsikálókodv, s az az empátia, amellyel a hangszeresek „ráéreztek” Haydn humorának megannyi apró mozzanatára.

A zeneszerző-portrészorozat korábban kialakult gyakorlata szerint, ezúttal is Eckhardt Gábor vállalkozott a hallgatóság kauluzolására Haydn életművében, gazdag asszociációs körítéssel. A vetített képek néha a lényegre irányították a figyelmet, máskor mosolyt fakasztottak – csakúgy, mint a műsorvezető megannyi szarkasztikus kiszólása, legyen szó művészetekről, társadalmi vonatkozásokról, avagy emberi tulajdonságokról. Láttunk vetített denevért és baglyot a norturnók ürügyén, medve-képeket és tyúkot, utalva szimfóniák ragadványnevére (mielőtt egy kizárólag hangneme és jegyzékszám alapján megnevezhető Sturm und Drang c-moll szimfónia elhangzott volna). Ezek a villanások rövidek a figyelem eltereléséhez (szerencsére), de váratlanságukkal talán elérik a hozzájuk fűzött kommentárok, vagy velük kapcsolatosan elhangzó megjegyzések rögzülését az emlékezetben – merthogy van mihez kötni az egyébként száraznak tűnő adatokat, tényeket.

A fisz-moll trió (Hob. XV:26), a 12 Notturmo (Hob. II:D5, a beígért három darab helyett a teljes sorozat), valamint a G-dúr Notturmo (Hob. II:27, a két tekerőlantvas eredetinek átdolgozásában) során a zenekari játékosok többsége színpadra lépett. A második rész újdonsága az volt, hogy karmester nélkül játszott a zenekar. Ennek az az előzménye, hogy a koncertmester Bodor János workshop-keretben foglalkozott a vonósokkal. A L'anima del Filosofo nyitányát követően csendült fel az est csúcspanakciójaként a c-moll szimfónia (Hob. I:52), amelynek szokatlan vonásaira előre felhívta

a figyelmet Eckhardt Gábor, így mindaz, ami zenei érdekesség, értő közönséghez jutott el.

Vállalkozókedvre vall, hogy épp a zenei formában kifejezésre juttatott furcsaságokban, előadói értelmezést igénylő, szabad fordulatokban gazdag művet tűztek műsorra karmester nélkül, nem pedig olyan szimfóniát, amelynek stabil (egy-egy tétel folyamán változatlan) tempója van, tehát az egymásfigyelés kevésbé komplex módját igényli. A muzsikuskok dicséretére legyen mondván, meggyőzően tolmácsolták az ily módon, a figyelem fokozott légkörében kétségkívül még hatásosabbnak érzett kompozíciót.

Nem volt olyan hallgatója az estnek, aki ne kapott volna újdonságot, többletinformációt tényszerűen Haydnról (életéről és/vagy műveiről), és többletérlelmet azáltal, hogy az előadók intenzív jelenléttel, biztos formaérzéssel játszották valamennyi tételt. Megint megbizonyosodhattunk arról, hogy Haydn életműve kimeríthetetlen zenei élményforrás – kiváltképp, ha ezek az élmények iránt az előadók is nyitottak.

A bérleti sorozat egyes estjeire külön is vásárolható jegy. Remélhetőleg a következő esteknél minden szék gazdára talál.

(Fittler Katalin)

Kodály Filharmonikusok Debrecen – 2015. november 15.

Lassan áruvédjeggyé silányul a „Szimfonikus felfedezések” program-meghatározó, tájékoztató jellegű cím, hiszen a – korántsem országos mértékűként, nagy számban rendezett, hanem - kiválasztottként meghívott néhány nagyvárosi zenekarunk számára ilyenkor új kritériumot az jelent, hogy közreműködő szólistaként fiatal tehetséget válasszanak.

Titok tehát (Enigma, ha úgy tetszik), hogy a Kodály Filharmonia Debrecen műsora milyen meg gondolásból nyerte végleges formáját. Sok panasza egyébként nem adott okot a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremnél több léptékkal kisebb helyiséget akár dugig megtöltő hallgatóságának a program: Mendelssohn Szentivánéji álom szvitje, Csajkovszkijtől a Változatok egy rokóka témára (bevett szokás szerint Fitzenhagen verziójában), valamint Elgartól az Enigma-variációk.

Az est első kellemes meglepetését az okozta, hogy a zenekari játékosok érezhetően megtervezett sorrendben foglalták el helyüket (nyilván nem álltak sorba a színpalak mögött, mint valamely ifjúsági seregszemle

részvevői, de a vendégszereplésnek kijáró udvarias gesztusuk jóleső érzéssel töltött el). Ebből is sejthettük: nekik is jelent valamit (s nem csupán további szolgálatot) a fővárosi fellépés. És ezt a hozzáállás az egész programot végigkísérte.

Felejthetetlen bosszankodnivalót (úgy vélem, valamennyi résztvevőnek is) csupán a nyitó taktusok jelentettek. Mendelssohn káprázatos nyitánya álom-akkordokkal indul, amelyek elvarázsolnak. Ennek a varázsnak a háttérben azonban igencsak materiális tényezők munkálnak, tehát kizárólag az intonációs és időbeli pontosság korántsem elegendő. A hangszín korántsem mechanikusan jön létre a megszólaltatott hangszer hangjából, hanem finom arányosításra van szükség, amihez viszont alapfeltétel, hogy a megszólaltatásban résztvevő valamennyi játékos minden szempontból uralja hangszerét. Tudom, mindig vannak új (gyakorlatlan) játékosok egy-egy zenekarban, s még a repertoárdarabok is jelentenek a legújabb tagoknak (vagy épp a kísézőknek) „bemutatót”, tehát a megszólaltatás szempontjából első találkozást. Az együttesbe való beilleszkedés, a pódium-rutin megszerzése kizárólag a fellépések során történhet meg, s ehhez a hallgatóság toleranciája elengedhetetlenül szükséges. De az szomorú, ha úgy „nem sikerül” egy elképzelt hangzás realizálása, hogy elképzelhetetlen, hogy megvalósuljon. Az elcsúfított első akkordsornál előre rettegünk annak tétel-végi visszatérésétől – s nem alaptalannul.

A rendelkezésre álló emberi tényezőkkel nyilvánvalóan megoldhatatlan, kényes állásokkal kezdeni: több mint kellemetlen. Szerencsére hamarosan az egész együttes kárpótolni akarta a közönséget, s az est folyamán nyoma sem volt hasonló zavaró tényezőnek.

Kovács László irányításával a zenekari hangzás általános jellemzőjeként említhető a telt tónus, a kiegyenlített vonós-színek, és a zenekari szólóállások karakterisztikus megformálása. Külön említésre méltó, hogy a jobbára vezető melodikus anyag megszólaltatásához szokott I. hegedű szólama ideális kísézője tud lenni fa- vagy rézfúvós anyagoknak. A belső dinamikai arányok mindig úgy alakultak, hogy a halk sohasem vált jelentéktelenné, s a szerzők által előírt fokozások sem eredményeztek differenciálatlan csúc- illetve tetőpontokat. Kovács László jól irányítja figyelmét és konkrétumokat kérő mozdulatait az egyes hangszer-csoportokra. Nem elégszik meg a melodikus anyagok látványos rajzolásával, de nem

is hagyja magára az aktuális dallamjátszó játékosokat – hasonlóképp a kísérőanyag iránti figyelmének is lépten-nyomon ad kifejezést. És nemcsak a hangversenyen, a mozdulatok koreográfiájával, hanem nyilvánvalóan már a felkészülés során is. Példamutató a vonósjáték artikuláltsága, a mélyvonások ezáltal olyan alapot biztosítottak, amely bármilyen zenei épület számára megbízható. Külön öröm a dinamikai skála tágassága – a leheletfinom halk hangzásokat a közönség lélegzetvisszafojtott figyelemmel értékelte, a felszabadult tutti-állások pedig boldogság-forrásként töltötték be a nagy teret. Kovács László jó érzékkel választott „kidolgozási technikákat”; vizuális hasonlaltal, néha rézkarc-pontosságra törekedett, máskor szép (akvarell) színeket kevert ki, s amikor lehetősége volt, plakát-méretű kiállításal kápráztatta el a publikumot. Tette ezt úgy, hogy a játékosok belső készletét érezhették e hangzásvilág megjelenítésére – mert pusztán mozdulatok utasítására aligha lehet ilyen felépített-megformált szakaszokból építkezni! Az Enigma-variációk valamennyi zenekari szólója élményta-
dóan csendült fel (külön köszönet a brácsa, cselló és klarinét szólóiért!). S itt érdemes (a szokástól eltérően) külön kitérni a műsorfüzetre. A Szimfonikus felfedezések sorozat mindegyike önálló ismertetőfüzetet kap, s ezúttal Várkonyi Tamásnak lehetünk hálásak az informatív olvasnivalóért. Az Enigma-variációk „titka” szakmailag megfajtottnak tekinthető – a szakirodalom tanulságait közérthetően továbbította a műelemzésben, ami a kompozíció felcsendülése előtt követhető olvasmányának bizonyult, de nem volt haszontalan az a gyakorlat sem, hogy variációnként újraolvasva, értően kövessük a művet (a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem világitása a nézőtér számottevő részén lehetővé tette ezt). Ily módon beavatottnak érezhette magát a hallgató - nem az ismeretlen személyek révén, akikhez egy-egy variáció kapcsolódik, hanem az adott formarész zenei specifikumai révén. Ebben az esetben maga a mű is hálás témának bizonyult – de az ilyesfajta, a tényleges hangzás jellegzetességeit a nem-szakmabeliekben is tudatosító ismertetőszöveg haszna felbecsülhetetlen, hiszen az ily módon szerzett „megfigyelési szempontokat” a hallgató más művek esetében is kamatoztatni tudja.

Az est szólistája, a lengyel Tomasz Daroch a budapesti Pablo Casals Gordonkaverenyen elért (megosztott) II. helyezette volt, s ekkor kapta különdíjként ezt a fellépési lehetőséget. Nem okozott csalódást a ki-

váló gondok által kényeztetett hazai közönségnek – játékának sajátosságaként egyfajta villódzó belső örömet említhetnek. A technikai nehézségeket fölényesen győző szólista korántsem elégszik meg a teljesítmény-orientáltságból adódó perfekcióval – vérbeli játékos, aki számára a mindenkor megismételt igényes interpretációból adódó sikerélmény alapkövetelmény. Szép este volt. *(Fittler Katalin)*

Pannon Filharmonikusok – 2015. november 20.

A közelmúltban Anja Harteros áriaestjének kísérőjeként léptek fel a Müpában, vendégkarmesterrel, most pedig a „Bécsi sorsok” programmal megkezdték a Pannon bérlet-sorozatot. Alkalmat kínál ez ismételt örvendezésre, amiért a vállalkozószellemük (a nem-budapesti zenekarok közül elsőként, s mindmáig egyetlenként hirdettek meg bérleti sorozatot a Müpában) kellő felkészültséggel párosulva rendszeresen teltházas érdeklődést vált ki. Jön a törzsközönség, várja kedvelt együttesének fellépéseit – amiben része lehet a műsorpolitikájuknak.

„Hallgatóbarát” programokkal jelentkeznek, számítva a komolyzenei örökzöldek iránti állandó érdeklődésre, és többnyire érdekességről-ritkaságról is gondoskodnak. Nehéz eldönteni, melyikhez kell több bátorság – mert hiába „tudja” a hallgató a stúdiófelvételek és az élő hangversenyek közötti különbséget (ismétlési-javítási lehetőségek a maximális perfekció igényének eleget téve, szemben az itt-és-most élmény közvetlenségének velejárójaként az esetlegességekkel), ismert darabok esetében megannyi akusztikus emlékképpel kell felvenni a versenyt. Az ismeretlen daraboknál pedig ott a felelősség: a hallgató könnyen egyenlőségjelet tehet a mű és az adott (általa egyetlenként ismert) előadás közé.

Vezető karmestere, Bogányi Tibor irányításával Korngold Hegedűversenyét kínálták ezalkalommal ritkaságként, Beethoven-művek keretében. Nyitószámként klasszikus formai biztonsággal és fegyelemmel csendült fel a III. Leonóra-nyitány, szünet után pedig a megunthatatlan V. szimfóniát hallgathattuk újra.

Az est meglepetését a szólista, Benjamin Schmid jelentette, feltehetően a zenekarnak is (egyébként előző este Pécsen is megszólaltatták ezt a műsort). Életrajzában megannyi olyan adat van, amely sok kollégájában szerepel (versenygyőzelmek, fellépések neves együttesekkel, karmesterekkel), s még repertoárjának nagysága sem

kelt különlegesebb hatást. Arra is számos példa van, hogy klasszikus (történeti) zenék mellett valaki rendszeresen játszik jazz-muzsikát is. Mindennek alapján biztosak lehetünk abban, hogy rangos szólistát köszönhetünk a pódiumon. Benjamin Schmid viszont szólamának első hangjaival elvárásolta hallgatóságát. Lenyűgöző az a magabiztosság, amellyel mind hangszerét, mind a játszanivalót, ezúttal a Korngold-versenymű magánszólamát uralta. Lehet tudni, hogy repertoárjának régi darabja, hiszen épp egy évtizede jelent meg lemezfelvételen (a 2004-es Salzburgi Ünnepi Játékok emlékeztető hangversenyének megörökítéseként), de ez sem magyarázza azt az érezhető játékörömet, amellyel megosztotta a mű élményét a hallgatóságával. Aki előre elolvasta az ismertetőt, arra is figyelhetett, felfedez-e ismerős filmzene-részletet a versenyműben – de akit mindennemű információ nélkül ért a kompozícióval való első találkozás, annak nem az „alkalmazott zene” újbóli felhasználása jutott eszébe. Lelkes zenekar és differenciált hangzásképre törekvő dirigens közreműködésével kedvező benyomást alakítottak ki a műről. A figyelemért oldottság járt, a ráadás egyéni ötletét rendkívül jól fogadta a közönség: Schmid ugyanis a dirigens közreműködésével adott ráadást, kihasználva, hogy Bogányi Tibor nem lett hűtlen a hangszeréhez, a gondokához. Weill zenéje új szintet hozott a bécsi programba – de ezt senki sem bánta.

Mint ez általában lenni szokott a Pannon hangversenyein, kevesen távoztak a szünetben, ami az előadás színvonalát is minősíti. Miközben hallgattam a művet, arra kellett gondolnom: az ilyen hangversenyek azokat az időket idézik vissza, amikor a (szinte kizárólagos lehetőségként az élő-) zenehallgatás hozzátartozott a polgárság mindennapjaihoz – ha nem is mindennapi tevékenységként, de bármiféle különleges reklámkampány és hasonló figyelemfelkeltő akciók nélkül. Egyszerűen jó volt ülni a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben, s a napi munka után átadni magunkat a szép zene hallgatásának (akkor is, ha ezen az estén a rezesek nem tudásuk legjavát adták – mert még az is „belefért”). *(Fittler Katalin)*

Honvéd Férfikar-MÁV Szimfonikus Zenekar – 2015. november 22.

Magyar Nemzeti Múzeum Díszterme

A Honvéd név kötelez – mondhatnánk és magyarázna egy – a magyar zenei életben a közelmúltban tett – egyedülállóan nemes

gesztust. A Honvéd Férfikar a Nagy Háború kezdetének centenáriuma alkalmából ugyanis öt magyar zeneszerzőtől kért egy új kompozíciót. Ám a közel hetven éves múltra tekintő Honvéd Férfikar kezdeményezése nemcsak az együttes neve miatt jöhetett létre, hanem rámutat arra a kivételes értékre és színvonalra, melyet létezésükkel hazai hangversenyéletünkben elfoglalnak. Az énekkar és vezetőjük – Strausz Kálmán – az I. világháború kitérésének századik évfordulójára való méltó megemlékezés keretében ugyanis a szándék mellett az ötlet megvalósításban is jeles szerepet vállalt. A Nagy Háború kezdetének centenáriuma alkalmából öt magyar zeneszerzőtől kértek egy-egy új kompozíciót, melyek a férfikar mellett szimfonikus zenekart és szólistákat is foglalkoztatnak. A felkérésnek köszönhetően megszületett művekkel – „Mikor megyek Galícia felé ...” címmel – két esten ismerkedhetett a közönség. Az első koncerten Csemiczky Mikós De profundis, Gyöngyösi Levente Katonasirató és Selmeczy György Te Deum 1914, a második pedig Vajda János Memento 1914 és Orbán György Versus Psalmi című alkotásának ősbemutatói hangoztak el. A Honvéd Férfikar mellett mindkét koncerten a MÁV Szimfonikus Zenekar is közreműködött. Magam a második hangversenyt hallottam, ennek benyomásairól számolok be.

A Vajda- és az Orbán-mű premierjét – hasonlóan az első hangversenyhez – a társművészetek is színesítették: Kiss Emma és Olt Tamás színművészek az I. világháborúhoz kapcsolódó verseket, napló- és levélrészleteket olvastak fel szuggesztív módon és meggyőző erővel, többek között Babits Mihálytól, Gyóni Gézától és Tersánszky Józsi Jenőtől. A koncertet Shakespeare Macbeth című drámájának részlete nyitotta, mely hangulatában remekül illett az est tematikájához: a három boszorkány gonosz szavai a „Skót darab”-ban is a háborút készítik elő. A kor hangulatának megidézését segítette a prózai előadásokat kísérő vizuális bemutató: kivetített fotókkal és korabeli filmhíradós részletekkel elevenítették fel Magyarország I. világháborús részvételét.

Vajda János (*1949) és Orbán György (*1947) műveinek egymásmellé állítása nagyszerű ötletnek bizonyult. A vasárnapi koncert mindkét szerzőjének eddigi életművében – minőségben és mennyiségben egyaránt – jelentős helyet foglalnak el a kórusra írt alkotások. Javarást mindketten tonális zenét írnak, műveik közérthetőek, könnyen befogadhatóak, éppen ezért – ami kortárs zenénél nem féltetlenül evidens – népszerűek a

közönség és az előadók körében. A fentieket az új művek sem cáfolták meg.

Elsőként Vajda János alkotása csendült fel. A darab szövege négy forrásból merített: Ady Endre Ésaías könyvének margójára című verséből, egy magyar katonadalból, Bornemissza Péter Az ítéletről és Babits Mihály Miatyánk 1914 című verséből. Az opera műfajában is jelentőset alkotó Vajda új darabjában is tetten érhető az opera felől közelítés attitűdje, ugyanakkor egy másik műfaj, a szimfonikus költemény jellegzetességei is megmutatkoznak. Utóbbit a mű egybekomponáltsága csak tovább erősítette. (Csak a kottából derül ki, hogy a darab két nagyobb egységre tagolódik, de ezek szünet nélkül kapcsolódnak egymáshoz.) A zeneszerző láttató erővel vezette végig a hallgatót a háborút kíséző érzelmek változásain. A kezdet könnyed és euforikus volt: a korabeli szórakoztató zenék kavalkádjá idézte fel a kezdeti optimizmust: „mire a levelek lehullanak, addigra a katonák is hazatérnek”. A katonadal – bár még mindig őrzött valamit a bizakodó hangulatból – zenéjében és szövegében is már sötétebb színeket mutatott meg. Az érzelmi mélypontot a Bornemissza-szövegrészlet alatt érte el az alkotás. A szerző itt bőven alkalmazta a madrigalizmus eszközeit, az apokaliptikus versképek a hangszereléssel teljesedtek ki. A mélypont után pedig jött a csúcspont a Babits-szöveg alatti szakaszban. Az imához illő, méltóságteljesen lassú tempó, a disszonáns motívumok utáni fokozatos konszonanciára váltás, a „Bocsásd meg a mi bűneink”-től kezdődő rövid, korálszerű a cappella szakasz, a „de szabadíts meg a gonosztól” fordulópontja hatásosan fejezte ki a béke utáni vágyat.

Az est másik ősbemutatója, Orbán György kompozíciója a 144. zsoltár latin szövegének sorait idézte. A tőle megszokott virtuóz és elegáns hangszerelésre természetesen itt is felfigyelhettünk. A mű egyik sajátossága a zenekari hangzásban, hogy az emberi hang mellett ezúttal – a szöveget megjelenítve – a szokásosnál fontosabb szerepet kaptak a rézfúvósok és az ütőhangszerek. Ha nem is értenénk a latin szöveget (a mű zenéjének szövegét a színvonalas kísérfűzetben latinul és magyar fordításban is követhettük), a zene akkor is elmondta, hogy drámai történések fűtanúi vagyunk. Míg a zene homogén szövegre támaszkodott, a nagyforma ugyanakkor – ciklikus tagoltságával – a szimfónia négytétélességével mutatott rokonságot.

Csak a dicséret hangján lehet szólni az előadóról. Ősbemutatók lévén nem lehet ru-

tinről beszélni, a muzikusoknak ilyenkor az új mű betanulásából eredő többletmunkát is vállalniuk kell. Strausz Kálmán gondos munkájának köszönhetően a Honvéd Férfikar érzékenyen és színgazdagon szólt, hatásosan és magas színvonalon jelentek meg interpretálásukban a szélesen ívelő dallamok. Kitűnően játszottak a MÁV Szimfonikus Zenekar tagjai is, játékuik mindvégig magabiztos és szuggesztív volt. Mindkét együttes jó állóképességről tett tanúbizonyságot: nehézségek nélkül bírták a két új mű szünet nélküli, egymás utáni előadását. (Kovács Ilona)

A Honvéd Férfikar
következő hangversenye:

Ismeretlen férfikarok

A béreltsorozat második hangversenye Sibelius, Grieg, Cornelius, Gallus, Arriga és Verdi olyan, férfikarra íródott műveit vonultatja fel, melyek megkomponálásuk óta nem csendültek fel a magyarországi koncerttermekben. Ezzel folytatódik az a sok évtizedes hagyomány, melynek keretében a Honvéd Férfikar nagy hangsúlyt fektet a ritkán hallható férfikari darabok megszólaltatására.

Magyar Tudományos Akadémia,
Díszterem

2016. február 19. 19:00.

Vezényel: Strausz Kálmán
Közreműködik a Honvéd Együttes
Férfikara

Pannon Filharmonikusok – 2015. december 13.

Egyazon rendezvényt különböző szempontok alapján értékelhetünk, különböző mércéknek egyazon produkció nyilvánvalóan más szinten felel meg. Matematikailag kifejezve, ha „egyszerűsítünk” azzal a közös tényezővel, ami szinte valamennyi zenekarunkról elmondható, miszerint a muzikusok túlterheltek, még mindig marad bőven említésre méltó, egyedi sajátosság. A Pannon Szimfonikusoknál ezek sorában előkelő helyet foglal el mindenképp a vállalkozókedv, és pedig a zene sokszínűségének a felmutatására. Ezzel függ össze, hogy játszanivalójuk listáján egyaránt megtalálhatóak repertoárdarabok (a megújuló közönség számára ezek is újdonságok!) és ritkaságok, a zenekari zeneiro-

dalom szinte teljes időszakát felölelve (hangsúlyozottan jár köszönet a 20–21. századi művek műsorra tűzéséért, beleértve az operákat). Hasonló nyitottság figyelhető meg a közreműködők kiválasztásánál is, amikoris sok fellépésük során bőven adnak lehetőséget fiatal (pályakezdő) művészeknek.

A Szimfonikus körképből Szimfonikus felfedezésekké módosuló hangversenysorozat keretében ezévi fellépésük alkalmával arra a közelmúltban mindinkább előtérbe kerülő szempontra helyezték a fő hangsúlyt, hogy fiatal tehetségek adjanak reprezentatív fellépési lehetőséget. Szabados Évának jutott ez, aki a 2013-as Nemzetközi Fuvolaversenyen a legeredményesebb magyar játékosnak bizonyult. Tegyük hozzá, hogy külföldön tanuló művész-jelöltől van szó, s emlékeztessünk arra, hogy a zsűrielnök a díjkiosztáskor a gálakoncerten értelmette azt a jelenséget, hogy a nagyszámú, zeneileg igényesen felkészült magyar versenyző épp a pódiumon való szereplésben való rutin hiánya miatt nem tudott eljutni a döntőig illetve a dobogóig. Nos, a Műpa-küldöndj épp ezen próbál szépíteni.

Eddig akár szokványos is lenne a történet, de különlegességét az adja, hogy karmesternek is fiatal pécsi közreműködőt választottak, Erdélyi Dániel személyében, aki kétségteljesen életreszóló élményként könyvelheti el, hogy pályája kezdetén Beethoven IX. szimfóniáját is vezényelhette (több helyszínen, közülük legrangosabban Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben). Kihasználva a helyi adottságokat, szólistaként több külföldi fiatal énekest is meghívtak (a rijekai Horvát Nemzeti Színház operanékeseihez basszistaként Pallerdi András csatlakozott).

Mindebből is kitűnik, a „felfedezések” ezúttal többdimenziósak – s ebből adódóan a közönségnek azt a statisztika-szerepet is fel kellett vállalni, hogy asszisztál a fiatal művészeknek, hiszen csak „élesben” lehet pódium-tapasztalatokat szerezni. Tehát, felfedezhettük magunknak Reinecke késői Fuvolaversenyét, amely fuvolista-berkeken kívül kevésbé ismertnek számít, és felfedezhettük, miként kel hangzó életre – ott és akkor – Beethoven megunthatatlan remeke (a Nemzeti Énekkar megbízható közreműködésével).

Az előzmények ismeretében tehát ismételtén regisztrálhattuk Szabados Éva zenei felkészültségét, habár produkciója korántsem tudott lelkes rajongótáborat verbuválni az általa kedvelt versenyműnek. Az átütőerő, a személyes jelenlét ereje továbbra is hiány-

zik, s miközben formálisan alakul a pódium meghódítása (elegáns fellépőruha, protokolláris kézfügás a koncertmesterrel), az izgulós-diákos szajtörlés gesztusa még mindig az úton-levérsől tanúskodik. Ezúttal hasznos volt a kotta kirakása, mentesítendő a memóriazavar rémétől a szólistát, aki így maximálisan koncentrálhatott a fuvolajátékra. Ami szép hangon történt, de a magávalragadás többlete nélkül.

Főállásban a Budapesti Műegyetemi Zenekar karmestere és zenei vezetője Erdélyi Dániel, rendszeres zenekari gyakorlata van tehát – neki a szimfónia-jelentette feladat nagyságával kellett megküzdeni. Ami persze csak részben igaz, hiszen az előadók egy része, korábbi tapasztalatai birtokában, jótékonyan segítette. Számára minden bizonnyal jókor jött ez a feladat, az ismert kompozíciót „kétkezes” karmesterként hívta életre, mellőzve a formális-semmitmondó tükröződásokat, szinte állandó önálló balkéz-koreográfiával. A sok mozdulat a lelkesedés és felkészültség velejárója – minden bizonnyal letisztult a gyakorlat során, amikor kiderül, az adott apparátus számára mely gesztusok szükségesek (fontosak, például konkrét beintések), melyek hasznosak-inspirálóak az ideális dinamikai arányok megteremtése érdekében, s melyek azok, amelyek legfeljebb a néző-hallgatók érzelmi-indulati tájékoztatását segítik.

Maga a Reinecke-furolaverseny inkább csak pihentető zenehallgatást jelentett, a Beethoven-szimfónia aktivizálta a hallgatói figyelmet. A szólisták közül a szoprán Anamarija Knego kiegyenlített-szép szólama, érzékeny muzikalitása okozott maradandó élményt.

A zenekar, az est voltaképpeni legfontosabb szereplője, fáradhatatlannak bizonyult. Győzték a fokozásokat, és törekedtek a differenciált dinamikai skálára. A belső arányok pontosabb-részletezőbb kidolgozását legfeljebb állandó karmesterrel lenne méltó számonkérni, olyannal, akivel „fél-szavakból is megértik egymást”. Így viszont inkább azt lehet értékelni, hogy a zenekari szólisták sem törekedtek biztonsági megoldásokra, s az igényes-szép megformálások érdekében vállalták a kockázatokat is.

(Fittler Katalin)

MÁV Szimfonikus Zenekar – 2015. december 19.

Legalább a számvetésre alkalmat kínáló óév-végi időszakban érdemes felemlíteni azt a tényt, hogy miközben időről-időre újabb kezdeményezések jelzik a közönség-

nevelés iránti felelősséget, vannak együttesek, amelyek időtlen idők óta teszik ezt, különösebb figyelemfelkeltő eszközök nélkül. Mind a Duna, mind a MÁV Szimfonikus Zenekar életének részét képezik olyan sorozatok, amelyek keretében egy hétvégi napon két koncert keretében juttatnak el komolyzenei értékeket a hallgatóság „szélső” generációihoz. A MÁV Szimfonikusok Unokák és nagyszülők hangversenyei sorozatának helyszíne a Magyar Nemzeti Múzeum, s ezáltal talán arra is jut figyelem, hogy a zene az egyetememes művelődéstörténetnek a része.

Mint a legtöbb helyszín esetében, e gyönyörű terem mellett és ellen egyaránt lehet érveket keresni (és találni) – mindenesetre, öröm látni, ahogyan a kicsik és picik birtokba veszik a szép környezetet. Hogy a nézőtér gyakorlatilag egy szinten van a zenekarral, sokat levon a látvány élményéből – megannyi apróság számára leküzdhetetlen akadályt jelent az előttük ülők háta...

De az érdeklődés nem ismer akadályokat, sőt, talán az egyéni leleménnyel megszerzett élmény-morzsa még értékesebbek számukra; mindenesetre, a jó óras program előtt (sőt, röviden még utána is) ki-ki talál lehetőséget a hangszerek szemrevételezésére. Megválaszolhatatlan kérdés, hogy milyen az ideális műsorszerkesztés, milyen program-összeállításokkal lehet leginkább felkelteni és ébren tartani a történeti zenék iránti érdeklődést. Annak pedig már-már hagyománya van, hogy mit képzel változó idők felnőtt-társadalmi gyerekek számára „aktuálisnak”. A koncertprogramok esetében azzal is számolni kell, hogy a tényleges közönség a megcélzott hallgatóságnak igencsak széles rétegéből verbuválódik.

Amióta hagyománnyá lett, hogy újkor Haydn oratóriuma, A teremtés csendül fel a Művészetek Palotájában, kínálkozik a lehetőség: előkészíteni a monumentális zenei alkotás befogadására a jövő potenciális közönségét.

A teremtés részletei csendültek fel tehát, három fiatal énekes-szólista és a Budapesti Ifjúsági Kórus (a helyszín által kínált lehetőségeknek megfelelő létszámú) közreműködésével. Fenyő Gábor műsorismertetőjének nagy haszna, hogy mindig előre felolvasta a következő részlet szövegének magyar fordítását – így tehát a figyelmes hallgató részletesen tudta követni a zenei történéseket (emlékeztetőként remekül funkcionált a nyomtatott műsorismertető). A hallgató számára egyszeri élményeket kínálnak a rendezvények. Mindkét előadást végighallgattam, egyiket a közönség sorai-

ban elvegyülve, a másikat – jobb rálátással – a karzatról. Az elsőnek mosolygató pillanata volt, amikor egy apróság sírva fakadt – éspedig egyértelműen a zene hatására, megijedve a nagy hangerőtől (ha hihetünk a visszaemlékezéseknek, Mozart is elájult, ha a közelében hangosan megszólalt egy trombita...). Számos olyan látvány-pillanatot sikerült ellesnem, amelyek vetekedtek Bergman Varázsfuola-filmjének emlékezetes képeivel: felbecsülhetetlen az értékek azoknak a lehetőségeknek, amikor a gyerekek (ki-ki a saját vérmérsékletének megfelelően, a részben spontán figyelem hatására) átadják magukat a belefeledkező gyönyörködésnek. És voltaképp elismerésre méltó az a figyelem, amellyel hallgatják a zenét, azaz, megtanulják a koncerttermi viselkedést (a kivételekben a felnőttek is hibásak, a magukat, irányító-nevelő szerepüket túldimenzionáló, a figyelmet duruzsoló információkkal elvonó okoskodók).

A zenekarban játszó családanyák és –apák is időnként kipislogtak a közönségre, részeseülni az ellesett pillanatokban. Ugyanakkor érezhető volt az a felelősség, hogy élményt akartak kínálni, tehát a mű iránti felelősségük nem csökkent (erről gondoskodott a dirigens Csaba Péter is). A második rendezvény hallgatása során tudatosodott bennem, hogy bármennyire is kínálkozik a lehetőség, első részletként megmutatni az oratórium kezdetét, a káoszt, s eljutni a csodálatos-nagy C-dúr fényakkordig, erre a zenére még nincsen ilyenkor „hangolódva” a hallgatóság. Hiszen a káosz-jelleget leginkább azok értékelik, akik a klasszikus zenei (összhangzat- és formatani) rend ismeretében követik az egyedileg megformált muzsikát. Ráadásul, a fényakkord a visszhangos teremben leginkább erejével „vakított”, hangszínének ragyogó világossága (világos ragyogása) nem jutott kifejezésre.

A zenekart illetően, elsősorban a zenekari szólistáknak jelenthetett élményt ez a keresztmetszet-koncert. Mindegyik alkalommal átélhették az illusztráló hangfestés csodáját (ez az egész együttesre is vonatkozik), és itt – nem lévén nagy „tétje” a szereplésnek, akár egy-egy frázis szabadabb megformálásával is kísérletezhettek.

A kórus közreműködése mindig hatásos – az viszont talány a számomra, hogy hogyan/miért kerülhetett az első sor exponált helyére olyan kórustag, aki láthatóan nem vett részt az intenzív hangzaskép kialakításában (hogy kezdő-e, vagy csupán e műben debütált, netán utolsó pillanatban rekedt be, érdektelen a közönségnek – viszont a lelkesen éneklők látványában zavaró foltot jelentett).

A zenekari játékosok többsége hangversenyen elvárható fegyelmezettséggel hallgatta a műsorvezetőt. Annál bántóbb volt, amikor a második alkalommal jól látható muzikus (szólamvezető) traccsolt feltűnően pult-társával és más muzikusokkal (a háttérben a rezések apró alkalmi sutyorgása nemigen juthat el a hallgatók többségéhez) – ebben, és csak ebben érződött, hogy ez a rendezvény nem kerül (auditív és vizuális) megörökítésre.

Remek lehetőség volt ez a szereplés a szólístáknak, részben, mert volt módjuk kikísérletezni, hogyan tudják mikrofon nélkül „beénekelni” a teret – a két lehetőség pedig e tekintetben is hatványozott hatású. Külön a tenor Józsa Botond szereplését emelném ki, aki remek jelenléttel, mindig elhittető erővel, a szöveg-tartalomnak megfelelő hangulat érzetetésével énekelte szólamát.

Egy olyan mozzanatot említenék még, amely kiválóan alkalmas arra, hogy a gyerekekben elmélyítse az élményt. A koncert végén, a teremből kifelé menet egy nagypapa megkérdezte az unokáit, hogy melyik zene tetszett nekik a legjobban – és öröm volt hallani, ahogyan működött az élmény-megosztás készítése: a kislány és a kislány a ráismertetés szándékával határozta meg a kiválasztott részletet, tehát a hangzó és informatív jelenségek közül kiválasztva lényeges mozzanatokot. Ezek a gyerekek sajátjukként vitték magukkal haza a hangverseny élményét, és Haydn zenéjét – és minden bizonnyal lelkesen vállalkoznak a későbbiekben is hasonló kulturális kirándulásokra.

Karácsonyváros délelőtt lett, egyaránt köszönhetően az előadóknak és a közönségnek. *(Fittler Katalin)*

Óbudai Danubia Zenekar – 2015. december 19.

A BMC-ben otthonos zeneszerzőportré-sorozat második estje a Signora Haydn címet viseli – s ebben kapott ízelítőt a zenekari estek látogatója Haydn vokális muzikájának megannyi árnyalatából.

A sorozat első estjénél több lehetőség kínálkozott Eckhardt Gábor számára is, hogy ne csak információkkal, érdekességszámba menő adalékokkal lássa el a közönséget, hanem – kihasználva a szemléltetés-illusztrálás közvetlen-érzéki hatását – emlékezetes képek felvillantásával próbálja átrajzolni azt a sematikus képet, amely, sajnos, generációkról generációkra öröklődik. Aki csupán végighallgatta az adatokban gazdag kommentárokat, egy életre megszabadul

attól a képtől, miszerint az évtizedeken át egyetlen munkáltató alkalmazásában álló, bizonyos szempontokból szolgaként kezelt szerző elszigetelten élt és alkotott. Pontosabban, más értelmet kap az elszigeteltség, hiszen egyúttal azt is jelentette, hogy az adott keretek között a maga ura volt, egy személyben etalon, miközben szabadon gazdálkodott a kottatár anyagával, megítélve, mely szerzők műveit kelti együtteseivel hangzó életre.

Mindenesetre, Eszterháza egykori pezsgő zenei életének felvillantása bármely más figyelemfelkeltő turisztikai kínálatnál erősebb vágyat volt képes ébreszteni, hogy afféle historikus zárandoklatként személyesen is megtapasztaljuk, jelentős felújítási vállalkozások eredményeképp ma az, ami napjainkban hozzáférhető az egykori lehetőségek közül – immár a nagyközönség számára (pedig még csak célzás formájában sem hangzott el semmiféle reklámizű megjegyzés).

Jelentéssel telt meg tehát a tényként sokhelyütt olvasható értékelés Pompakedvelő Miklós környezetéről – és ettől fokozott figyelem jutott a zenének is, amelyek kétségkívül kevésbé ismert megvilágításból mutatták be a szerzőt.

Hallottunk betétáriákat, amelyeket feltehetően Haydn komponált, az éppen rendelkezésre álló énekesek „hangjára szabva”, mindenki meglegedésére, Wierdl Eszter előadásában. Űde színfoltot jelentett, hogy a Gráf Zsuzsanna vezényelte Angelika leánykar nyolc tagja kánonokat énekel, amelyek szövegét előzetesen fordításban közölte Eckhardt Gábor, így nem kényszerültünk arra, hogy kizárólag a zenei struktúrárt kövessük. A gazdag kánon-készletből frapáns-szellemes tételek csendültek fel, talán csak azzal lehetett volna még fokozni a hatásukat, hogy a szólamok kavargását a énekesek szabadabb elrendezésével felerősítsék (így a kiteljesedő zenei anyag afféle helyben-mozgó mobil érzetét keltette néha).

Az est második részének jelentős részét egy szólókantáta töltötte ki; az Ariadne Naxos szigetén Kun Ágnes Anna interpretációjában Haydn drámai vénájának erejéről győzte meg a hallgatóságot. A Philemon és Baucis nyitány jó alkalmat kínált rövid kalandozásra a görög mitológia világában. Ezt a tételt karmester nélkül játszotta, a koncertmester Mező Péter irányításával a zenekar, azzal a frissességgel, amelyet a gyönyörködtető változatos hívhatott életre. Ezeknek a zeneszerző-portré sorozatoknak ugyanis megvan az a haszna, hogy egymást erősítik a különböző műfajokban szerzett tapasztalatok (hasonló kitekintési lehetősé-

get biztosítanak más szerzők műveinek ismeretében – egy-egy karakterisztikus vokális frázis hallatán többször felkaphattuk a fejünket: melyik Mozart-műből ismerősek?!). Hámori Máté vezényletével a zenekar játéka ismét emlékezetünkbe idézi múltjának azt a fejezetét, amikor Nemzeti Ifjúsági Zenekarként élvezett megkülönböztetett figyelmet és elismerést.

A végére hagytam az est legismertebb műsorszámát – az Op. 33-as vonósnégyes-ciklus második darabját. Ez az Esz-dúr kompozíció korszakos remekmű, tanulságos az előadóknak és igazi élvezetet jelentő a hallgatóságnak. És ez a kamarazenélési lehetőség ideális tekintetben is, hogy szólista-felelősségre készíteti a játékosokat, egyszersmind érzékenységre, dinamikailag is differenciált együttjátékra. Mező Péter rutinos kamaramuzikus, primáriusként követendő példát jelent partnereinek, Radics Ádámnak, Dr. Vadinszkyne Varasdy Tündének és Horváth Ildikónak.

Előrelátásról tanúskodik, hogy e hangversenysorozat kezdési időpontja 19 óra. Eckhardt Gábor illusztrált előadásával így is jócskán az éjszakába nyúlik a rendezvény – ugyanakkor, alig észleltük az idő elteltét, csupán néha türelmetlenkedtünk: jöjjön már muzsika. Az élmény komplexitása vég-eredményben üdítően hatott.

A folytatásban Mister Haydn január 23-án érkezik. *(Fittler Katalin)*

Zuglói Filharmónia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar – 2016. január 9.

A négy hangversenyből álló Stephanus bérlet a 2015/16-os évadban a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében kerül megrendezésre. A második estnek a szokásosnál gyéribb látogatottsága vélhetően részben időjárási tényezőkre vezethető vissza. Annál is inkább, mivel az együttes feltétlen hallgatótáborral rendelkezik, amelyet hosszú idők tapasztalatai erősítettek meg abban a meggyőződésében, hogy azt, amit az előadók kínálnak, feltétlenül érdemes meghallgatni, legyen repertoárdarab, ritkaság vagy újdonság. Ilyen megfontolásból mindenképp kijárt volna a teltház a január 9-i hangversenynek.

Jóllehet, tényszerűen igaz, mégis, goromba csúsztatás lenne azt állítani, hogy két huszonéves szerző darabja szerepelt a műsor első részében. Petrovics Emil 26 évesen komponált I. kantátája méltán megérdemelné a „barátságos muzsika” besorolást, a Zeneakadémia végzős zeneszerzés-szakos

növendékének kompozíciója nem állítja megoldhatatlan feladatok elé sem a szólót, sem pedig a speciális összeállítású kamarazenekart – a hallgatóságot pedig a pasztorális atmoszférával veszi körül. A szövege (mint Geszthy Veronika tolmácsolásában is tapasztalhattuk) jól érthető, a dallamvilága első hallásra megnyerő, a hangulatról a választékos hangszerelés (hangszínvilág) gondoskodik. Igényessége épp abban rejlik, hogy a plasztikus formák gondos artikulációt követelnek, megtervezett-tudatos építkezést. Ebben a közegben a tagolás apró pongyolaságai éppúgy feltűnnek, mint a pontatlan hangindítások, gikszerek. Ez a gyakran áttört szerkezetű ciklus épp arra kínál jó lehetőséget, hogy a zenekari játékosok mindegyike felelős kamaramuzsikusként érezze magát (s mivel technikailag nem támaszt megerőltető követelményeket, egyszersmind sikerélményt is ad!). A többnyire nagy feladatokra vállalkozó együttes muzsikusaival ezt a lehetőséget korántsem aknázza ki Záborszky Kálmán (talán azért, mert a zárószámra összpontosítottak erőt-energiát).

„Beatus vir” – a 112. zsoltár kezdőszavai kétségkívül ráillenek Harmath Dénesre, az eseten először felcsendülő mű szerzőjére. A szoftverfejlesztő orgonaművész életében meghatározó szerepet játszik a zene, ami magától értetődik zenei tanulmányaiból. Az viszont több mint baráti gesztus, hogy az énekkarban éneklő, templomi orgonistaként és zenekari continuo-játékosként ismert – 29 éves – fiatalembert zeneszerzővé avassa, amennyiben bérleti sorozat keretében ad lehetőséget nagy apparátust (3 szólót, énekkart – ezúttal a Szent István Oratóriumkórus mellett a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Cantate Vegyeskarát – és zenekart) foglalkoztató műve ősbemutatójának. Olyan darab ez, amelyet műsorra tűzhet reprezentatív alkalmakkor bármely – nagyszámú muzsikust megnyerni képes – templom, s a hívekben korántsem fog ellenérzést kelteni, hogy „kortárs” muzsika szól. Mert, valljuk meg, stílusgyakorlat ez a javából, amelynek elméleti hátterét épp a gyakorlati muzsikálás biztosította; a Sapszon-kórusbirodalomban és az Istvánosok zenekaraiban megszerezhető, több stílusra kiterjedő zeneirodalom-ismeret. A muzsikusként és az empatikus közönség szeretete meleg fogadtatást biztosított a műnek.

A koncert tényleges súlypontját Henk de Vliegernek a Wagner Tetralógiájának zenei anyagából létrehozott Ring szimfóniája jelentette (ami a címmel ellentétben, inkább szimfonikus költemény műfaj-meghatáro-

zásra tarthatna igényt). Ez a zenekari darab terjedelmét tekintve csupán vázlatos „olvasmánynapló” a négy estét betöltő Tetralógiához képest, viszont mivel annak ismert-jellegzetes részleteit fűzi egymáshoz, nagy létszámú együttest igényel, a zenekari játékosoktól pedig a legkülönbözőbb kritériumokat: a szólamtudáson túl a hosszantartó koncentrációt (kellő energiával, kiváltképp a vonósoktól), a hosszú szünetek utáni pontos belépések biztonságát (időben és intonációban, megfelelő dinamikával), és a saját-szólamnak a mindenkori hangzás-egészen való elhelyezését. Itt nem lehet a karmestertől várni a mindenkori belépéseket segítő „beintéseket”, a dirigens fő tevékenysége kényszerűen a nagy apparátus együtt-tartása, s a kreatív aktivitás elsősorban az átvezetésekre, az új tematikus anyagok beindítására (egyúttal a zenei folyamat biztosítására) irányul. Ez a feladat jelentett kihívást a zenekarnak, s egyszersmind a legtöbb játékos-erőlehetőséget. Igazi erőpróba is egyben – s ha arra gondolunk, még rendszeresen Wagnert-játszó zenekarok előadásai sem mentesek a gikszerektől, akkor aligha kárhoztathatjuk a Zuglói Filharmonikusok néhány, esetleg kevés zenekari gyakorlattal rendelkező rézfúvós-szólóját a bizonytalankodó hangindításokért. Az viszont mindenképp dicséretes, hogy a rézfúvós-kórus mindig a helyzet magaslatán állt. A kalapácsoló nibelung-motívum viszont csengő-bongó ködből született meg – de végülis felcsendült pregnáns ritmikus profilja (e tapasztalat viszont mindenképp tanulságos volt a zenekari ütősöknek!). A vonósok elismerésre méltóan győzték erővel-energiával – talán csak a hegedűsök-intonálta Brünnhilde-dallam, a Schlussgesang szívfájdítóan gyönyörű fordulata lehetett volna intenzívebb...

A közönség informálásáról dicséretesen gondoskodtak a szervezők; a Zuglói Filharmonia éves műsorismertetőjéhez képest többletet tartalmazó aktuális szórólappal (rajta a Petrovics-kantáta teljes szövegével), valamint tájékoztató vetített kiírásokkal (a latin szövegű zsoltár esetében a magyar fordítással, a másik két műnél a tételtímeléssel, illetve a Tetralógia konkrét-tartalmi, cselekmény-mozzanatokra illetve vezérmotívumokra való utalással).

A Ring-szimfónia, amelyből 1998-ban a MÁV Szimfonikus Zenekarral, Jurij Simonov vezényletével készült lemezfelvétel, kiválóan alkalmas arra, hogy felkeltsen az érdeklődést a Tetralógia (vagy akár általában Wagner) zenéje iránt. Abban a ritka élményben volt részem, hogy hallhattam:

fiatalok a hallottakról beszéltek a műsört követően. Kitérőgalták, kinek melyik részlet tetszett, s különböző tervek-ígéretetek fogalmazódtak meg, amelyek a részletekre való netes rákereséstől a teljes Ring végighallgatásáig Wagner-hallgatásra irányultak. S miközben sok hallgató szeme a korábban látott-hallott teljes ciklus felidézésének emlékéitől ragyogott, másokét az élményvárásé lelesítette.

A 18 órás koncertkezdet ezúttal is gyümölcsözőnek bizonyult: a hosszú műsor után lassan széledt csak szét a közönség, a Müpa előcsarnokát otthonossá belakták a kisebb-nagyobb csoportok, előadók és hallgatók, a jóleső fáradtságon túl élmény-nyel-örömmel töltkezve. Szép este volt.

(Fittler Katalin)

Budafoki Dohnányi Zenekar 2016. január 10.

Napjaink Eusebiusának és Florestanjának kiváló lehetőséget kínálna eltérő véleményük kinyilvánítására a koncert és a hangverseny szó érvényességi körének értelmezése. Egyikük álláspontja szerint az idegen eredetű koncert szó magyar megfelelője a hangverseny, eszerint szóismétléseket kerülendő, felváltva érdemes őket használni, míg másikkal amellet kardoskodna, hogy a zenének, mint egységes világnak a komoly-és könnyűzenére történő tagolódása óta a koncert a populáris rendezvények elnevezése, míg a történeti muzsikák hagyományos rendezvényei sorolándók a hangverseny-műfajba. Bármelyik vélekedés mellett tartunk ki, nyilvánvaló, hogy a Budafoki Dohnányi Zenekar január 10-i rendezvénye: koncert. A hagyományos újévi koncertet meglepetések tárházaként harangozta be a Müpa negyedéves programelőzetese, ígérve mindent, mi szem-szájnak (zenei) ingere. Holleung Gábor együttese ismerőinek a legnagyobb meglepetést az okozta, hogy ezúttal olyasfajta szórakoztatásban részesült, amely komoly szakmai felkészültséget – nemritkán virtuozitást – igényel az előadóktól, ugyanakkor azok interpretációs érzékenységének (ha nem tűnik túlzásnak: önkifejezési lehetőségeinek) nem adva teret. A realizálásban ugyanis – hangversenylátogatók mércéje szerint – túlságosan előtérbe kerültek a zenén-kívüli, technikai mozzanatok. Nevezetesen, az erősítésen túl a hangszerek hangjának – elektronikus – torzítása által. Ami mega- vagy gigakoncertek esetében egyedül üdvözítő lehetőség, hogy mindenkorihez kellő intenzitással – értsd, a bármekkora teremzajt túlharsogva – eljusson a

zene, ezúttal véleményem szerint felesleges volt, legfeljebb alkalmanként, a hatást fokozandó tartottam volna hatásos többletnek. Nos, a Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében a hatalmas közönség-érdeklődés velejárója a hangversenyeknek kijáró csend volt – s ebbe robbant bele a túldimenzionált, afféle akusztikus plakátként működő hangzás. Mindvégig, csupán a hangosnak keskeny sávjában is alig-alig módosítva a dinamikát.

Aki a „komoly komolytalanságok” során „féktelen sziporkát” várt, sajnálattal regisztrálhatta az intimitás közegének teljes eltűnését. Kozmikusan eltávolodott a pódium e mesterséges/mesterkelt hangzásvilág következtében – s mintegy a túlpartról figyelhettük a bravúros produkciókat. A pódiumról a közönséggel máskor közvetlen kapcsolatot teremtő Hollerung Gábor is inkább rátermett konferansziának tűnt (leszámítva a közlendők gördülékenységét akadályozó „ö-zéseket”), semmint annak a nagytudású muzsikusként egyéniségnek, aki látatlanban hosszúnak, érdektelennek tartott, avagy épp kortárs-mivolta miatt fenntartással fogadott kompozíciókat észrevétlenül tanítva, rányitva a hallgatóság fülét az

adott mű specifikumaira, megannyiszor megszerettetett már a közönséggel. (Igaz, általában állandó közönségével – ezúttal viszont, bérleten kívüli estről lévén szó, előre kiszámíthatatlan összetételű hallgatósággal kellett számolni.) Tény, ahol lehetősége nyílt, felhívta a figyelmet a zenekar közeljövőben rendezendő hangversenyeivel való „találkozási pontokra”, így arra, hogy „Az örökkévalóság pillanatai” sorozatban hamarosan ismét ráirányulhat a figyelem – igaz, más összefüggésben – a zenekar remek rézfúvósaira.

Mert ami a zenei részt illeti, elismerésre méltó a zenekar egészének és virtuóz kamarafarmációkba csoportosult tagjainak teljesítménye. És ne hagyjuk ki a lehetőséget, hogy rámutassunk: a BDZ megannyi – elsősorban fúvós – tagja rendszeresen játszik kamarazenei formációkban is. Ők hálás szerephez jutottak az újévi koncert során – míg a vonósoktól komoly teljesítményt igényelt a többnyire kísérő-funkció. Mondhatnánk, megszokták, hiszen a filmzenesorozatban hozzáedződtek az ilyesfajta tevékenységhez, amikor az idealisztikusan játéknak titulált cselekvésük inkább sorolható a munkavégzés kategóriájába.

Most a zenekarnak, durván fogalmazva, az volt a dolga, hogy ritmusban és intonációban pontosan játsszon – ők szolgáltatták a nyersanyagot, amely végső formáját a keverőasztalnál kapta meg. De szolgáltatók voltak további értelemben is: a hallgatóság számára kikapcsolódást jelentő kellemes estéről gondoskodtak.

Hogy közben maguk is élvezhették ezt a szereplést, arról a vegyes műsor gondoskodott – részben újdonságokkal (mint a Budapest Táncszínház közreműködésével A walkűrök lovaglása, vagy Ravel Daphnis és Chloéjának részlete), részben pedig a hagyományos szimfonikus zenekari repertoártól távoli könnyebb hangvételű népszerű muzsikával. A közönség szívesen fogadta a sokszínűséget, s Nino Rota, John Lennon zenéje után lelkesen nosztalgizált Il-lés-Medley, vagy épp Koncz Zsuzsa dalainak hallatán.

Komoly vagy könnyű? – a professzionalizmus mindkét területen alapkövetelmény. S épp e professzionális felkészültség adja meg a hitelét és létjogosultságát annak, hogy zenekarával Hollerung Gábor ezen a területen is hatásosan működjön.

(Fittler Katalin)

Könyvajánló

Igazi csemege vonósoknak

Robin Stowel: Hegedűtechnika és előadói gyakorlat a 18. század második felében és a 19. század első felében

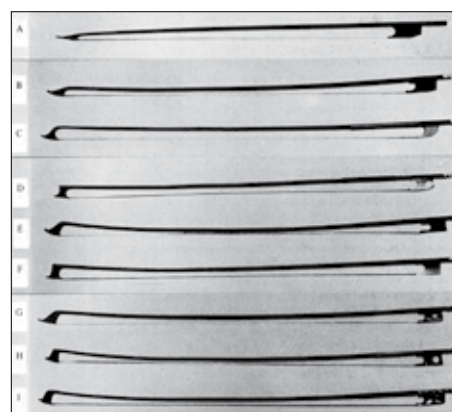
Bizton állíthatom, hogy a vonós szakirodalom egyik hiánypótló könyve az, amit most a kedves (főként) hegedűs és brácsás kollégák figyelmébe ajánlok. A cím talán kissé hosszú és rémisztő lehet, de tökéletesen lefedi a tartalmat. Abban a tekintetben is, hogy senki nem egy romantikus regényre, olvasmányos bestsellerre asszociál, amit le sem tud tenni, míg elejétől végéig el nem olvasta. A legnagyobb főhajtással adóznék annak, aki ezt a picit betűs, vaskos művet „egy szuszra bevinné”.

Érdekes a tanulmány külleme: könyv formájú (nem A4-es kottaforma). 366 oldalas (mindennel együtt) fekete-fehér ábrákkal illusztrált és számos kottapéldával tarkított kiadvány.

Az eredetileg angol nyelven írt szöveghez a szerző francia, német és olasz forrásokból merített. A cardiffi egyetem professzora gyakorló hegedűsként behatóan tanulmányozta a barokk korszak utáni időszak (nagyjából az 1760–1840 közötti évek) fejlődését az európai hegedűoktatásban. Az angol kiadás

előszavában pontos leírást kapunk arról, mi volt a célja Robin Stowel hegedűművészenek. Végigvezet bennünket, miként került előtérbe a francia hegedűiskola az olasszal szemben. Beszámol sok változásról, mely a hangszer és tartozékai körében bekövetkezett.

A vonó fejlődési szakaszai

Szól a Tourte-vonó megjelenéséről, a nyilvános koncertezés kialakulásáról, a zenei publikációk térhódításáról, számos koncertatórium megalapításáról. Mindezek hatására a zenetanítás egyre módszeresebb lett.

Az utazó virtuóz fogalmának megjelenése, köztük a felülmúlhatatlan Niccolò Paganini-nel (1782–1840) új fejezetet nyitott a korszak történelmében.

Niccolò Paganini

A tudományos igényű technikai és történeti útmutató taglalja a hegedűtanítás akkori módszereit, melyben a tanár-diák kapcsolat elengedhetetlen volt. Gyakorlatias nézőpontból, a hegedűmuzika nyelvezetének közérthető előadásmódjáról, interpretációs kérdésekről esik szó gyakran összehasonlításokkal, példákkal illusztrálva. A kötetbe belefértek a legfontosabb előadói irányzatok.

Kinek ajánlott mégis? Értékes kiindulópontként szolgálhat előadók, doktoranduszok, diplomamunkát írók és tanárok számára még alaposabb kutatásokhoz, a korszak hegedűmuzikájának alapvetően autentikus technikai és stilisztikai megközelítéséhez. Sok olyan általános fejezet található benne, ami a többi vonósneműre is érdekelheti, például a hangolásról szóló fejezet, az előadással kapcsolatos intelmek, nem beszélve a díszítések rengeteg fajtájáról vagy a függelékben lévő módszertani jegyzékekről. A metodikai részek inkább a hegedűsöket és a brácsásokat kötik majd le. Szakdolgozatokhoz bőséges háttéranyagot nyújt. Leszögezhetjük, hogy minden zenész bátran forgathatja, akit a régi, klasszikus zene érdekel, azt jobban meg akarja érteni. A 14 fejezet igencsak részletesen tárgyalja többek közt a testtartás, hegedűtartás, vonókezelés, balkéz technika, vonásnemek, frazeálás, hangolás, improvizáció tárgyköréit korabeli ábrákkal, kottapéldákkal illusztrálva. Külön fejezetben ismerteti a különféle díszítéseket.

A mű alapjául szolgáló főbb hegedűiskolák szerzői a következők: Corrette, Cartier, Rode, Kreutzer, Baillot, L'Abbé le fils, Ha-

Scordatura, avagy a hegedűhangolás különböző módjai

	<i>Előnyök</i>	<i>Hátrányok</i>
2. Tartini		Az E- és az A-húr oktávjainak jobb a rezgése, majdnem annyira, mint a maradék nélkül oszthatóknál.
3. Barbella		Kiegyenlített és édes hangzású, a viola d'amore hangzását utánozza.
4. Nardani		Mint az előző.
5. Lolli		Mély és édes hatás.
6. Mr. Paganini		Egyel több magas hang. Nagyon kellemetlen meneteket könnyen és világosan valósíthatunk meg ezen a módon. Zengőbbé teszi a hangzást.
		Rezgések, melyek a nagy rezonancia miatt csak bizonyos zenei karakterekhez alkalmasak, amelyek másoknál zengőbb hangzást kívánnak meg. Emellett veszélyesek, ha figyelembe vesszük azt, hogy a dinamikai árnyalatot az előadónak kell meghatározni, és hogy egyetlen hangnak sem szabad jobban szólnia, mint a többinek, ahol az előadó nem kívánja azt. A regiszter alsó részében egy hanggal kevesebb van.
		Monoton... Két magas és egy mély hanggal kevesebb.
		Monoton. Három mély hanggal kevesebb. Az előzőnél kevésbé édes, ugyanebből az okból. Behatárolt... a G-húr három hanggal alacsonyabb, és ezáltal nagyon laza, nem viszi a vonót.
		Kevesbé elegáns, mivel a négy húr fél hanggal emeltük meg, így a basszusban egy fél hanggal kevesebb van. Ha a szőlőhegedűt így hangoljuk, a zenekar eredeti hangolását pedig megtartjuk, e kettő kombinációjával megváltozik a tonális karaktere.

beneck, Galeazzi, Campagnoli, L. Mozart, Guhr, Spohr és Geminiani.

A magyar nyelvű fordítást Décsi Zsuzsannának köszönhetjük, aki a debreceni Kodály Filharmónia brácsa szólamvezetője (volt főiskolai tanár).

Amint az előszóból megtudjuk, nagyra becsült hegedűtanárnőjétől, Bécsy Gizellától kapta az angol nyelvű könyvet azzal a céllal, hogy fordítsa le így Magyarországon is közkinccsé válhasson. A rendkívüli kiadvány alkalmas annak a magyar nyelvű, hegedűvel foglalkozó szakirodalomban tátongó úrnek a betöltésére, mely Leopold Mozart Hegedűiskoláját leszámítva, a ba-

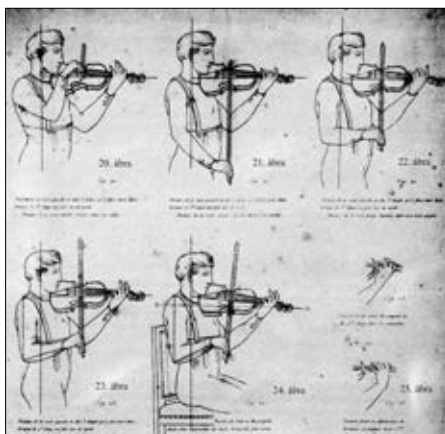

Francesco Geminiani

rokk kor utáni időszakra jellemző. A hiánypótló mű elkészültére sok évig kellett várni. A pályája vége felé járó művésznak becsületére legyen mondva, hogy megküzdött az eleve más nyelvekből angolba áttett fordításokkal, a régies szóhasználattal. Ezenkívül az összes számítógépes szkennelést, szövegszerkesztést, a tárgymutatókat is ő készítette. Sok finansziális nehézség árán (jelentős összegű jogdíjat kellett fizetni a Cambridge University Press kiadónak) végül kezünkbe vehetjük Décsi Zsuzsanna saját kiadásban megjelent fordítását.

Valódi kuriózum, érdemes elolvasni, áttanulmányozni.

Zsekov Éva Mónika

Hubay-iskola

Bisztriczky Tibor hegedűművész

(1908. július 28. Arad–1983 november 12. Budapest)

Bisztriczky Tibor gimnazista koromban volt a hegedűtanárom. A közelmúltban két CD is megjelent, amin az ő játéka hallható. Egyiket 2015. október 2-án – VIRTUOSO VIOLIN ELOQUENCE felirattal, „Australian Eloquence” címkével – adták ki, amelyen Bisztriczky Tibor és Wolfgang Schneiderhan felvételei szerepelnek. Bisztriczky előadásában Chaminade-Kreisler „Spanyol szerenád”, Debussy „A kis néger”, Dvořák 10. szláv tánc, Hubay „Zephyr”, Kodály-Telmányi „Valse”-je, Zsolt Nándor „A szitakötő”, Liszt „Elfelejtett keringő”, Rahmanyinov-Hubay „Elégia”, és Csajkovszkij „Szentimentális keringő” című műve hallható, Felix Schröder zongorakíséretével. A CD-ismertetőben ez olvasható: „A most debütáló CD egyik sajátossága, hogy Bisztriczky Tibornak, a magyar hegedűiskola jellegzetes képviselőjének ritkaságszámba menő ráadás-darabjai szerepelnek rajta. Aradon született (ma Románia) 1908 július 28-án. Kevés felvétele közül a legismertebb ez a Deutsche Grammophon által készített és most újra megjelent, tíz inch-méretű lemez, amely csinos összegekért cserél gazdát. Amint Tully Potter CD-ismertetőjében rámutat, kiváló hegedűs volt, de nem volt szerencsés, mivel olyan időszakban élt, amikor igen sok volt a magyar hegedűs.”

A másik CD 2014. május 2-án jelent meg LEGENDARY VIOLINISTS IN GERMANY (Legendás hegedűsök Németországban) címmel, a Meloclassic kiadásában. Öt hegedűs: Gioconda de Vito, Ruggiero Ricci, Lilia d'Albore, Bisztriczky Tibor és Nejiko Suwa játéka hallható rajta. A felvételeket a német Reichs-Rundfunk-Gesellschaft készítette 1938 és 1944 között. Mivel ezeket korábban nem adták ki, ma igen értékes felvételeknek számítanak. A berlini rádió Masurenallén lévő 2-es stúdiójában, 1942. november 27-én Bisztriczky Tiborral Veracini „Largo” című művét, Paganini „Rondo brillante” című darabját, és Sarasate „Jota Navarrá”-ját (Op. 22) vették fel. Zongorán Erhard Michel működött közre.

Bisztriczky Tibor egyszerre két egyetemet is végzett Budapesten, miközben az 1929/30-as tanévben zeneakadémiai tanulmányait jogi tanulmányai miatt szünetel-

Bisztriczky Tibor és Felix Schröder 1957 novemberében

tette. 1958-ban írt önéletrajzából megtudjuk, hogy a zeneakadémiai oklevél (1931) megszerzése után Budapesten tanított a Fodor Zeneiskolában és a Nemzeti Zenedében. (Egyszer említette, hogy utolsó jogi vizsgáját már nem tette le, és ezért nem kapta meg a jogi végzettséget tanúsító oklevelet.) 1943-ban a Zeneművészeti Főiskola tanárává nevezték ki. A II. Világháború után a kommunista rendszer számára gyanússá vált, ezért néhány hetet az Andrásy út 60-ban kellett töltenie, majd rendőri felügyelet alá került. Nem taníthatott Budapesten, csak vidéken. Ennek az volt az előzménye, hogy a háború vége felé József bátyja megpróbált közbenjárni, hogy ne vigyék be katonának. Szerette volna elintézni, hogy vegyék fel az Operaház zenekarába, mivel ez mentességet jelentett volna. A háború után ezt a rendszerrel való együttműködésüként értelmezték, és a főiskola igazoló bizottsága „németbarátság” miatt állásvesztésre ítélte, mivel sokat szerepelt Németországban, Olaszországban és Szlovákiában (egyik berlini hangversenyén Ferencsik János dirigált, egy másik alkalommal pedig Kerekes János, az Operaház karnagya). Meg sem hallgatták védekezését. Fellebbezett az ítélet ellen, aminek vé-

gül a Népbíróság helyt adott, és visszahelyezték állásába. Fizetését ugyan megkapta, arra viszont nem kapott lehetőséget, hogy tanítson, bár a belügyminisztérium ekkor már rehabilitálta a következő indoklással: „...Végül pedig az a körülmény, hogy Németországban koncerteket adott, nem fogadható el jobboldali beállítottságnak. A nevezett ugyanakkor Szerbiában is adott koncerteket, mint világhírű hegedűművész, aki bizonyára a demokratikus államokba is elment volna, ha a körülmények megengedték volna”... 1946-ban, a B-listázások idején áthelyezték az akkor megalakult Székesfehérvári Zenekonzervatóriumba (amely később zeneiskolaként működött), ahol 1963-ig tanított. Szerződéses muzsikusként 1948 után játszott az Operaház zenekarában is. Megalakulásától 15 évig volt a Székesfehérvári Szimfonikus Zenekar koncertmestere, illetve Budapesten 10 évig a Vasas Művészegyüttes szimfonikus zenekarának hangversenymestere. 1963-tól a győri zeneművészeti szakiskolában és a tanárképző főiskolán tanított, 1969-ben történt nyugalomba vonulásáig, majd a váci zeneiskola szerződéses tanára lett. 1973-tól az akkor alapított gödöllői zeneiskolában, majd Budapesten, a XX. ke-

rületi zeneiskolában tanított. Tanítványai végül már a lakására jártak hozzá, egészen a haláláig. 1957-től újra hangversenyezett külföldön. Hajdu Mihály Szonátáját Berlinben, Farkas Ferenc és Sugár Rezső Szonatináját Kölnben mutatta be. Nevéhez fűződik Szokolay Sándor hegedűversenyének (1957) bemutatója és rádiófelvétele is. A Szabolcsi Bence által felfedezett Vivaldi IL RITIRO hegedűversenyt ő játszotta először Berlinben, Haydn A-dúr hegedűversenyét (Melker-koncert) pedig Budapesten. Fellépett a berlini, kölni, hannoveri, bécsi, pozsonyi és luganói rádióban is. Mint önéletrajzában írja, hosszú évek munkájával felkutatta Liszt hegedűre és zongorára írt műveit, amiért az European Liszt Center dísztagjává választotta. Ezek a művek a következők: Duo (Sonate), Die drei Zigeuner (Paraphrase), Elegie, Zwite Elegie, Epithalamium, Romance Oublie, Grand Duo concertant sur la Romance de M. Lafont. Ezen kívül játszotta még Liszt „La Lu gubre” gondola (Gyászgondola) című művét is. Kodály mondta neki: „Játssza ezeket a műveket mindenütt, ahol csak lehet, mert ezek ismerete nélkül Liszt Ferenc szerzői munkássága nem teljes.” Amint Bisztriczky Tibor írja, Liszt hegedűre és zongorára írt műveinek zenei történeti jelentőségű, első előadására az European Liszt Center rendezésében került sor 1973. augusztus 22-én, Eisenstadtban, az Eszterházy-kastélyban. Ezt követően Sopronban, Vácott, Eisenstadtban, Locarno-ban, Pozsonyban, Szófiában, Berlinben és Weimarban is fellépett a Liszt-műsorral. Halálának 20. évfordulója alkalmával Ujj János emlékezett meg róla, a „Nyugati Jelen” című lap 2003-ik évi november 8-9-i számában. Az írásunkban felhasznált életrajzi adatokért, családi fényképekért ezúton szeretnénk köszönetet mondani ifj. Bisztriczky Tibornak, Hantó Csabának pedig az általa megörzött dokumentumokért.

Bisztriczky Tibor szülei – Csutak Médi, az „Ada-versek” ihletője

Bisztriczky Tibor édesapja, Bisztriczky József gazdag aradi szőlőbirtokos és borkezeskedő volt, aki Csutak Médit vette feleségül. Médi édesapja Csutak Károly aradi temetkezési vállalkozó, édesanyja pedig Simay nagykereskedő Katica nevű leánya volt. Házasságukból két gyermek született, Károly és Médi. Csutak Médi 1883. május 20-án született Aradon. Hivatalos neve Csutak Valéria Mária Anna volt, de családi körben csak Médinek becézték. Az egyik

legszebb leánynak számított Aradon, beszélt franciául és angolul, érdekelte a zene, de főként a művészetek és az irodalom. Udvarlója annyi volt, „mint csillag az égen”. Végül Bisztriczky József, gyoroki szőlőbirtokos jegyezte el. Két fiúk született: József (1904–1972), aki grafikus lett, és Tibor (1908–1983), aki hegedűművész. Amikor a Bisztriczky-család Budapestre költözött, a házaspár különvált. A férj 1917-ben, egy sorshúzáson alapuló amerikai párbajból vesztesként került ki, és főbe lőtte magát. Ezt az Arad és Vidéke című lap 1917. július 25-én adta hírül. Csutak Médi újra férjhez ment Groák Jenő ügyvédhez, és unokái és barátai visszaemlékezései szerint boldog családi életet élt. 1960 nyarán halt meg Budapesten. Ahogy Ady megjósolta neki: „Maga nem csak alkalmas, érdemes, de predestinált is a boldogságra.” Ennek az volt az előzménye, hogy 1912 tavaszán Ady Endre és Csutak Médi között platói szerelem alakult ki. Az Ada-nevet Ady találta ki, egybe olvasva a Csutak-nevet a sajátjával. A kettőjük kapcsolatára vonatkozó adatokat Hegedüs Nándor (Nagyvárad 1884 – Budapest 1969) erdélyi közíró és irodalomtörténész „Ady és Ada” című munkájából, illetve Varga Katalin és Hegyi Katalin „Ady szerelme Ada” (2002) című könyvéből vettük.

Csutak Médi egy családi haláleset követően depresszióba esett, és 1912 márciusában került be a Városmajor Szanatóriumba, ahol Ady Endrét február óta gyógykezelték. Mittyay László tanár így írt erről a Pesti Napló 1933. évi karácsonyi számában: „A *finom megjelenésű, vörhenyesszőke hajú, kékszemű, fogékonylelkű művelt fiatal nő hamar felkeltette Ady érdeklődését. A megismerkedést a sanatórium kiváló főorvosa közvetítette azzal a nem titkolt céllal, hogy az asszonyból sugárzó érzelmes, finom, szelíd varázs játékos hatással lesz a költőre, aki a mámor szellemével, az ő Kaján kísértéseivel szemben olykor még mindig elgyengült. Hátha egy gyöngéd női kéz vissza tudja tartani a kísértés óráiban. Ezt a kísértést talán a belső harcok, vívódások is fokozták, egy hosszú, szép és nagy szerelem szakadékanak kínjai. Ady egy hónapig hallgat, verse nem jelenik meg, belül kellett rendbe jönnie, döntésre érlelni egy nehéz elhatározást. A fiatalasszonnyal töltött csendes, derűs órák, hosszú beszélgetések, egy fehér idill gyengédségének új szépségei kétségkívül új impulzust adtak Adynak... Ady költészetében el kellett jönnie a fehér szerelem poézisének. A vágy lírája ez, amelynek minden szépsége elmúlnék a beteljesüléssel.”*

Bisztriczky József és Csutak Médi 1903 körül

Ady heves ostromára Médi nyitottan, de bizonyos visszafogottsággal reagált. Akik ismerték, később is vonzó, kulturált társalgónak találták, aki egyben zárkózott és megfejthetetlen volt. Csutak Médi március végén hazautazott. A sanatóriumban folytatott hosszú beszélgetések nagy hatással lehettek rá, mert Aradra visszaérkezve, április 1-én ezt írta Adynak: „Várom ígéretét, Ada”. Ez a találkozás döntő lökést adott Adynak, hogy szakítson Lédával. Ekkor született meg híres verse, az „Elbocsátó szép üzenet”. A költő, aki nehezen jutott el az elszántságtól a cselekvésig, Médi varázslatos személyének hatása alatt írta ezt a döbbenetes erejű, tragikusan szép költeményt. Az Ada-szerelme több vers megírására ihlette Adyt, amelyek az 1913-ban megjelent, „A magunk szerelme” kötet „Imádság a csalásért” című ciklusában található: „Kérdés kék szemekhez”, „Hűség aranyos kora”, „Találkozás egy Senkivel”, „Az ismeretlen Ada”. Az „Adának” című vers az „Ady szerelme Ada” című kiadványban olvasható, verseskötetben korábban nem jelent meg. A sanatóriumi ismeretség 1912 márciusától szeptemberéig tartott. Ada 1912. április 18-án ezt írta Adynak: „Kedves Ady, hivatalos levelem már a kezében van. Másik válaszom nem késik sokáig. De addig legyen nyugodt.” 1912. április 21-én így írt: „Kedves Ady, hallgatásom egyedüli oka betegségem. Harmadik napja már, hogy állandóan 40 fokos lázban vergődök kínos fájdalommal. Mandulagyulladásom volt. Tegnap beszérumoztak, attól várjuk a javulást. Ha akar, írjon (adott címre). Mint a tolvaj, olyan rettegés között írom e sorokat,

Csutak Médi (1906)

*félve, mikor toppan be valaki. Fényképet, könyvet hivatalos címre. Írjon sokat, nagyon sokat, Ada”. Az említett, „hivatalos” levélben többek között ez áll: „...Kár, hogy ott akarja hagyni a Szanit. Jó lesz efelett még nyugodtan gondolkozni. És ha utazni akar, úgy tervezze útját, hogy Aradot is érintse. Jövetelének nagyon örvendének... Többször gondoltam magára, mert tudtam, hogy verseit írja. Ma olvastam őket. Nem érezni, hogy kínnal íródtak. Emlékszik, milyen rövid idő alatt írta meg ott előtünk azt a szép négy versét, mert nem tett egyebet, csak nem látott, hogy lásson, mert nyugalom volt magában és maga körül. Férjem-uram hasonló érzésekkel viszonzozza üdvözleteit. Fiaimnak küldött simogatásait is köszönöm. S én még mindig nem vagyok egészséges. Lehet, hogy május közepe táján fel kell jönnöm Pestre. De addig még találkozunk? Mindnyájukat üdvözlöm, kollégája Bisztriczkyne
Arad 1912 IV/17.”*

Ada júniusban tért vissza a szanatóriumba, és akkor megint sokat voltak együtt. Ady 1912 augusztusában látogatta meg Bisztriczkyéket Aradon. „Az ismeretlen Ada” című versben ezt írja:

*„Ki vagy, mi vagy, holnap elválik,
De a halálig Te meg maradsz,
Megmaradsz egészen a halálig.”*

Aradra visszaérkezve Médi azonban jobban átgondolta a dolgokat, és megelégette a bűjőcskát. Mivel hitvesi hűségét valójában soha nem szegte meg, végül elutasította Adyt. Utána Ady így kesergett: „...hadd írjam meg legkegyetlenebb kétélyeimet: nem vagyok Magának semmi... Nem birtam meggyőzni, micsoda egyetlen és minden Maga

nekem, avagy nem tudtam Magában legyőzni valakit – vagy valami visszahúzódo kedvet... Átkozom, mint tettem egy párszor már a Maga ittlétekor, az időt, mely nem volt elég arra, hogy Magát közelebb hozza hozzám, lelkét lelkemhez hangolja... És én végtelenül szeretem, jobban, mint egy asszonyt szabad volna... Van e jogom nekem Magától azokat az érzéseket követelni, melyeket felébreszteni nem tudtam? ...Milyen jó volt: a legcsúnyább, bosszúalóbb, legkicsinyesebb asszonyi hajsza és egyéb létbajok közepette itt van mellettem... Képzelve el, hogy az utolsó napokban idegrohamok között feküdtem. Most vagyok csak megint talpon, megint erősen bizóan. És most már tudom, hogy nem lehet katasztrófa, míg a Maga szemeit magamon tudom érezni.”

Bisztriczkyék az I. Világháború kezdetének időszakában költöztek fel Budapestre. Tibornak 1914 őszén elemi iskolába kellett mennie, és ekkor kezdődött a hegedűtanulás is.

Bisztriczky Tibor

Bisztriczky Tibor 6 éves korában kezdett hegedülni, és a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület „Álomország” címmel megrendezett, jótékony célú hangversenyén lépett fel először, 1916. április 10-én. Ezt 1918 tavaszán további három, jótékony célú fellépés követte. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, a Piarista Gimnáziumban. 1927-1929 között, majd az 1930-1931-es tanévben Hubay Jenő növendéke volt a Zeneakadémián. Jótékony célú fellépéseinek általa összeállított listáján 46 hangverseny szerepel. Többi hangversenye közül itt csak néhányat említünk. 1940-ben Baján, a Ciszterci rendi katolikus gimnázium rendezvényén Bach: Arioso, Pugnani-Kreisler: Preludium és Allegro, Sarasate: Andalúziai románc, Paganini: XIII. Caprice, Zsolt Nándor: Valse caprice című műveit adta elő, Dankó Aladár zongoraművész kíséretével. A Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1943. november 8-i száma Bisztriczky Tibor hegedűművész és Dankó Aladár zongoraművész Nyiregyházi Kaszinóban adott hangversenyéről számol be. Műsor: Tartini d-moll koncert, Hubay: Paghiera, Zsolt Nándor: Satyr und Dryader, Hubay: Zephyr, Paganini: Mózés-fantázia, Wieniawski: Scherzo Tarantella, Paganini: XIII. Caprice. A koncert végén Kreisler-kompozíciók hangzottak el. Egy fennmaradt műsorlap szerint Bisztriczky Tibor és Petri Endre zongoraművész 1966. április 28-án este Budapesten, az Or-

A 6 éves Bisztriczky Tibor

szágos Filharmónia kamaratermében (Semmelweis u. 1.) adott szonátaestet. A hangversenyen Händel A-dúr szonátája, Mozart C-dúr szonátája (K. 296), Liszt: Duó-szonátája (bemutató) és C. Frank A-dúr szonátája hangzott el. Később zongorakísérője Sebestyén Albert zongoraművész lett. Ő kísérte a Fészek Klubban Takács Jenő (1902–2005) szerzői estjén is, 1974. június 12-én.

ZATHURECZKY EDE LEVELE JAN KUBELIK HEGEDŰMŰVÉSZHEZ, 1932 JÚNIUSÁBAN (német nyelven)

Mélyen tisztelt Mester! Engedje meg, hogy egy kéréssel keressem meg Önt, amely a kiváló hegedűssel, Bisztriczkyvel kapcsolatos, akit a bécsi hegedűverseny alkalmával szeretnék az Ön jóindulatába ajánlani. A mondás szerint a jó bort nem kell dicsérni, ezért arra kérem Önt, tisztelt Mester, hogy maga is kóstolja meg, és ha az illető ott is olyan jó diszpozícióban lesz, mint nálam az utolsó hegedűórán, akkor nagyon remélem, rászolgál az Ön szíves jóindulatára. A legszívélyesebb üdvözléssel maradok odaadó híve

Zathureczky Ede

JAN KUBELIK VÁLASZLEVELE:

Wien, 1932. VI. 20.

Tisztelt Zathureczky úr! Hallottam Bisztriczky urat a bécsi hegedűversenyen. Nagyon szép teljesítményt nyújtott, és igen sajnálatos, hogy a zsűri csupán egy „megjegyzésre” mël-

tatta. Véleményem szerint legalábbis rászolgált volna egy oklevélre, a medállal. Igen szívélyes üdvözléssel, odaadó híve

Jan Kubelik

Az 1932-es nemzetközi bécsi hegedűverseny nyertese az orosz emigránsok gyermekeként Buenos Airesben született Ricardo Odnoposoff lett, aki 1928–1931 között Flesch Károlynál tanult. De hogy Jan Kubelik nem túlzott a levelében, ezt az 1930-as évek németországi hangversenykritikái is alátámasztják:

DRESDENER NEUESTE NACHRICHTEN:

...von Bisztriczkynek érzéki hangja van, amely ritkaság itt Németországban, és messé a technikája.”

BERLINER BÖRSENZEITUNG:

...Játékának fő jellemvonása a belső érzelmi tartalom feltárása, amely szinte minden meggondolkoztató hegedűsnek a sajátja. Hangképzése nemes, az eredeti alkotás gyümölcssei jutnak kifejezésre játékában, újraterező művészetét ennek a szolgáltatába állítja.” (Otto Steinhagen)

BERLIN, ALLGEMEINE MUSIKZEITUNG:

...Nemes, meleg, tiszta hang, kidolgozott, biztos technika egyesül ebben a hegedűsben népének minden zenei tehetségével és eredetiségével” (Dr. Ursula Lehmann)

SALZBURGER VOLKSBLATT:

„A zengő, szinte bariton-hangzású hegedűhang ritkán hallható teltséggel, dúsan pezseg. Szívhez szólóan. Ennek a tetőtől talpig muzsikós alkatú hegedűsnek a hangzásvilágát lírai fények ragyogják be. Ritka, éneklő hangú hegedűs tehetség, aki virtuóz művészetével nemes dallamíveket, finom arabeszkeket visz bele játékába. De a nyaktörő akrobatika soha nem uralkodik el a zenei motívumon, és még egy Paganini-műben is álmodozó romantikusként szólal meg. Portamentója elragadóan lágy, játékát rendkívüli kecsességgel párosuló mesterségbeli tudás jellemzi.” (Otto Kunz)

Bisztriczky Tibor előadása tanáráról, Hubay Jenőről

Kedves hallgatóim! Kérem, ne várjanak tőlem egy retorikailag tökéletesen felépített előadást, mert nem vagyok a szavak mestere. Nagy örömmel teszek azonban eleget a megtisztelő felkérésnek, hogy volt tanáromról, a hegedű mai napig is utólrétegetlen nagy pedagógus művészeről itt Önök előtt beszéljek –, illetve beszéljünk, olyan közvetlen természetességgel, fesztelen baráti légkörben, mint amilyen természetes és közvetlen Hubay egész pedagógiai működése volt.

Hogy milyen nehéz feladatra vállalkoztam, ennek bizonyosságául szó szerint idézem egy világhírű nagy magyar hegedűművész, Szigeti írását: „Hubay Jenő tanítási módszeréről beszámolni megtisztelő és egyben rendkívüli nehéz feladat. Megtisztelő, mert volt Mesterről megemlékezni számomra nagy öröm, és nehéz, mert szavakba kellene foglalnom azt a rengeteg apró mozzanatot, melyeknek összessége alkotta azt a rendkívüli „valamit”, amit ma világszerte Hubay iskolának neveznek.”

E néhány bevezető szó után tekintsük át röviden Hubay életútját. Hubay Jenő, aki évtizedeken keresztül a világ egyik legnagyobb hegedűpedagógusa volt, 1858-ban született. Első tanára atyja, Huber Károly volt (a Hubay felvett név), majd Berlinben, a Hochschule Joachim vezetése alatt folytatta tanulmányait. Az itt töltött évek élete végéig mély nyomot hagytak a művészen és pedagógusban egyaránt. Megismerkedett Liszt Ferencel, akivel sokat koncertezett együtt. 24 éves korában a brüsszeli Conservatoire hegedű tanszakának vezető tanára lett, Vieuxtemps utódaként. Atyja halála után hazajött Magyarországra, és tanítása eredményeképpen a világ minden hangversenydobogóján megjelentek a Hubay növendékek. Csak néhányat említek közülük: Szigeti József, Vecsey Ferenc, Linz Márta, Pártos István, Rubinstein Erna, Székely Zoltán, Koncz János, Zathureczky Ede, Gertler Endre és a többiek. Nem érdektelen megemlítenem, hogy a nagy hírnévre szert tett vonósnegyesek: mint a Léner-, Róth- és Végh-kvartettek hegedűsei is Hubay növendékek voltak. 1913-tól vezette a Zene-művészeti Főiskola hegedű-művészképzőjét, 1937-ben bekövetkezett haláláig. Halála pillanatában is a magyar muzsika szellemét szolgálta, mert a halál akkor ragadta el tőlünk, amikor egy zenei ünnepség rendezőbizottságának ülésén a magyar zeneművészet világviszonylatban is fontos voltáról tartott előadást.

Most pedig megpróbálom személyes élményeimre támaszkodva felidézni Hubay Jenőt, a pedagógust. A nemrég (1965-ben) megjelent magyar Zenei Lexikon ezeket írja Hubayról: „A Hubay iskola fogalommal vált a zenei világban. Nemcsak egy sorban állt a két szintén világhírű, ismert mesteriskolával, Aueréval és Ševčíkével, hanem általános zenei kultúra s nobilitás szempontjából felül is múlta azokat.”

Mi is volt tulajdonképpen az a híres Hubay módszer? Nem is volt az módszer, mert Hubay tanítása nem volt közönséges hegedűoktatás, a szónak mindennapi értelmében. Ő mindenkor és mindenekelőtt muzsikát tanított. Nem

Csutak Médi, Bisztriczky anyja 1911

egy tervszerűen kidolgozott módszer alapján, hanem individuálisan. A zene legmélyebb, legrejtettebb titkaiba akarta növendékeit bevezetni, anélkül azonban, hogy tanítványai egyéniségét bármiképpen befolyásolta volna. Nem volt dogmatikus, nem ragaszkodott ahhoz, hogy bizonyos darabokat mindig bizonyos dinamikával, tempóban és frazirozással játszanak. Nem aprólékoskodott, és nem akarta tanítványait a saját egyéniségének képére faragni. Ellenkezőleg! Ő örült a legjobban, ha egyénit, újat fedezett fel valamelyik növendéke előadásában. Mert az lehetséges, hogy növendékei egészen különbözően játszottak, de rajtuk volt a Hubay-iskola bélyege. Ő az elindítója annak, amit a mai zenepedagógia célul tűz ki: **az egyéniség kialakítása.**

A Hubay-iskola erényei különösen szembe tűnnek éppen a monumentális művek előadásánál. A Mesternél töltött tanulóévek első hónapjaiban minden növendék átesett a Kreutzer- és Rode-etűdök átdolgozásán. Óráként 5-6 gyakorlatot kellett vinni, természetesen kotta nélkül, pódiumszerű, tökéletes kidolgozásban. Az itt szerzett széles détaché, a takarékos, nemes vibrató, a figurációk plasztikája, a teljesen biztos és könnyed vonóvezetés, ugyanakkor a telt, férfias tónus, mint nemes építőanyag, mind a Hubay-növendékek rendelkezésére állott. Fáradhatatlanul mutatott gyönyörű Guarneriuszán, nagyszerűen! (Hubay később már Stradivarin játszott.) Nem szerette a komplikált magyarázatokat.

Bisztriczky Tibor Herz Ottóval az 1930-as években

Mindent a legegyszerűbben, nagyon érthetően mondott, vagy mutatott meg. Kedvenc mondása volt: elég nehéz a hegedülés amúgy is, ne komplikáljuk még jobban teóriákkal. Nagyon jól emlékszem, mikor azt mondta: jöhetnek a hegedű-tudósok nagy könyvekkel, sok teóriával, hogy hogyan kell hegedülni, jegyezzék meg kérem: három helyről hegedülnünk (és mutatta is): az eszünkkel, az ujjunkkal és a szívünkkel. Játsszunk a hegedűn, ne pedig dolgozzunk, mert a könnyedség már a magyar szóban is benne van: „hegedűjáték”. A kisgyermeket is úgy tanítsuk, hogy ő a játékot és ne a kényszert érezze az oktatásunkban. Mintha csak Petőfi sorait akarta volna zenébe önteni, aki ars poétikáját így fogalmazta meg: az egyszerűség az első és mindenek fölötti szabály, s akiben egyszerűség nincs, abban semmi sincs. Az ő tanításában kitűnően forrott össze Joachim klasszikus stílusa a hegedűn való éneklés nagy tradíciójával, melyet a francia-belga iskola, élén Viouxtemps-al képviselt. Könnyű és teljesen kifinomult vonóvezetést követelt meg. A 37-es (f-moll) Kreutzernél például néha meglökte a növendék jobb kezét, és akkor a vonónak röppölnie kellett! Ugyanakkor az 5-ös (C-dúr) Kreutzert teljes lendülettel, nagyon erős marteléval, egész vonóval játszotta. Mindent meg kellett tudni csinálni, amit Ő a muzsikálás érdekében kért. Nem szerette az öncélú technikai bravúrokat; hogy ez mennyire meglátszott és érződött tanítványai játékán, mi sem bizo-

nyítja jobban, mint egy kritika, melyet egyik növendéke kapott külföldi hangversenyei során. A kritikus, miután méltatta a hegedűst az előadott Paganini-számokkal kapcsolatban, szó szerint a következőket írta: „Ennek a művésznek előadásában még Paganini szerzeményei is egy álmodozó romantikus műveiként hatottak, és nem is vettük észre a szédítő bravúrt, amivel e darabokat előadták, annyira hatott ránk ez a nagyon ritkán hallott, gyönyörű hegedűhang.” (Szerényen elhallgatta, hogy ezt éppen ő róla írta egy salzburgi kritikus, Otto Kunz.) Akik hallgatóiim közül ott voltak Bronyin professzor tanfolyamán, talán azt is megfigyelték, hogy Bronyin beszélt a régiek közül Auerről, Sevčikről, csak éppen Hubayról nem szólt egy szót sem. Mikor én ennek okát kérdeztem, Bronyin azt válaszolta, hogy Hubay működését sajnos nem ismeri, csak Szigetitől hallotta, hogy nagyszerű művész és kitűnő pedagógus volt. Kár, hogy nem írt könyvet, mondta, amibe lefektette volna módszerét. Vajon miért nem írt Hubay módszertani könyvet? Előadásomból a válasz már mindenki számára világos: **mert nem volt Hubay módszer.** Bronyin elkérte, áttanulmányozta és hazavitte a Hubay-gyakorlatokat. Csöppet sem csodálkoznék, ha a jövő tanévben a szovjet főiskolákon kötelező tananyag lenne, mert annyira el volt ragadtatva azoktól. Akik ott voltak előadásán, valószínűleg találtak hasonlóságot az általam elmondottak, és az ő előadása között

– és ez így is van –, mert én megmondtam Bronyinnak, hogy amit ő mondott, nekem az nem újdonság, mert mi ezt már mind hallottuk Hubaytól, 30 évvel ezelőtt. Hogy csak néhányat említek: a könnyed jobb és bal kar, a növendék lazítása rázással. Hubay ezt még a művészképzőben megtette. A bal kéz hüvelykujjának elvétele, ha a kéz szorít, stb. (Nekem megemlítette, hogy Volodar Petrovics Bronyin professzor előadása után szót kért, majd hozzászólását így fejezte be: „Miért nem ebben majmoljuk a szovjeteket?” És ez még az 1960-as évek közepe táján történt...) Most még néhány szót szólok Hubay szerzeményeiről. Gyakorlatait mindnyájan jól ismerjük, éppen úgy, mint a Zephyrt. Amíg koncertező hegedűsök lesznek, ez a mű pódium-szám marad. Különben a Szovjetunióban is tanítják, maga Bronyin is játszotta. Csárdajeleneteit valószínűleg Liszt Ferenc rapszódiainak hatására írta. Kitűnő hegedűdarabok. Kihhasználja bennük a hegedű összes éneklő és technikai lehetőségeit. Nálunk már nem szerepelnek a műsoron, a többi, kisebb lélegzetű hegedűdarabjaival együtt, bár tudomásom van róla, hogy néhány külföldi főiskolának a tananyagában előkelő helyet foglalnak el. Kitűnő átíratok is voltak.

Úgy gondolom, hogy Hubayról, Mesteremről szóló kis eszme-futtatásomat úgy fejezhetem be legméltóbban, ha megkérem Önöket, hallgassák meg a Zephyrt és néhány Hubay-átíratot, egy volt Hubay növendék előadásában – az én előadásomban.

Bisztriczky-felvételek a Magyar Rádió archívumában:

1. Sulyok Imre: Boróka bölcsődala – Bisztriczky Tibort Kerecsényi Kneifel László (1917–2011) kíséri zongorán. Kerecsényi híres székesfehérvári muzsikuscsalád leszármazottja volt, aki Forrai Miklós mellett karnagyként és korrepetitorként működött a Budapesti Kórusnál.
2. Szabó Béla: Dalocska (1958. 07. 17) – Bisztriczky Tibor és Kerecsényi László
3. Szabó Béla: Két népdal (1958. 07. 17) – Bisztriczky Tibor és Kerecsényi László
4. Sugár Rezső: Allegro – Bisztriczky Tibor és Kerecsényi László
5. Gárdonyi Zoltán: Körtánc – Bisztriczky Tibor és Kerecsényi László
6. Saint-Saëns: Állatok farsangja – A hatytyú (Nr. 13.) – (A további felvételeken Bisztriczky Tibort Felix Schröder kíséri zongorán.)
7. Massenet: Thais – Meditáció (Marsick feldolgozásában)

8. Richard Strauss: Alkonyi álom – dal Otto Julius Bierbaum versére, Hubay feldolgozásában (Traum durch die Dämmerung) Op. 29. Nr. 1.
9. Fibich (Kubelik feldolgozása): Poéme (Op. 39)
10. Dvořák (Wilhelmj feldolgozása): Humoreszk (G-dúr) Op. 101, Nr.7.
11. Sarasate: Andalúzai románc (Romanza Andaluza), Danza Española Nr. 3. (Op. 22, Nr.1.)
12. Vecsey Ferenc: Valse triste
13. Kodály Zoltán: Magyar epigrammák Nr. 2. Nyár elé, Nr.3. Altató, Nr. 5. Tiszta hajnal
14. Zsolt Nándor: Őszi levelek
15. Zsolt Nándor: Satyr und Dryader
16. Hubay Jenő: 5. Csárdajelenet – „Hul-lámzó Balaton tetején”
17. Csajkovszkij: Szentimentális keringő (f-moll) Op. 51, Nr. 6.
18. Hubay Jenő: Zephyr (Op. 30, Nr. 5.)
19. Kodály Zoltán (Telmányi Emil feldolgozása): Valsette
20. Zsolt Nándor: A szitakötő
21. Dvořák: 10. szláv tánc (Allegretto grazioso, Op. 72. Nr. 2.)
22. Cécile Chaminade (Fritz Kreisler feldolgozása): Sérénade espagnole (Op. 24)
23. Rahmanyinov (Hubay feldolgozása): Elégia
24. Debussy (Pascal feldolgozása): A kis néger

A korábbi években megjelent hanglemezei:

Az Electrola Grammophon Gesellschaft (Köln) által készített IMPERIAL-lemez borítóján lévő, Bisztriczky Tiborról és Felix Schröderről 1957 novemberében készült fénykép alapján tudtuk beazonosítani, hogy a következő darabokat 1957-ben vetették fel:

„Kleine Stücke Grosser Meister (1. oldal): Saint-Saëns: Állatok farsangja – A hattyú (Nr. 13.), Massenet: Thais – Meditáció (Marsick feldolgozásában), Richard Strauss: Alkonyi álom – (Traum durch die Dämmerung) dal Otto Julius Bierbaum versére, Hubay feldolgozásában, Op. 29. Nr. 1., Fibich (Kubelik feldolgozása): „Poéme”, Dvořák (Wilhelmj feldolgozása): Humoreszk (G-dúr) Op. 101, Nr.7., Sarasate: Andalúzai románc.

„Kleine Stücke Grosser Meister (2. oldal): Vecsey: „Valse triste”, Kodály: Magyar epigrammák Nr. 2. Nyár elé, Nr. 3. Altató, Nr. 5. Tiszta hajnal, Zsolt Nándor „Herbstblätter” (Őszi levelek), Zsolt Nándor: Satyr

Bisztriczky Tibor és Hantó Erika Eisenstadtban (1980. május 8.)

und Dryader , Hubay: Csárdásszene „Hul-lámzó Balaton tetején”. (Tibor von Bisztriczky Violine – Felix Schröder Klavier).

A Deutsche Grammophon Gesellschaft „Virtuose Stücke für Violine und Klavier” címmel, 1959-ben megjelent lemeze:

„A” oldal: Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Hubay: Zephyr, Kodály-Telmányi: Valsett, Zsolt Nándor: A szitakötő, Dvořák-Kreisler: 10. szláv tánc.

„B” oldal: Chaminade-Kreisler: Spanyol szerenád, Rahmanyinov-Hubay: Elégia, Debussy: Le Petit nègre, Liszt: Elfelejtett keringő (Tibor von Bisztriczky Violine – Felix Schröder Klavier).

Egy 1942-ben kiadott POLYDOR-lemezen Bisztriczky Tibor Hubay „Zephyr”-jét játsza, Hellmut Hideghéty zongorakíséretével. Ez a darab a YouTube-on is hallható. Az 1970-es években kedves tanítványával, Hantó Erikával „Tiberika” néven duót alakított. Úgy látszik, ők is Ady példáját követték, neveik egymásba olvasztásával. Több alkalommal léptek fel Ausztriában Takács Jenő zeneszerzővel. 1978-ban Pozsonyban (rádió- és TV-felvétel), Eisenstadtban (rádiófelvétel), majd Düsseldorfban szerepeltek. Bisztriczky Tibor és Hantó Erika tagja volt a Liszt Ferenc Társaságnak, és gyakran tűzték műsorukra Liszt hegedűre és zongorára írt műveit. 1980. március 26-án, a Benczúr-kertben adott Liszt-hangversenyük műsora a következő volt: 1. Die drei Zigeuner (Paraphrase) 2. Elegie 3.

Zweite Elegie 4. Epithalamium 5. „La Lu gubre” gondola (Gyászgondola) 6. Grand Duo concertant sur la Romance de M. Lafont. Liszt-műsorukkal később más városokban is felléptek. 1980. május 8-án Liszt Ferenc-Takács Jenő: Originale für Violine und Klavier című művét adták elő Eisenstadtban. Egy Doblinger-hanglemezen Bisztriczky Tibor – „Paprika Jancsi” címmel – Takács Jenő négy darabját (Four Concert Pieces for Violin and Piano) adja elő, a saját átdolgozásában.

Bisztriczky Tibor Budapesten, az Üllői út 119-ben lakott. Már nyugalomba vonult, de ebéd után még mindig villamosra szállt hegedűjével és kis tascó kutyájával, Zénóval. A Keleti pályaudvar felé ment, a Marek József utcába, ahol tanítványával, Hantó Erikával este 10-ig készültek a fellépésekre. Erika öccse, Csaba is itt lakott, és elmondta, hogy miközben Tibor bácsi szokása szerint igen intenzíven tanított, a kutya a padlóra tett hegedűtokban aludt. Ha abba maradt a hegedülés, rögtön felébredt, és ugatni kezdett...

Bisztriczky Tibor 75 éves korában, 1983. november 12-én ment el. De felvételei megőrzik emlékét. Különösen kedvelte mesterének, Hubay Jenőnek „Zephyr” című darabját. Gimnazista koromban hallottam tőle először, és még ma is szívesen meghallgatom a YouTube-on, nagyszerű előadásában.

Rakos Miklós

Szerzői jog és kiadói jog: mettől-meddig?

Hozhat-e megoldást a digitalizáció?

2015 őszén emlékeztünk meg Bartók Béla halálának 70. évfordulójáról. A szerző halála óta eltelt 70 év múltán sok koncertrendezőben merül fel a kérdés: vajon olcsóbban hozzáférhetőek lesznek-e Bartók alkotásai 2016-tól, a védettségi idő lejártát követően? A szerzői és kiadói jogok alapvető szabályairól kérdeztük Boronkay Antalt, a 2015-ben megalapításának 65. évfordulóját ünneplő Editio Musica Budapest igazgatóját.

■ *A Bartók-évforduló közeledtével sok koncertszervező gondolja úgy, hogy a zeneszerző halálától számított 70 év elteltével felszabadulnak az előadási jogok.*

– Bartók szerzői jogainak védettsége 2015. december 31-én járt le, tehát 2016-tól a koncertszervezőknek valóban nem kell már jogdíjat fizetni a Bartók művek elhangzásai után. A zenekarok esetében viszont továbbra sem lesz jelentős változás. A két legfontosabb jogtulajdonos kiadó, a bécsi Universal Edition és az angol Boosey & Hawkes ugyanis továbbra is kölcsönnyagként fogja hozzáférhetővé tenni a zenekari műveket, és ugyanígy tesz az Editio Musica is. Maga a kölcsönnyag szolgáltatás ugyanis nem jogi, hanem kereskedelmi kategória. Ugyanakkor érdemes tudni, hogy Bartók színpadi műveinél továbbra is fennáll a jogdíjfizetés kötelezettsége, ugyanis – többszerzős művekről lévén szó –, mindig a később elhunyt szerző halálának évétől számítják a 70 év elteltét, ami a Kékszakállú herceg vára és a Fából faragott királyfi esetében majd csak 2019-ben jár le (Balázs Béla 1949-ben hunyt el).

■ *Néhány kiadónál közvetlenül is lehet kölcsönnyagot rendelni, miért van mégis szükség az Editio Musica közvetítésére?*

– Egy külföldi kiadó jobban megbízik az olyan partnerben, akivel esetleg már több évtizede működik együtt, mint egy olyanban, akivel csak először kerül üzleti kapcsolatba. Ráadásul, ha a közvetítő maga is zeneműkiadással foglalkozik, akkor biztos lehet benne, hogy abban az országban markánsabban tudja képviselni az általa forgalmazott szerzők érdekeit, szorgalmazni tudja a művek gyakoribb előadását. Épp ezért bizonyos viszonyosság is fennáll egyes képviselőt ellátó kiadók között, vagyis szabadon dönthetnek arról, hogy az adott országban – a körülmények, és a helyi adottságok ismeretében – milyen árértéket kölcsönzik az általuk képviselt külföldi kiadó jogtulajdonát képező műveket. Ugyanakkor a képviselőt ellátó partner a

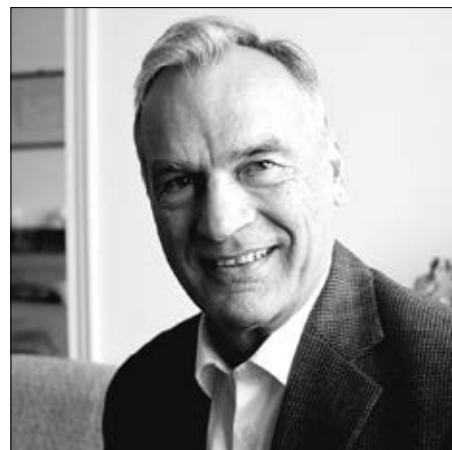
fizetés elmaradása esetén (ami ritkán, de előfordul) anyagilag is felelősséget vállal az általa közvetített kölcsönnyagokért, vagyis kifizeti a megbízója helyett a kölcsönzés díját. Természetesen nemzetközileg ismert nagy zenekaroknál ez a helyzet nem áll fenn, hiszen az ő esetükben többnyire nem fordulnak elő ilyen természetű problémák.

■ *Vannak olyan szerzők, gondolok például Lehár Ferencre vagy Kálmán Imrére, akiknek a művei korábban szabadon előadhatók voltak, most viszont ismét jogdíjhoz kötöttek.*

– Ennek a magyarázata vagy abban rejlik, hogy többszerzős művekről van szó, és még nem telt el 70 év valamennyi szerző halála óta, vagy az európai uniós csatlakozással járó jogharmonizációban. Az Európai Közösség 1994-ben Magyarországon hatályba lépett irányelve ugyanis a szerzők halála óta eltelt addigi 50 évről 70-re emelte a művek védettségét. Az uniós csatlakozással Magyarországnak is be kellett építenie nemzeti jogrendjébe ezt az irányelvet.

■ *Ha már szóba jött az Európai Unió, még mindig nem jött létre az az uniós jogszabály, amit 2011-re ígértek, és tartalmát tekintve követné a digitális informatika terén bekövetkezett ugrásszerű fejlődést. Úgy tűnik, hogy afféle rabló-pandúr szereposztás van az informatika és a jogalkotás között, vagyis a jogalkotók szinte képtelenek lépést tartani a különféle technológiák rohamos fejlődésével.*

– A jogszabály gyakorlatilag már létrejött, de még nem hatályos, hiszen hosszas procedúrán kell átmennie addig, amíg az Unió valamennyi döntéshozatali fórumán elfogadják. Várhatóan 2016 nyarán lép majd életbe, és a határokon átívelő internetes jogosítások területén hoz majd újdonságokat. A kottakiadók vonatkozásában megint nyitottak egy kiskaput, ugyanis lehetővé tennék, hogy pedagógiai célokra ingyen lehessen letölteni az internetről akár jogvédett művek kottáit: nem az egész művet, csak

részletet. Ez tehát azt jelenti, hogy adott esetben egy művet két részben tesznek letölthetővé, és így akár 10 perces eltéréssel, letölthető lesz az adott mű.

■ *Gyakorlatilag ez nem szünteti meg a nálunk virágzó – egyébként a törvény által teljességgel tiltott – fénymásolási gyakorlatot sem.*

– Korábban nem volt tiltott a fénymásolás, ugyanis a fénymásoló gépek eladási árába be volt építve az úgynevezett reprográfiai díj. Ez az összeg a Szerzői Jogvédő Hivatalhoz folyt be, és onnan visszajutott az alkotókhöz és a kiadókhoz. 2004-ben azonban egy Európai Unió direktíva nyomán megszüntették, és helyét a kották esetében a fénymásolás teljes tilalma vette át. Mindez két szempontból is rossz. Az egyik, hogy a kottákon kívül mindent lehet magáncélra másolni, illetve szabadon letölteni: könyvet, újságot, képet, zenét, bármit. Következésképp nehéz elfogadtatni a felhasználókkal, hogy miért éppen zeneművet nem sokszorozhatunk. A másik, hogy megfelelő ellenőrzés és szankciók híján de facto betarthatatlan a törvény. Hiszen, rejtői utánérzéssel élve, nem állíthatunk minden iskolai vagy otthoni kottamásolás mellé rendőrt. Kottakiadói igazgatónk fordult elő az az extrém eset, amikor egy kórusversenyen – figyelmen kívül hagyva a Kiadó és a KÓTA egyezségét, hogy versenyen csak eredeti kottából lehet énekelni –, a zsűritagok kezébe fénymásolt kottát adtak.

■ *Valóban, a kórusok az egyik legnagyobb fénymásolat-gyártók, a zeneiskolák mellett. Utóbbiak esetében gyakori érv, hogy azért kényszerülnek fénymásolásra, mert olyan drágák a kották, hogy ha még ez is növeli a*

zenetanulás költségeit, akkor végképp elfogynának a növendékek.

– A statisztikák egyáltalán nem támasztják alá ezt az érvet. Az ország szegény régióin kívül a zeneiskolákban ugyanis túljelentkezés van. Meggyőződésem, hogy az a szülő, aki áldoz arra, hogy a gyermeke zenét tanuljon, a kottát is hajlandó megvásárolni számára. A mi érünk az, hogy aki illegálisan kottát másol, az gyakorlatilag pénzt vesz ki a zeneszerző és kiadója zsebéből – finoman szólva.

! Ön szerint megoldást jelentene-e, ha a zeneszámokhoz hasonló módon, elektronikus úton megvásárolhatók és letölthetők lennének a zeneművek kottái, és nem ellenérdekeltek-e ebben a zeneműkiadók?

– Már egy jó ideje léteznek olyan honlapok, ahonnan ingyen letölthetők a klasszikus zenei repertoár fontosabb darabjai. Néha jogvédett művek is, ilyenkor megy az ügyvédi felhívás. Nyugati nagy zeneműkiadók saját és képviselt repertoárjukat felkínálják pénzért letöltésre, de ez a gyakorlat nálunk még nem vált általánossá. Viszont a zenekari kölcsönanyagok tekintetében a digitális kotta már létezik, néhány holland és belga zenekar már tabletből játszik, a kérdés csak az, hogy mikor jut el odáig a technikai fejlődés, hogy a nagyképernyőjű tabletek olcsók lesznek, és a zenekarok meg tudják ezeket vásárolni. Ha ez bekövetkezik (szerintem észre sem vesszük, és már itt is lesz), hallatlanul leegyszerűsíti a zenekari kölcsönanyag szolgáltatást. A kiadó nem küldi postán a papirkottát, hanem csak a megfelelő kottafajlt interneten keresztül. Remélem, hogy én még ezt megérem!

! Az egységes európai szabályozáson túl, sok problémát vet fel a más földrészekeken forgalmazott zeneművek jogdíjának kérdése, gondolok elsősorban az Egyesült Államokra, illetve Oroszországra.

– Tulajdonképpen nincs egységes európai szabályozás. Minden országnak belső jogához tartozik a szerzői jogdíjakra vonatkozó törvényalkotás. Az uniós tagországok jogrendjébe ugyanakkor beépítették a már említett irányelveket, amelyek átláthatóbbá teszik a szabályozást. Vannak olyan országok, például Franciaország, ahol a két világháború miatt, a háborús időszakra kiesett jogdíjakat a védettség meghosszabbításával igyekeztek jogszabályi úton kompenzálni. Ezt a legtöbb tagország az uniós irányelv megjelenésével okafogyottnak ítélte és 1994 után eltörölte.

! És mi a helyzet az Egyesült Államokkal?

– Eltérést jelent az európai szabályozással szemben, hogy ott az 1920-as évektől mintegy ötven évig a megjelenéstől számolták a védettséget, ez akkoriban 95 év volt, és csak a 20. század végén tértek át a haláltól számított 70 évre. Bartók kései művei például ezáltal az Egyesült Államokban még sok-sok évig védettek maradtak. A kései Bartók művek kiadója, az angol Boosey and Hawkes másként kezeli mondjuk a zenekari Concerto jogait Angliában, mint amerikai leányvállalatánál.

! Sajnálatos körülmény, hogy az orosz repertoárból csak nagyon kevés jó kottaszöveg érhető el például összkiadás formájában.

– A legjobb helyzetben Sosztakovics művei vannak, amelyeket mi is közvetítünk. A

Sosztakovics-összkiadás beszerezhető Oroszországból, de a legtöbb orosz szerző valóban csak nyugat-európai kiadókon keresztül hozzáférhető, nagyon változó minőségben. Leginkább Sztravinszkij művei érhetők el jó minőségű kiadásban, aki idejében Nyugatra távozott, és ott még életében személyesen is ellenőrizni tudta a kiadások minőségét.

! E beszélgetés alapján nekem úgy tűnik, hogy nincs könnyű helyzetben az, aki a 20. századi modern, illetve a kortárs szerzők műveit szeretné műsorra tűzni. Ezek a darabok amúgy is kevésbé vonzzák a közönséget, miközben a jogdíjak lényegesen megrágítják az előadásukat. Így jócskán szétnyílik a befektetés és a megtérülés közötti rés.

– Valóban, de hát nem lehet állandóan Beethovent és Brahmsot játszani. Ha egy zenekar csak klasszikus repertoárt játszik, és nem foglalkozik mai szellemű művek bemutatásával, az előbb-utóbb visszaüt és mindenképpen presztízvesztéssel jár. A zenekari kölcsönanyagok tarifái nem megfizethetetlenek, kisebb költségvetésű együttesek olcsóbb kategóriájú összeggel számolhatnak, és azt is tekintetbe kell venni, hogy a kottakiadás nagyon nagy gondosságot, és precizitást igénylő munka, ami lassan térül meg és sok ember összehangolt munkáját igényli. Reméljük, hogy a digitalizáció fejlődésével ez a szegmens is egyre olcsóbbá válik az érdeklődők számára! *Kaizinger Rita*

A hatályos szerzői jogról bővebben: www.emb.hu

Sven Scherz-Schade

A francia zenei élet piramisa

Zenészképzés Franciaországban

A német- és a franciaországi zenei oktatás terén különösen a zenekari zenészek képzésében mutatkoznak nagy különbségek. A francia gyermekek többet énekelnek, és csak később kerülnek „komolyabb” kapcsolatba valamilyen hangszerrel. Aki azonban Franciaországban hivatásos zenész szeretne lenni, annak már egész fiatalon meg kell méretetnie magát. Ez ugyanúgy érvényes az általános zenei iskolák tanulóira, mint a művészeti konzervatóriumok végzőseire, és még inkább a két nagy zenei felsőoktatási intézménybe, a párizsi és a lyoni conservatoire supérieurbe történő felvételire. Ami a pályakezdést illeti, nem minden, de sok minden Párizsban összpontosul.

Egy tucatnyi fiú és lány ül a padon, a folyosón. Az okostelefonjukat nyomkodják, és mind egyiküknek hegedűtok van a hátán. Máris kezdődik a hegedűóra. Délelőtt az iskolában voltak, a délutánt pedig itt töltik a Conservatoire à rayonnement régional de Paris-ban.

„A rendszer Franciaországban a piramis-elven működik, am azt jelenti, hogy időközben sokan lemorzsolódnak. Sajnos. De a jó hír, hogy változások is történnek, legalábbis egyes területeken” – ezzel a tömörséggel foglalja össze a franciaországi zenészképzés rendszerét Xavier Delette, a Conservatoire à rayonnement régional de Paris igazgatója, aki ebben a minőségében, saját tapasztalatai alapján jól ismeri a piramis-elvű rendszer gyengéit és erősségeit. Az általa vezetett párizsi konzervatórium Francia-

országban egyedülálló modellt követ, amely három képzési feladaton (misszió) alapul. A konzervatórium által nyújtott oktatásban egyrészt azok a 8 és 16 év közötti gyermekek részesülnek, akik általános iskolába, majd később középiskolába járnak, valamilyen hangszer tanulnak, és emellett sokat és szívesen zenélnék. Másodsorban azok a 16 és 18 év közötti, érettségire készülő fiatalok kaphatnak itt támogatást, akik pályaválasztás előtt állnak, és dönteniük kell, hogy a zenei pályát válasszák-e. A harmadik csoportba azok tartoznak, akik már valamivel idősebb korban döntöttek úgy, hogy hivatásos zenészek szeretnének lenni. Az iskola őket a zenei felsőoktatási intézményekbe (conservatoire supérieure) történő felvételi vizsgákra készíti fel, illetve közvetlen segítséget nyújt nekik a zenei életben való elhelyezkedés terén.

A jelenleg beiratkozott hallgatók száma 1781: 580 fiatal, 902 pályaválasztó és 369 idősebb zenész (van, aki átfedésben két kategóriához is tartozik), akik a világ 53 országából érkeztek ide tanulni. „Ez pozitív számunkra, mert növeli a hírnevünket” – mondja Xavier Delette. A

legtöbben a Távols-Keletről érkeztek, és néhányan Afrika francia nyelvű területeiről. A szomszédos Németországból azonban csak ketten. „Érthető is” – mondja Delette. A zenei képzés infrastruktúrája sok tekintetben jobb Németországban. Nemzetközi összehasonlításban azonban Franciaország is kiváló pozíciót tölt be. A harmadik kategóriába tartozó idősebb diákok tandíja a párizsi Conservatoire à rayonnement régionalon szemeszterenként 500 és 1000 euró között van, ami a hasonló képzésekkel, például az Egyesült Államokban fizetendő díjjal összehasonlítva rendkívül kedvező. De természetesen maga Párizs, a nagy kulturális főváros is komoly vonzerőt képvisel, még akkor is, ha a bérleti és létfenntartási költségek magasabbak, mint például Berlinben, de mégis alacsonyabbak, mint Londonban.

A Conservatoire à rayonnement régional de Paris képzési modellje egyedi kategóriát képvisel, amelyet külön azért hoztak létre, hogy ellensúlyozzák a regionális konzervatóriumokra jellemző magas lemorzsolódási arányt. „Aki eljut a Conservatoire legmagasabb képzési szintjére, már jó amatőr zenésznek számít. A probléma azonban az, hogy sokan, köztük nagyon tehetséges diákok is, hamarabb abbahagyják a zenetanulást.” Az iskolai leterheltség, a sport, a számítógép vagy általában a különböző médiumok mind-mind olyan tényezők, amelyek „eltérítik” a gyermekeket a zenetanulástól. Annak, aki később mégis úgy dönt, hogy zenész szeretne lenni, annak a viszonylag rugalmatlan franciaországi képzési rendszerrel gyűlik meg a baja, mert – néhány egyedi szabály kivételével – általánosságban érvényes az alapvető követelmény, hogy a zenei felsőoktatási intézményekbe történő felvételhez egy országos vagy regionális konzervatórium sikeres elvégzése szükséges. A Xavier Delette által vezetett intézményben alkalmazott háromlépcsős modell célja ezért már kezdetektől fogva az volt, hogy legalább a Párizsban élő, zenekedvelő fiatalokat meg tudja nyerni és tartani a későbbi zenészi hivatás számára.

Párizs 20 kerületében 17 zenei konzervatórium működik, amelyek leginkább a németországi zeneiskolákhoz hasonlíthatók. A Conservatoire à rayonnement régional de Paris abban az egyedi helyzetben van, hogy a Rue de Madridban, az egykori zene- és táncművészeti konzervatórium épületében, azaz az állami zenei főiskola épületében kapott helyet, amelyet a mai napig is sokan csak a „Párizsi Conservatoire”-ként emlegetnek.

A Párizsi Conservatoire az 1990-es években új otthont kapott a Parc de la Vilette-ben, ahol a hangversenytermeket, próbatermeket és a zenei iparág képviselőinek irodáit magában foglaló „Cité de la musique” kialakításával egy kizárólag a zeneművészet számára kialakított, tágas – ahogy a neve is mondja – zenei sziget jött létre. Jelenleg ebben a városrészben épül a Párizsi Filharmónia épülete is. Miután a francia állam a Cité de la musique-vel ajándékozta meg a fővárost, Párizs is igyekezett ehhez fel-

zárkózni, és a régi épületben megalapította a Conservatoire à rayonnement régional de Paris-t. „Szerencsére” – mondja Xavier Delette, aki nem kis büszkeséggel mesél iskolájának azon végzőseiről, akik a zenei főiskolákon folytatták tanulmányaikat, és ma az Orchestre de Paris-ban zenélnek, ami a cikk elején említett piramis csúcsát jelenti.

A Párizsi Conservatoire-on jelenleg 1160 beiratkozott hallgató folytat tanulmányokat. 17 százalékal külföldi. Évente 1790 jelentkező tesz felvételi vizsgát, 19 százalékaluk érkezik külföldről. A jelentkezőknek csak a töredéke nyer felvételt. Az 1795-ben alapított Párizsi Conservatoire Franciaország első számú, nagy múltra visszatekintő zeneművészeti felsőoktatási intézménye, amely – Németországgal ellentétben – a zeneszerzést terén nagyobb hangsúlyt fektet az elméleti zenei tudásra, illetve a szólójátékot a zenekari játék elébe helyezi. A franciaországi jazz szempontjából ez nagy előny. A jazznek virtuóz szólólistákra van szüksége, akik képesek a kreatív zeneszerzésre. A klasszikus zene és a zenekari zenélés szempontjából azonban nem optimális a képzésnek ez a fajta súlyozása.

Németországgal egyetemben Franciaországra is jellemző, hogy „sokkal magasabb a zenei diplomát szerzők, mint az országban rendelkezésre álló zenekari állások száma” – olvasható Alexandre Pansard-Ricordeau, a Párizsi Conservatoire sajtószóvivője tájékoztatójában. A zenekaroknak ez lehetőséget ad arra, hogy a legjobbak közül is a legjobbakat válasszák zenészeik sorába. Azonban a kiírt állásokra pályázók többnyire kevés tapasztalattal rendelkeznek a zenekari zenélés terén.

A „zenekari akadémia” modellje Franciaországban nem létezik. Ehelyett számos megállapodás van érvényben a francia zenekarok és a regionális konzervatóriumok között, amelyek alapján egyes növendékek a hangversenyeken együtt zenélhetnek a zenekarral. A felsőoktatásban részt vevő hallgatók pedig a Conservatoire zenekarában játszanak, és hivatásos karmester vezetésével nagy repertoár-hangversenyek összehelyezésében vesznek részt, amelyeket később Párizs nagyobb koncerttermeiben, például a Cité de la musique-ben vagy a Salle Pleyelben adnak elő. Vannak európai és országos színvonalú ifjúsági zenekarok is Franciaországban, és a konzervatóriumi zenekarok időnként meghívják nemzetközi hírnévű karmestereket is. Tehát van lehetőség zenekari tapasztalatot szerezni. Alexandre Pansard-Ricordeau szerint „sok fiatal zenész már tanulmányai során is játszik kiegészítő vagy vendégzenészként hivatásos zenekaroknál.” Ez jó lehetőség a leendő zenekari zenészek számára. Azonban – a zenekar rangja és hírneve alapján – sokan nem utolsósorban azért pályáznak a hön áhitott „mellékállásokra”, hogy később nagyobb eséllyel pályázhassanak a megüresedő állásokra. A piramis felfelé haladva tehát egyre jobban szűkül, és a munkaerőpiac szelektál. A sikeres próbajáték sem garantálja a zenekari állást. A munkaszerződés aláírása előtt az új munkatársaknak kortól füg-

getlenül egyéves próbaidőt kell teljesíteniük. A zenei felsőoktatás Franciaországban az úgynevezett LMD-rendszer szerint működik. A három betű az uniós képzési fokozatoknak (alapdiploma, mesterképzés és doktori képzés) megfelelő licence, master és doctorat diplomákat jelöli. Egyetemi végzettséggel rendelkező zenészként Franciaországban lehetőség van szólókarriert kezdeni, vagy sikeres próbajátékot követően kamara-, illetve zenekari zenészként dolgozni. Aki zenetanár szeretne lenni, annak DE (diplôme d'État, államvizsga) vagy CA (certificat d'aptitude, képesítési bizonyítvány) minősítésű tanári diplomát kell szereznie valamely főiskolán vagy egyetemen, továbbá a Centre national de la fonction publique territoriale (CNFPT) elnevezésű területi közszolgálati központon keresztül le kell tennie a közszolgálati munka végzéséhez szükséges tanári vizsgát is, hogy ezt követően valamely konzervatórium alkalmazásába állhasson. „Azonban ezen a területen is sokkal több a pályázó, mint a betöltendő állás” – áll Alexandre Pansard-Ricordeau nyilatkozatában. Ráadásul ezek az állások sem biztosak, tehát a zenészeknek akkor sem sokkal jobb a lehetőségeik, ha úgy döntenek, a zeneoktatást választják hivatásul.

A franciaországi konzervatóriumi tanárok gyakran vannak nehéz helyzetben, már csak abból a szempontból is, hogy díjazásuk gyakran alacsonyabb, mint a szomszédos európai országokban dolgozó kollégáiké. A párizsi Conservatoire supérieure tanárainak fizetése adott esetben nem biztos, hogy elegendő a létfenntartáshoz, ezért kiegészítő keresetre van szükségük. Egy a B kategóriába (a franciaországi bértábla szerint közszolgálati munkát végzők kategóriájába) tartozó tanár például heti 20 órát dolgozik 1400 euró fizetésért, és emellett nem vállalhat másol tanári állást. Az alacsony fizetés ugyanúgy érinti a docenseket, mint a professzorokat.

„A felsőoktatásban dolgozó tanárok alacsony fizetése azt eredményezi, hogy igazán jó szakembereket csak nagyon egyedi feltételekkel lehet megnyerni a konzervatóriumok számára” – meséli Xavier Delette, és felidéz az elmúlt hetek eseményeit, amikor Yo-Yo Mával egyre intenzívebbé váltak a tárgyalások arról, hogy az 1955-ben Párizsban született, amerikai sztárcellista elvállalja-e egy professzori állást a Conservatoire-nál. A terv végül más okokból nem valósult meg, de a zenei tanszékeken kínált alacsony fizetések inkább képviselnek visszatartó, mint ösztönző erőt az ilyen tárgyalások során. Így a konzervatóriumokban gyakran olyan zenészek tanítanak, akiknek a fizetés másodrangú kérdés, mert jól fizetett szólólisták, vagy valamely zenekar állandó jogviszonnyal rendelkező zenészei. „Vannak azonban tanáraink, akik az Orchestre de Paris-nál játszanak. És ez jót tesz a hírnevünknek” – mondja Xavier Delette, így a hallgatók közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a piramis csúcsával, az Orchestre de Paris-val, hiszen mindenki oda szeretne jutni.

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.
próbajátékot hirdet

BRÁCSA SZÓLAMVEZETŐI ÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. február 1. (hétfő) 14.00

A próbajáték helye: Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábíán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

- J.S. Bach: Szólószonáta vagy partita – tétel (hegedű átíratból)
- Stamitz vagy Hoffmeister versenymű I. tétel kadenciával

Zenekari állások (kijelölt részek):

• Beethoven: V. szimfónia	II. tétel első 10 üteme
• Beethoven: IX. szimfónia	II. tétel A-ig
• Mendelssohn: Szentivánéji álom – szvit	Scherzo tétel C-től D-ig,
E-től G-ig
• Bartók: Concerto	V. tétel 126-tól 148-ig
300-tól 317-ig
• R. Strauss: Don Quixote	szóló rész: 30 előtt 10 től
33 után 5-ig
• Puccini: Manon Lescaut	III. felv. Intermezzo szóló rész
• Kodály: Hány János szvit	3. tétel: 12-ik ütemig

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2016. január 28. csütörtökig az info@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábíán u. 6/a). A zenekari szólamok kottái az irodában átvehetők, ill. e-mailben igényelhetők,

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani).

Miskolc, 2015. december 21.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.
próbajátékot hirdet

CSELLÓ TUTTI HELYETTESÍTŐ ÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. február 1. (hétfő) 12.00

A próbajáték helye: Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábíán u. 6/a)

A próbajáték kötelező anyaga:

A próbajáték anyaga:

- egy tétel Bach szólószvitjeiből
- egy klasszikus vagy romantikus versenymű saroktétéle

Zenekari állások:

• Beethoven: 5. szimfónia II. tétel.	elejétől 11. ütemig
49. ütemtől 60. ütemig
98. ütemtől 107. ütemig
• Beethoven: 8. szimfónia 3. tétel	Trió (45. ütemtől 78. ütemig)
• Brahms: 4. szimfónia IV. tétel	B-től D-ig (41. ütemtől 81. ütemig)
• Liszt: Les Préludes	109. ütemtől 170. ütemig
• Bartók: Táncszvit III. tétel	24. ziffertől 26. zifferig
• Kodály: Galántai táncok	első 5 ütem

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2016. január 28. csütörtökig az info@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábíán u. 6/a). A zenekari szólamok kottái az irodában átvehetők, ill. e-mailben igényelhetők.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani).

Miskolc, 2015. december 21.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.
próbajátékot hirdet

CSELLÓ SZÓLAMVEZETŐI ÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. február 1. (hétfő) 13.00

A próbajáték helye: Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábíán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

I. forduló:

Haydn: D-dúr csellóverseny I. tétel kadenciával
J.S. Bach: Két szabadon választott tánc tétel

Kijelölt részek az alábbi művekből:

Beethoven: V. szimfónia II. tétel
Verdi: Requiem – Offertorio
R. Strauss: Don Juan

II. forduló:

Kijelölt részek az alábbi művekből:

Verdi: Don Carlos – Fülöp király áriája
Brahms: B-dúr zongoraverseny III. tétel
Rossini: Tell Vilmos – nyitány
Mozart: Don Giovanni – Zerlina áriája
Liszt: A-dúr zongoraverseny I. tétel

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2016. január 28. csütörtökig az info@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábíán u. 6/a). A zenekari szólamok kottái az irodában átvehetők, ill. e-mailben igényelhetők.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani).

Miskolc, 2015. december 21.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A MAGYAR RÁDIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARA
próbajátékot hirdet

KONCERTMESTER MUNKAKÖRRE határozott idejű munkaszerződéssel

Várjuk mindazon képzett zenekari művészek jelentkezését, akik felsőfokú zenei végzettséggel (minimálisan szakirányú BA diploma) rendelkeznek. Jelentkezéshez szükséges dokumentumok:

- szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával
- szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

A jelentkezéseket kérjük megküldeni Váradi Ágnes részére a hegi@mtva.hu e-mail címre. A jelentkezés határideje: **2016. február 11.** A próbajátéka csak a zsűri szakmai döntése alapján kiválasztottak kapnak meghívást. A próbajáték időpontja: **február 23. 12:30 Magyar Rádió 6-os stúdió**

I. forduló – paraván mögött:

- Szabadon választott Mozart (K 216., 218., 219.) versenymű első és második tétele kadenciával (zongorakísérőt a zenekar nem biztosít)
- J.S. Bach: g-moll szonáta - Siciliano BWV 1001
- J.S. Bach: g-moll, a-moll, vagy C-dúr fuga

Zenekari állások:

- Schumann: II. szimfónia – II. tétel elejétől az első trióig
- Mozart: Esz-dúr szimfónia K 543. – II. tétel 1-39. ütem (ismétlés nélkül)
- Mendelssohn: Szentivánéji álom - Scherzo 17-98. ütem
- Brahms: I. zongoraverseny – III. tétel E – 274. ütem
- Brahms: IV. szimfónia – IV. tétel 33-80. ütem
- R. Strauss: Don Juan – elejétől D-ig
- Bartók: Concerto – V. tétel 265-317. ütem
- Mozart: A varázsfuvola - nyitány 16-59. ütem
- Smetana: Az eladott menyasszony - nyitány elejétől a 34. ütemig
- Prokofjev: Klasszikus szimfónia I. tétel elejétől 8. után 5. ütemig

II. forduló – rögtön az első forduló után:

- Egy hegedűverseny első tétele az alábbiak közül:
• Beethoven, Mendelssohn, Brahms, Csajkovszkij, Sibelius

Szóló állások:

- Rimszkij-Korszakov: Seherezáde
- J. S. Bach: Máté-passió – Erbarme dich
- Richard Strauss: Bürger als Edelmann
- Richard Strauss: Ein Heldenleben
- Brahms: I. szimfónia - 2. tétel
- Beethoven: Missa solemnis

A zenekari állások kottáját a próbajátékokra meghívott jelentkezők megtekinthetik a Magyar Rádió Zenei Együttesek Irodájában, Patkó Csillánál előzetes megbeszélés alapján. További információ: Patkó Csilla Tel.: 328-7182 (patko.csilla@mtva.hu)

A zsűri fenntartja magának a jogot, hogy a szakmai kritériumoknak nem megfelelő jelentkezőket a próbajátékból kizárja.

Budapest, 2016. január 12.

Kovács Ákos
igazgató

BUDAFOKI DOHNÁNYI ERŐ ZENEKAR

Január 22. 19.30
BMC

A Swing á la Django és a Dohnányi Big Band koncertje

Sztárvendégek:
Pálmai Panna – ének
Szabó Ádám – harmonika, ének
Szentpáli Roland – szaxkürt
Szepesi Bence – szaxofon
Budapest Saxophone Quartet
Corpus Trombone Quartet
BDZ Trombita Szólam
Tóth Mariann – zongora
Nagy Zsolt – dob

Február 5. 19.00
Klauzál ház

Budafoki Hangversenyesték

Beethoven: III. Leonora nyitány
Pánczél: Concerto
Beethoven: VI. szimfónia
Km.: Harsányi Elina – hegedű
Vez.: Dian Tchobanov

Február 6. 11.00,
Klauzál ház

A megérthető zene – JUNIOR

Bizet: Jeux d'enfants
Respighi: Róma fenyői – Gianicolo
Rossini: Hamupipóke – nyitány
Előad és vez.: Hollerung Gábor

Február 6. 15.00
Klauzál ház

Zeneértő leszek

A virtuóz fafűvósok
A fuvola, az oboa, a klarinét és a fagott
Előad: Zelinka Tamás

Február 13. 19.30, Zeneakadémia
Dohnányi bérlet

Bánfalvy Zoltán: Divertimento
Saint-Saëns: a-moll csellóverseny
Rimszkij-Korszakov: Seherezade
Km.: Tomas Daroch – cselló
Vez.: Bogányi Tibor

Február 14. 11.00, Zeneakadémia

A megérthető zene bérlet
A végtelen mértékei – a szerelem megváltó ereje
Beethoven: Fidelio – II. felvonás
Előad és vez.: Hollerung Gábor

Február 27. 19.30
Művészetek Palotája

Az örökkévalóság pillanatai

Kozmikus intimitások
R. Strauss: Alpesi szimfónia
Bach – Stokowski: Chaconne
Respighi: Róma fenyői – tánccal
Vez.: Hollerung Gábor

Március 5. 19.30, Zeneakadémia

Dohnányi bérlet

Sostakovics: Ünnepi nyitány
Sostakovics: I. hegedűverseny
Mozart: Davidde penitente K 469
Km.: Kelemen Barnabás – hegedű
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Vez.: Hollerung Gábor

Március 6. 11.00, Zeneakadémia

A megérthető zene bérlet

A végtelen mértékei – a palackba zárt mindenség
Schubert: Kvintett
Előad és vez.: Hollerung Gábor

Március 19. 11.00, Klauzál ház

Megérthető JUNIOR

A Búgócsiga Zenede koncertje

Március 19. 15.00

Klauzál ház

Zeneértő leszek

Fény és ünnep – a rézfűvósok

A trombita, a kürt, a harsona és a tuba
Előad: Zelinka Tamás

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Február 12. 19.00

Duna Palota

Tavaszi bérlet 2. –

PÉLDAKÉPÜK: SCHUBERT

Brahms: Változatok egy Haydn-témára, op. 56a
Mendelssohn: e-moll hegedűverseny, op. 64
Schubert: 5. (B-dúr) szimfónia, B485
Km.: Szabadi Vilmos (hegedű)
Vez.: Deák András

Február 21. 10.30, Duna Palota

Családi Szimfonikus Matiné Bérlet 4. –

Tűz és víz
Vivaldi: Négy évszak
Beethoven: 6. (F-dúr) szimfónia
„Pastorale” op. 68
Mendelssohn:
Hebridák-nyitány, op. 26
Smetana: Moldva
de Falla: Tűztánc
íj. J. Strauss:
Mennydörgés és villámlás
Vez.: Deák András
Műsorvezető: Zelinka Tamás

Március 11. 19.00, Duna Palota

Tavaszi bérlet 3. –

A klarinét bűvöletében
Weber: A bűvös vadász – nyitány, op. 77
Gallai Artlla: Kettősverseny klarinétra és basszusklarinét
Brahms: 3. (F-dúr) szimfónia, op. 90
Km.: Romy Balázs (klarinét), Szűcs Péter (basszusklarinét)
Vez.: Kovács János

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Február 13. szombat, 19.00

Művészetek Háza Gödöllő – színházterem

FRANCIA-OROSZ EST – Remekművek Gödöllőn

Fauré: Requiem
Km.: Gödöllői Premontrei Szent Norbert Gimnázium Kórusa,
Gödöllői Városi Vegyeskar,
karigazgatók: Magay Judit, Pechan Kornél
Szólisták: Cserekyei Andrea-szoprán, Gaál Csaba-bariton
Borodin: II. szimfónia
Vez.: Horváth Gábor

Február 19. péntek, 14.00

Művészetek Háza Gödöllő – színházterem

Zenei utazás – Ifjúsági hangverseny
Grieg: Peer Gynt – szvit
Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen
Moderátor: Zelinka Tamás,
tánc: Széphalmi Pál
Vez.: Werner Gábor

A ZUGLÓI FILHARMÓNIA

próbajátékot hirdet

CSELLŐ – TELJES ÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. február 4-én 14.00–18.00 óra között
– Kisteremben

A szakmai önéletrajz alapján kiválasztott jelentkezőknek küldünk meghívást, feltüntetve a pontos időpontot

A próbajáték helye: 1145 Budapest, Columbus u. 11.

A próbajáték anyaga:

- Egy szabadon választott Bach Szvit Preludium tétele és
- Egy tétel a Haydn, vagy Dvořák versenyművekből.

Zenekari részletek:

- Verdi: Requiem Offertorio első 29 ütem, illetve
- Libera me 45.–83. ütem
- Bartók Táncszvit 24–28-ig, illetve
- 55 előtt 1. ütemtől 56-ig

A zenekari állások kottái átvehetők a Zuglói Zeneházban (1145 Budapest, Columbus u. 11.) a kottatárban illetve a titkárságon minden hétköznap 8.00–16.00 között.

A próbajátékon zongorakísérőt a Zuglói Filharmónia nem biztosít.

Jelentkezés módja: szakmai önéletrajzzal

- az info@zugloifilharmonia.hu e-mail címen
- személyesen, minden hétköznap 8.00–16.00 óra között a rendezvényosztályon Karisztl Szabolcsnál
- 1145 Budapest, Columbus u. 11. postacímen (Karisztl Szabolcs rendezvényszervezőnek címezve)

Jelentkezési határidő: 2016. január 29-e péntek

Sikeres próbajátékot kívánunk!

2016. január 11.

Záborszky Kálmán
művészeti vezető

A ZUGLÓI FILHARMÓNIA

próbajátékot hirdet

I. FUVOLA ÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. február 4-én 14.00–18.00 óra között
– Kisteremben

A szakmai önéletrajz alapján kiválasztott jelentkezőknek küldünk meghívást, feltüntetve a pontos időpontot

A próbajáték helye: 1145 Budapest, Columbus u. 11.

A próbajáték anyaga:

- Mozart: Fuvolaverseny I., II. tétel

Zenekari részletek:

- Bartók: Concerto
- Debussy: Egy faun delutánja
- Rossini: Tell Vilmos
- Kodály: Páva variációk
- Erkel: Hunyadi nyitány
- Ravel: Daphnis et Chloé
- Mendelssohn: Szentivánéji álom, scherzo
- Beethoven: Leonora nyitány

A zenekari állások kottái átvehetők a Zuglói Zeneházban (1145 Budapest, Columbus u. 11.) a kottatárban illetve a titkárságon minden hétköznap 8.00–16.00 között.

A próbajátékon zongorakísérőt a Zuglói Filharmónia nem biztosít.

Jelentkezés módja: szakmai önéletrajzzal

- az info@zugloifilharmonia.hu e-mail címen
- személyesen, minden hétköznap 8.00–16.00 óra között a rendezvényosztályon Karisztl Szabolcsnál
- 1145 Budapest, Columbus u. 11. postacímen (Karisztl Szabolcs rendezvényszervezőnek címezve)

Jelentkezési határidő: 2016. január 29-e péntek

Sikeres próbajátékot kívánunk!

2016. január 11.

Záborszky Kálmán
művészeti vezető

Március 1. kedd, 11.00 és 14.00
Erdőkertés – Faluház és Könyvtár 11.00

Mesélő muzsika – Ifjúsági hangverseny
Isaszeg – Dózsa György Művelődési Otthon 14.00
 Prokofjev: Péter és a farkas
 Mesélő: Tápai Dóra
 Vez.: Horváth Gábor

Március 2. szerda, 11.00, 14.00 és 15.30. Veresegyház, Váci Mihály Művelődési Ház 11.00

Mesélő muzsika – Ifjúsági hangverseny
Művészetek Háza Gödöllő – színházterem 14.00, Gödöllő, Damjanich János Általános Iskola 15.30
 Prokofjev: Péter és a farkas
 Mesélő: Tápai Dóra
 Közreműködik a Damjanich Általános Iskola Gyermek Színjátszó csoportja
 Művészeti vezető: Mészáros Beáta
 Vez.: Horváth Gábor

Március 3. csütörtök 9.00 és 11.00

Kistarcsa Csigaház 9.00
Mesélő muzsika – Ifjúsági hangverseny
Kerepes, Széchenyi István Általános Iskola 11.00
 Prokofjev: Péter és a farkas
 Mesélő: Tápai Dóra
 Vez.: Horváth Gábor

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Január 29., péntek, 19.00

Győr, Richter Terem
Richter János hangversenybérlet
 Fából faragott Hegedűverseny
 Bartók B.: A fából faragott királyfi
 Vez.: Gilbert Varga
 Km.: a 2015. évi sioni Varga Tibor hegedűverseny különdíjasa

Február 5., péntek, 19.00
Dunaszerdahely, Városi Művelődési Központ

Filharmonikus hangversenybérlet
Dunaszerdahely
 Farsangi koncert – Meglepetéskoncert, sok humorral, vidámsággal.
 Vez.: Berkes Kálmán

Február 6. szombat, 19.00
Mosonmagyaróvár, Flesch Károly Kulturális Központ

Filharmonikus hangversenybérlet
Mosonmagyaróvár
 Farsangi koncert – Meglepetéskoncert, sok humorral, vidámsággal.
 Vez.: Berkes Kálmán

Február 9., kedd, 19.00
Sopron, Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ

Kékfrankos koncertek
 Farsangi koncert – Meglepetéskoncert, sok humorral, vidámsággal.
 Vez.: Berkes Kálmán

Február 14., vasárnap, 16.00
Győr, Egyetemi Hangversenyterem

Flesch Károly hangversenybérlet
 C. M. von Weber: B-dúr klarinétötös, op. 34
 Ránki Gy.: Lúdapó meséi
 Közreműködnek a Győri Filharmonikus Zenekar művészei
 Művészeti vezető: Berkes Kálmán

Február 17., szerda, 19.00

Pápa, Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ
Filharmonikus hangversenybérlet Pápa
 Népszerű filmzenék Wagnertől
 John Williamsig
 (Star Wars; E.T.; Robin Hood;
 Tűzszekerek; Szabadság, szerelem;
 Profi; Batman; Zorba; A Tenkes kapitánya...)
 Vez.: Hollerung Gábor

Február 18., csütörtök, 19.00

Tatabánya, A Vértés Agorája
Filharmonikus hangversenybérlet Tatabánya
 Népszerű filmzenék Wagnertől
 John Williamsig
 (Star Wars; E.T.; Robin Hood;
 Tűzszekerek; Szabadság, szerelem;
 Profi; Batman; Zorba; A Tenkes kapitánya...)
 Vez.: Hollerung Gábor

Február 23., kedd, 19.00

Győr, Richter Terem
Varga Tibor hangversenybérlet
 Mozarttól Michael Jacksonig ...
 Vez.: Manolo Cagnin
 Km.: Wiener Sängerknaben

Február 24., szerda, 19.00
Sopron, Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ

Liszt Ferenc Hangversenybérlet
 Mozarttól Michael Jacksonig ...
 Vez.: Manolo Cagnin
 Km.: Wiener Sängerknaben

Március 4., péntek, 19.00

Győr, Richter Terem
Richter János hangversenybérlet
 W. A. Mozart: C-dúr szimfónia, KV 338
 W. A. Mozart: G-dúr zongoraverseny, No. 17., KV 453
 W. A. Mozart: Esz-dúr szimfónia, KV 543
 Vez. és zongorán km.: Kocsis Zoltán

Március 10., csütörtök, 19.00
Mosonmagyaróvár, Flesch Károly Kulturális Központ

Filharmonikus hangversenybérlet
Mosonmagyaróvár
 W. A. Mozart: A színigazgató – nyitány
 F. Chopin: f-moll zongoraverseny, op. 21
 F. Mendelssohn-Bartholdy: IV. (A-dúr) „Olasz” szimfónia, op. 90
 Vez.: Berkes Kálmán
 Km.: Szilasi Alex – zongora

Március 12., szombat, 15.30

Győr, Richter Terem
Varga Tibor hangversenybérlet
 W. A. Mozart: A színigazgató – nyitány
 F. Chopin: f-moll zongoraverseny, op. 21
 F. Mendelssohn-Bartholdy: IV. (A-dúr) „Olasz” szimfónia, op. 90
 Vez.: Berkes Kálmán
 Km.: Szilasi Alex – zongora

Március 13., vasárnap, 16.00

Győr, Egyetemi Hangversenyterem
Flesch Károly hangversenybérlet
 G. Rossini: Szonáták vonósokra, No. 3., No. 6
 L. van Beethoven: C-dúr trió két oboára és egy angolkyrtre, op. 87
 Csellókvartettek

közreműködnek a Győri Filharmonikus Zenekar művészei
 művészeti vezető: Berkes Kálmán

KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

Január 25.

Miskolc, Művészetek Háza
 Dohnányi: Amerikai rapszódia
 Kerek Gábor: Szaxofonverseny (ösbemutató)
 Gershwin: Lullaby
 Gershwin: Egy amerikai Párizsban
 Czákó Péter – szaxofon
 Vez.: Kovács László

Január 28.

Kölcsey Központ, Nagyterem
 Dohnányi: Amerikai rapszódia
 Kerek Gábor: Szaxofonverseny
 Gershwin: Lullaby
 Gershwin: Egy amerikai Párizsban
 Czákó Péter – szaxofon
 Vez.: Kovács László

Február 11.

Kölcsey Központ, Nagyterem
 Farsangi koncert
 Vez.: Carolyn Watson

Március 10.

Kölcsey Központ, Nagyterem
 P.I. Csajkovszkij:
 1812 – ünnepi nyitány op.49
 A. Arutjunjan:
 Asz-dúr trombitaverseny
 M.P. Muszorgszkij:
 Egy kiállítás képei
 Csósz János – trombita
 Vez.: Somogyi-Tóth Dániel

A MAGYAR RÁDIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARA

Január 22., péntek 18.00

Magyar Rádió Márványterem
kamarazenei bérlet/1
 Közreműködnek a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának művészei

Február 3., szerda 19.30

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Dohnányi sorozat/4
 Enescu: I. Román rapszódia, op. 11
 Vajda Gergely: Klarinét szimfónia két klarinétra és zenekarra – ösbemutató
 Dvořák:
 VIII. (G-dúr) szimfónia, op. 88
 Km.: Varga Gábor, Szepesi János – klarinét,
 Vez.: Vajda Gergely

Február 17., szerda 19.30

Zeneakadémia, Nagyterem
Lehel sorozat/5
 Berlioz: Rómeó és Júlia – drámai szimfónia, op. 17
 Km.: Magyar Rádió Énekkara (karigazgató: Pad Zoltán)
 Vez.: Kovács János

Február 19., péntek 18.00

Magyar Rádió Márványterem
Kamarazenei bérlet/2
 Közreműködnek a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának művészei

Február 27., szombat 16.00 és 19.30
Budapest Music Center

Ifjú művész-portrék sorozat/3
 Vörös Szilvia mezzoszoprán
 Cser Ádám karmester
 Mozart: g-moll szimfónia, K 183/173dB
 Mahler: Gyermekgyászadalok
 Schubert: IV. (c-moll) szimfónia, „Tragikus”, D 417
 Km.: Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara
 Házigazda: Vásáry Tamás

Március 11., péntek 19.30

Zeneakadémia Nagyterem
Vásáry bérlet/3
 Bach: Máté-passió, BWV 244
 Km.: Magyar Rádió Énekkara (karigazgató: Pad Zoltán)
 Vez.: Vásáry Tamás

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 21. 19.30

Művészetek Palotája, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Szöke Tibor-mesterbérlet 1.
Szimfonikus felfedezések

G. Mahler: X. szimfónia – I. tétel
 C. Orff: Carmina Burana (szoprán), Kristofori Ferenc (tenor), Alexandru Aghenie (bariton), a Nyíregyházi Cantemus Kórus (karigazgató: Szabó Soma)
 Vez.: Csaba Péter

Január 23. 10.00

MÁV Szimfonikus Zenekar, Próbatere

Évszak koncertek: Tél
 A négy alkalomból álló sorozat zenéi anyaga mindig az adott évszakhoz igazodik Vivaldi: A négy évszak című hegedűversenyciklusa alapján. Ajánlott korosztály: 4–9 év. A foglalkozásokat Székely Edit fuvolaművész, zenepedagógus vezeti a MÁV Szimfonikus Zenekar művészeinek közreműködésével.

Január 28. 19.00

Zeneakadémia, Nagyterem

Lukács Miklós-bérlet 3.
 FRANCIA EST
 M. Ravel: Lúdanyó meséi
 C. Debussy: Ibéria
 H. Berlioz: Harold Itáliában
 Km.: Szűcs Máté (brácsa)
 Vez.: Csaba Péter

Január 30. 11.00, Olasz Kultúr-

intézet, Giuseppe Verdi terem

Varga László-bérlet 1.
Francia est
 M. Ravel: Lúdanyó meséi
 C. Debussy: Ibéria
 H. Berlioz: Harold Itáliában
 Km.: Szűcs Máté (brácsa)
 Vez.: Csaba Péter

Január 30. 17.00, Olasz Kultúr-

intézet, Giuseppe Verdi terem

Kamarazenei bérlet 1.
 F. Schubert: Quartettsatz (c-moll) No. 12. D.703
 G. P. Telemann: F-dúr concerto fuvolára és fagottra TWV 52.F1

F. Schubert: a-moll „Rosamunda” kvartett D.804
A sorozat vezetője:
Tarkó-Nagymengyi Dóra

Január 31. 15.00
Művészetek Palotája, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Bérleten kívüli koncert
Mendelssohn – Schumann maraton
Hebridák – nyitány
IV. (d-moll) szimfónia
Vez.: Csaba Péter

Február 3. 19.00
Zeneakadémia, Nagyterem
Erdélyi Miklós-bérlet 4.

Orosz est
M. Glinka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány
R. Glière: Hárfaverseny
D. Sosztakovics: VIII. (c-moll) szimfónia, op. 65
Km.: Tóth Bettina (hárfa)
Vez.: Kesselyák Gergely

Február 6. 10.00,
MÁV Szimfonikus Zenekar, Próbaterem

Zene-Tér-Kép 3.
A 3-7 éves korosztálynak szóló, hangszereket bemutató játékos foglalkozás minden darabja egy-egy hangszercsaláddal ismerteti meg a gyerekeket (vonós, ütős, fafúvós, rézfúvós hangszerek). A foglalkozásokat Székely Edit fuvalaművész, zenepedagógus vezeti a MÁV Szimfonikus Zenekar művészeinek közreműködésével.

Február 12. 19.00
Zeneakadémia, Nagyterem
Lukács Miklós-bérlet 4.

Farsangi hangverseny
Johann Strauss: Mesék a bécsi erdőből
Josef Strauss: Libelle-polka
Josef Strauss: Szférák zenéje
Eduard Strauss: Szabad a pálya – gyorspolka
H. Berlioz: Fantasztikus szimfónia – 2. tétel (Bál)
Josef Strauss: Sport – polka
F. von Suppé: Könnyűlovassági induló
D. Sosztakovics: Kán-kán
M. Ravel: Bolero
Vez.: Kesselyák Gergely

Február 13. 11.00, Olasz Kultúr-intézet, Giuseppe Verdi terem
Varga László-bérlet 2.

Farsangi Hangverseny
Johann Strauss: Mesék a bécsi erdőből
Josef Strauss: Libelle-polka
Josef Strauss: Szférák zenéje
Eduard Strauss: Szabad a pálya – gyorspolka
H. Berlioz: Fantasztikus szimfónia – 2. tétel (Bál)
Josef Strauss: Sport – polka
F. von Suppé: Könnyűlovassági induló
D. Sosztakovics: Kán-kán
M. Ravel: Bolero
Vezényel: Kesselyák Gergely

Február 13 17.00, Olasz Kultúr-intézet, Giuseppe Verdi terem
Kamarazenei bérlet 2.

N. Gade: Novellette vonósokra (E-dúr) op. 58, No. 2.
Mérész Ignác: Vonóstrío

E. Elgar:
Vonósszerenád (e-moll) op. 20
A sorozat vezetője:
Tarkó-Nagymengyi Dóra

Február 16. 16.30, MÁV Szimfonikus Zenekar, Próbaterem
Bűgösca 5.

Zenés foglalkozás, zenehallgatás babákkal érkező családok számára. A foglalkozásokat Székely Edit fuvalaművész, zenepedagógus vezeti a MÁV Szimfonikus Zenekar művészeinek közreműködésével.

Február 16. 18.00, MÁV Szimfonikus Zenekar, Próbaterem
Szeretethang 5.

Koncert várandós kismamák, és az őket kísérők részére. A foglalkozásokat Székely Edit fuvalaművész, zenepedagógus vezeti a MÁV Szimfonikus Zenekar művészeinek közreműködésével.

Február 16. 19.00
Francia Intézet, Nagyterem
Bérleten kívüli koncert

W.A. Mozart:
D-dúr fuvalanegyenes K. 285
C. Debussy:
Trió hegedűre, gordonkára és zongorára
F. Poulenc: Szonáta kürtre, trombitára és harsonára
A belépés ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.

Február 22. 19.30
Művészetek Palotája, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Szöke Tibor-mesterbérlet 2.

F. Schubert: VIII., h-moll (Befejezetlen) szimfónia
B. Smetana: Moldva
Sz. Rachmaninov: II. (e-moll) szimfónia, op. 27
Vez.: Kocsis Zoltán

Február 27. 10.00 és 11.30
Magyar Nemzeti Múzeum, Díszterem
Unokák és nagyszülők hangversenyei 3.
Utazás a szaxofon körül

H. Tomasi: Szaxofonverseny – r.
G. Bizet: Az arles-i lány – részletek
Jazz improvizáció
Km.: Bánfi Barna (szaxofon)
Vez.: Bánfi Balázs

Március 4. 19.00
Zeneakadémia, Nagyterem
Lukács Miklós-bérlet 5.

W.A. Mozart:
D-dúr szimfónia, K 202
P.I. Csajkovszkij:
Pezzo Capriccioso, op. 62
C. Saint-Saëns:
II. gordonkaverseny, op. 119
L. van Beethoven: IV. (B-dúr) szimfónia, op. 60
Km.: Perényi Miklós (gordonka)
Vez.: Takács-Nagy Gábor

Március 5. 11.00, Olasz Kultúr-intézet, Giuseppe Verdi terem
Varga László-bérlet 3.

W.A. Mozart:
D-dúr szimfónia, K 202
P.I. Csajkovszkij:
Pezzo Capriccioso, op. 62
C. Saint-Saëns:
II. gordonkaverseny, op. 119

L. van Beethoven: IV. (B-dúr) szimfónia, op. 60
Km.: Perényi Miklós (gordonka)
Vez.: Takács-Nagy Gábor

Március 5. 17.00, Olasz Kultúr-intézet, Giuseppe Verdi terem
Kamarazenei bérlet 3.

L. Boccherini: esz-moll kvintett op. 51, No. 2. G377
A. Vivaldi: B-dúr concerto trombitára és hegedűre, F12 No. 16.
G. Donizetti:
e-moll vonósnégyes, No. 18.

Március 11. 18.00
Festetics Palota, Tükörterem
Festetics-bérlet 2.

L. van Beethoven: Kontratáncok
J. Brahms: Szerelmi dalkeringők
P. I. Csajkovszkij: Vonósszerenád
Vez.: Csaba Péter

Március 12. 10.00, MÁV Szimfonikus Zenekar, Próbaterem
Évszak koncertek: Tavasz

A négy alkalomból álló sorozat zenei anyaga mindig az adott évszakhoz igazodik Vivaldi: A négy évszak című hegedűversenyciklusa alapján. Ajánlott korosztály: 4–9 év. A foglalkozásokat Székely Edit fuvalaművész, zenepedagógus vezeti a MÁV Szimfonikus Zenekar művészeinek közreműködésével.

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 24. 11.00, 16.00
Művészetek Háza
CIRÓKA

Interaktív koncert a 0-3 éves korosztály számára bababarátság környezetben
Forgatókönyvíró és műsorvezető:
Bukáné Kaskó Marietta

Február 8. 19.00
Művészetek Háza
Tűzvarázs bérlet
TÁNCLÖBBANÁS

Ravel: La Valse
Ajtony Csaba: mozgásból szőtt ária
Beethoven: VII. (A-dúr) szimfónia op. 92
Miskolci Szimfonikus Zenekar
Km.: Gryllus Samu, Bolcsó Bálint
Vez.: Ajtony Csaba

Február 15. 19.00
Művészetek Háza
Szezonbérlet

de Falla: A bűvös szerelem – Tűz-tánc
Briccialdi: Velencei karnevál
Saint-Saëns: Romance
Doppler Ferenc–Doppler Károly:
Rigoletto-fantázia
Sztaravinszkij: Petruska – szvit
Fuvola: Duleba Lívía, Bálint János
Vez.: Gál Tamás

Február 25. 19.00
Művészetek Háza
Hangforrás bérlet

A Fekete-erdő szirénjei
Puccini: Le villi (Lidércsek)
Ének: Fodor Beatrix,
Fekete Attila, Kálmándi Mihály
Km.: Kodály Kórus Debrecen
Vez.: Gál Tamás

Március 7. 19.00, Művészetek Háza
Tűzvarázs bérlet

TAVASZI FELLÁNGOLÁS
Debussy: Tavasz
Saint-Saëns: II. (g-moll) zongoraverseny op. 22
Bartók: Concerto nagyzenekarra
Zongora: Prunyi Ilona
Vez.: Gál Tamás

NEMZETI FILHARMONIKUSOK

Január 29. 19.30, Müpa

Rachmaninov:
III. zongoraverseny, d-moll, Op. 30
Beethoven:
II. szimfónia, D-dúr, Op. 36
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Hisako Kawamura-zongora

Január 30. 19.00

Pécs-Kodály Központ
Rachmaninov:
III. zongoraverseny, d-moll, Op. 30
Beethoven: II. szimfónia, D-dúr, Op. 36
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Hisako Kawamura – zongora

Február 1. 19.30

Szeged – Nemzeti Színház
Rachmaninov:
III. zongoraverseny, d-moll, Op. 30
Beethoven:
II. szimfónia, D-dúr Op. 36
Vez.: Kocsis Zoltán
km: Hisako Kawamura – zongora

Február 11. 19.30, Müpa

Smetana: Moldva
Dvořák: Gordonkaverseny, h-moll, Op. 104
Holst: A bolygók, Op. 32
Vez.: Halász Péter
Km.: Perényi Miklós-cselló,
Nemzeti Énekkar Nőikara

Február 27. 18.00

Nemzeti Filharmonikusok Próbaterme, Budapest
Házigazda: Malí István
Próbatermi vendégség
Bartók: III. vonósnégyes BB 93 (Sz 85 / W 60)
Rachmaninov: Kórusművek Csajkovszkij: Firenzei emlék (d-moll), op. 70
Km.: Papp Dániel (hegedű), Bali Gábor (hegedű), Balogh Enikő (brácsa), Kertész Sándor (brácsa), Pleszkán Marianne (cselló), Deák György (cselló), Nemzeti Énekkar

Március 8. 19.30, Zeneakadémia

A Nemzeti Énekkar ünnepi hangversenye megalakulásának 30. évfordulója alkalmából
Verdi: Quattro pezzi sacri
Eötvös Péter: Ima – magyarországi bemutató
Bartók: Cantata profana
Vez.: Antal Mátyás
Km.: Nemzeti Énekkar, Szalai Ágnes-szoprán, Klein Ottokar – tenor, Alexandru Agache – bariton

Március 13. 19.30, Müpa

Brahms: Gyászének (Begräbnisgesang), Op. 13
Schubert: VIII. szimfónia, h-moll, (Befejezetlen), D 759
Mendelssohn: II. szimfónia

(Lobgesang), Op. 52
 Vez.: Douglas Boyd
 Km.: Nemzeti Énekkar, Bakonyi Anikó, Celeng Mária-szoprán, Brickner Szabolcs-tenor

ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR

Január 23. szombat 19.00

Budapest Music Center
Haydn-sorozat
 Mister Haydn
 Közreműködnek az ÓDZ szólistái
 koncertmester: Bodor János

Február 9. kedd 19.30

Zeneakadémia
Szeretünk
 Hősök vagyunk sorozat 1. koncert
 Zombola Péter: Werther – cselló-
 verseny **ÓSBEMUTATÓ**
 P.I. Csajkovszkij: Rómeó és Júlia
 Schönberg: Megdicsőült éj (1943-as
 változat)
 Km.: Luigi Piovano, cselló
 Vez.: Kesselyák Gergely

Február 20. szombat 19.00

Budapest Music Center
Schumann-sorozat 1.

Március 1. kedd 19.30

Zeneakadémia
Küzdünk
 Hősök vagyunk sorozat 2. koncert
 Liszt: Prométeusz
 Janáček: Taras Bulba
 Csajkovszkij: Manfred szimfónia
 Vez.: Stanislav Kochanovsky

Március 18. péntek 19.00

Budapest Music Center
Schumann-sorozat 2.

PANNON FILHARMONIKUSOK – PÉCS

Január 23. szombat 18.00

Kodály Központ
Fiesta y siesta
 Ravel: Alborada del gracioso
 Édouard Lalo: d-moll gordonkaver.
 Joaquín Turina: La oración del
 torero (A torreador imája)
 Jesús Guridi: Diez melodías vascas
 (Tíz baszk melódia)
 Ravel: Bolero
 Narek Hakhnazaryan – gordonka
 Vez.: Gilbert Varga

Január 31. vasárnap, Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Mendelssohn-maraton
 Mendelssohn: III. „Skót” szimfónia
 Vez.: Vass András

Február 4. csütörtök 10.00

Kodály Központ
Méglesély! koncert
 Mendelssohn: III. „Skót” szimfónia
 Vez.: Vass András

Február 4. csütörtök 19.00

Kodály Központ
Hebridáktól Skóciáig
 Mendelssohn: Hebridák – nyitány
 Grieg: a-moll zongoraverseny
 Mendelssohn: III. „Skót” szimfónia
 Fülel Balázs – zongora
 Vez.: Vass András

Február 6. szombat 18.00

Kodály Központ
Segítség, komolyzene!
 Mendelssohn: III. „Skót” szimfónia
 Vez.: Vass András

Február 14. vasárnap 19.00

Kodály Központ
La Dolce Vita
 Valentin-napi hangverseny
 Pierluigi Ruggiero – gordonka
 Patrizia Cigna – szoprán Vez.:
 Giuliano Di Giuseppe

Február 16. kedd 16.00

Kodály Központ
Babzsák (0-3 éves korig)
 Mozart: F-dúr vonósnégyes K.590
 Buborék Kvartett:
 Vass Ágnes – hegedű
 Tóth Tímea – hegedű
 Misányi Gabriella – mélyhegedű
 Herczeg Nóra – gordonka

Február 19. péntek 19.00

Pécsi Nemzeti Színház
Színházi premier
 Pietro Mascagni: Parasztbecsület
 Faragó Béla–Háy János: Egy pohár
 víz Rendező: Nagy Viktor
 Vez.: Vass András

Február 20. szombat 15.30 és 17.00

Kodály Központ
Csigaház (3-8 éveseknek)
 All a bál
 Morvay Ágnes – hegedű
 Török Elek – klarinét
 Misányi Gabriella – mélyhegedű
 Sávoy László – oboa
 Kiss Szabolcs – Csigabá
 Szendrői Zsuzsanna – Csiganó

Március 3. csütörtök 10.00

Kodály Központ
Méglesély! koncert
 R. Strauss: A Bécsi Filharmoniku-
 sok fanfárja
 J. Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
 Boldoczki Gábor – trombita
 Vez.: Bogányi Tibor

Március 3. csütörtök 19.00

Kodály Központ
Horizont
 R. Strauss: A Bécsi Filharmoniku-
 sok fanfárja
 J. Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
 Bruckner: VIII. szimfónia
 Boldoczki Gábor – trombita
 Vez.: Bogányi Tibor

Március 5. szombat, 19.30

Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Horizont
 R. Strauss: A Bécsi Filharmonikus
 fanfárja
 J. Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
 Bruckner: VIII. szimfónia
 Boldoczki Gábor – trombita
 Vez.: Bogányi Tibor

Március 8. kedd 16.00

Kodály Központ
Babzsák (0-3 éves korig)
 Mozart: C-dúr vonósnégyes K.157
 Buborék Kvartett:
 Vass Ágnes – hegedű
 Tóth Tímea – hegedű
 Misányi Gabriella – mélyhegedű
 Herczeg Nóra – gordonka

SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 22. 19.00

AGORA – Művelődési és Sportház – Szombathely
Ünnepi koncert a magyar kultúra napja alkalmából

Január 27. 19.00

Hangvilla – Veszprém
Mozart est
 W. A. Mozart:
 I. F-dúr Koncert K.37.
 Km.: Boros Misi – zongora
 Vez.: Erdélyi Dániel

Február 3. 19.00

Bartók Terem – Szombathely
Dvořákkal „Az új világ-ban”
Szimfónia bérlet 6. előadás
 Dvořák: a-moll hegedűverseny,
 op.53
 Dvořák: IX. e-moll, szimfónia „Az
 új világból”, op.95
 Km.: Luca Fanfoni – hegedű
 Vez.: Madaras Gergely

Február 3. 21.00

Piacenza – Olaszország
 Dvořák:
 a-moll hegedűverseny, op.53
 Dvořák: IX. e-moll, szimfónia „Az
 új világból”, op.95
 Km.: Luca Fanfoni – hegedű
 Vez.: Madaras Gergely

Február 9. 9.30 és 10.45

Bartók Terem – Szombathely
Maszkabál
 Zenemanók bérlet 3. előadás

Február 10. 9.30 és 10.45

Bartók Terem – Szombathely
Maszkabál
 Zenemanók bérlet 3. előadás

Február 11. 19.00

Bartók Terem – Szombathely
Szidó ima
 Semjon Kalinowsky (brácsa) és
 Franz Danksagmüller (orgona)
 Kamarazene bérlet 4. előadás

Február 18. 19.00

Hevesi Sándor Művelődési Központ – Nagykanizsa
 Csajkovszkij:
 b-moll zongoraverseny op.23
 Bruckner: 4. Romantikus szimfónia
 (Esz-dúr, WAB 104)
 Km.: Kiss Márton – zongora
 Vez.: Mark Stringer

Február 19. 19.00

Bartók Terem – Szombathely
Szimfónia bérlet 7. előadás
 Vendégünk Mark Stringer
 Csajkovszkij:
 b-moll zongoraverseny op.23
 Bruckner: 4. Romantikus szimfónia
 (Esz-dúr, WAB 104)
 Km.: Kiss Márton – zongora
 Vez.: Mark Stringer

Március 3. 19.00

Bartók Terem – Szombathely
 Asaf Kleinman (zongora) és barátai
 Kamarazene bérlet 5. előadás

Március 9. 19.00

Bartók Terem – Szombathely
„A jövő muzikusai” – Konzisok gálahangversenye

SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 19. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház
Fricsay-bérlet/3
 W. A. Mozart: Idomeno – nyitány
 W. A. Mozart: Koncertáriák
 W. A. Mozart: g-moll szimfónia,
 K.550
 Km.: Kolonits Klára – szoprán
 Vez.: Vashegyi György

Január 24. vasárnap 11.00

Budapest, MÜPA, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem:
 Bartók Béla: A fából faragott
 királyfi
 Vez.: Gyüdi Sándor
 Km.: Szegedi Kortárs Balett

Január 27–28–29. szerda–csütörtök–péntek 9.30 és 11.00. Ifjúsági Ház (01. 27–28.) és Agóra (01. 29.)

Gyerekelőadás-sorozat előzetesen bejelentkezett óvodás és kisiskolás csoportoknak:
 Erdei vigasságok
 Balogh Sándor-Lukácsné Győző:
 Kacor király; A három kismalac
 vezényel: Balogh Sándor
 mesélő-műsorvezető. Lukácsné
 Győző

Február 6. szombat 11.00

Kisszínház
Csokimatiné-bérlet/2
 „Cini-cini hegedű és a többiek” –
 játékos hangszerbemutató
 Km.: Szegedi Szimfonikus Zenekar
 Műsorvezető: Lukácsné Győző
 Vez.: Gyüdi Sándor

Február 9. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház
Vaszy-bérlet/3
 C. Saint-Saëns: Bevezetés és Rondo
 capriccioso hegedűre és zenekarra,
 Op.28
 M. Ravel: G-dúr zongoraverseny
 J. Brahms: II. szimfónia, D-dúr,
 Op.73
 Km.: Würtz Klára – zongora, Baráti
 Kristóf – hegedű
 Vez.: Baráti Kristóf

Február 14. vasárnap 11.00

Szegedi Nemzeti Színház
Matiné-bérlet/2
 Műzsák találkozósa
 Muszorgszkij – Ravel: Egy kiállítás
 képei
 Km.: M. Kecskés András – panto-
 mim
 Vez.: Gyüdi Sándor

Február 15–16–17–18.

Filharmoniai ifjúsági hangverseny-
 sorozat (8 koncert)
5-én 11.00, 12.30, 14.00 – Belvárosi Mozi. 6-án 12.00 – Belvárosi Mozi. 7-én 10.00 és 13.00 – Belvárosi Mozi. 8-án 9.20 – Deák Gimnázium és 13.15 – Belvárosi Mozi
 A. Dvořák: IX. („Az új világból”)
 szimfónia, e-moll, Op.95
 Vez.: Gyüdi Sándor
 Műsorvezető: Lukácsné Győző

Február 18. csütörtök 19.30

Korzó Zeneház
Kamara-bérlet/A/3
 A Kosztáni Vonósnégyes
 kamaraestje
 A. Dvořák: Esz-dúr vonósnégyes,
 Op.51, nr. 10.
 J. Brahms:
 Klarinét kvintett, Op.115
 Km.: Tamás Péter – klarinét
 Február 26. péntek 19 h, Szegedi
 Nemzeti Színház:
 Tóth Péter: argyéus királyfi – be-
 mutató

Február 29. hétfő, Debrecen

Weber–Berlioz: Felhívás keringőre
 C. M. von Weber: Klarinétverseny,
 f-moll, Op.73
 R. Schumann: I. („Tavaszi”)
 szimfónia, B-dúr, Op.38
 Km.: Lugosi Daniel

Március 1. kedd, 12.00

Szegedi Nemzeti Színház

Iffjúsági Hangverseny Délidőben/2
Weber–Berlioz: Felhívás keringőre
C. M. von Weber: Klarinétverseny, f-moll, Op.73
Km.: Lugosi Daniel Ali – klarinét
Vez.: Gyüdi Sándor
Műsorvezető: Lukácsné Gyöző

Március 1. kedd, 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Fricsay-bérlet/5
Weber–Berlioz: Felhívás keringőre
C. M. von Weber: Klarinétverseny, f-moll, Op.73
R. Schumann: I. („Tavaszi”) szimfónia, B-dúr, Op.38
Km.: Lugosi Daniel Ali – klarinét
Vez.: Gyüdi Sándor

Március 6. vasárnap 11.00

Szegedi Nemzeti Színház

Matiné-bérlet/3
„Csak tiszta forrásból...”
Bartók Béla: Magyar képek; Román táncok
Kodály Zoltán: Galántai táncok
Vez.: Somogyi-Tóth Dániel

SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Február 15. hétfő 19.00

Aba-Novák Agóra Kulturális Központ

Aba-Novák-bérlet
Német romantika Carl Maria von Weber: Oberon – nyitány J. 306
Felix Mendelssohn-Bartholdy: e-moll hegedűverseny op. 64
Felix Mendelssohn-Bartholdy: IV. (A-dúr) „Olasz” szimfónia op. 90
Km.: Guzzo Giovanni – hegedű
Vez.: Cser Ádám

Március 7. hétfő 19.00

Megyeháza díszterme

Fantázia bérlet
„Ikerszimfóniák” szimfóniák
Franz Schubert: V. (B-dúr) szimfónia D. 485
Wolfgang Amadeus Mozart: g-moll szimfónia K. 550
Vez.: Hámosi Máté

ZUGLÓI FILHARMÓNIA

Január 23., szombat 17.00

Pesti Vigadó

Téli bérlet IV/3.

Wolfgang Amadeus Mozart: D-dúr divertimento
Wolfgang Amadeus Mozart: A-dúr klarinétverseny
Robert Schumann: III. (Esz-dúr) „Rajnai” szimfónia (Op. 97)
Vez.: Kocsár Balázs

Január 30., szombat 15.30

Zeneakadémia

Gaudeamus V/3.
Wolfgang Amadeus Mozart: Così fan tutte – nyitány (K.588)
Wolfgang Amadeus Mozart: D-dúr fuvolaverseny (K.314)
Km.: Bíró Zsófia – fuvola
Wolfgang Amadeus Mozart: D-dúr „Prágai” szimfónia (K.504)
Vez.: Oberfrank Péter

Február 27., szombat 17.00

Pesti Vigadó

Téli bérlet IV/4.
Liszt Ferenc: Hamlet – szimfonikus költemény (1858)
Camille Saint-Saëns: a-moll gondokaverseny (Op.33)
Km.: Déri György
Édouard Lalo: Scherzo
Camille Saint-Saëns: Haláltánc szimfonikus költemény (Op. 40)
Liszt Ferenc: Az ideálok – szimfonikus költemény (1857)
Vez.: Ménesi Gergely

Február 13., szombat 18.00

Művészetek Palotája

Stephanus IV/3.
Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola Fúvószenekarának hangversenye
Sosztakovics: Ünnepi nyitány (Op.96)
Jean Sibelius: Két impromptu (Op.5 No.5,6)
Jean Sibelius: Finlandia (Op. 26)
Hidas Frigyes: Requiem
Km.: Csóka Anita, Meláth Andrea, Horváth István, Cser Krisztián
Vez.: Makovecz Pál

Március 12., szombat 15.30

Zeneakadémia

Gaudeamus V/4.
Szergej Pkofjev: Klasszikus szimfónia
Bohuslav Marinů: Oboaverseny (H.353)
Km.: Villányi Péter
Ludwig van Beethoven: IV (B-dúr) szimfónia (Op.60)
Vez.: Horváth Gábor

REGIONÁLIS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE

(A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének tagja)

1088 Budapest,
Krúdy Gyula u 15. III./40.
Elnök: Szabó Sipos Máté
Főtitkár: Horváth Gábor

Békés Megyei Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Békés Megyei Szimfonikus Zenekar Közhasznú Kulturális Egyesület
Békéscsaba 5600 Andrassy út 3.
Telefon: 20/4322-948
E-mail: uhrinviktor@freemail.hu
Honlap: www.beke+sszimf.hu
Művészeti vezető: Uhrin Viktor

Egri Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Egri Szimfonikus Zenekar Kulturális Egyesület
Eger 3300 Knézych K. u. 8.
Telefon: 20/964-1518
E-mail:
Honlap: www.egriszimfonikusok.hu
Művészeti vezető: Szabó Sipos Máté

Gödöllői Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Gödöllői Szimfonikus Zenekar Alapítvány
Gödöllő 2100 Ady Endre sétány 1.
Telefon: 30/546-1852
E-mail:
godollo.zenekar@indamail.hu
Honlap: www.gso.hu
Művészeti vezető: Horváth Gábor

Kaposvári Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Kaposvári Szimfonikus Zenekar Alapítvány
7400 Kaposvár,
Rippl-Rónai u. 1/a. I. em. 6.
Honlap: www.kapossymph.com
E-mail: bela.kuti@gmail.com
Telefon: 06 20 535 1030
Képviselő: Kuti Béla

Szabolcsi Szimfonikus Zenekar

Közhasznú Egyesülete
Székhely: 4400 Nyíregyháza, Szent István u. 12.
mobil: 30 9656 453
E-mail: szabolcsiszimf@gmail.com
Képviselő: Nagy Gyula

Váci Szimfonikus Zenekar Egyesület

Székhely: 2600 Vác, Konstantin tér 8.
Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 297
Telefon/fax: 06-27-314-893
Honlap: www.vszzz.net
E-mail: vszz@invitel.hu; vaciszimfonikus@gmail.com
Képviselő: Farkas Pál elnök

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levélcím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: info@bdz.hu
www.bdz.hu

Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara

1061 Budapest, Andrassy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
http://www.bpo.hu

Duna Szimfonikus Zenekar

Duna Palota Nonprofit Kft.

1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu
www.dunaszimfonikusok.hu
Bérletvásárlás, jegyrendelés:
Tel.: (+36-1) 235-5500

Győri Filharmónikus Zenekar

9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
E-mail: office@gyfz.hu
www.gyfz.hu

Kodály Filharmónia Debrecen

4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar,

Énekkar és Kottatár Nonprofit Kft.

1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara

1016 Budapest, Naphegy tér 1.
Levelezési cím: 1088 Bp. Bródy Sándor utca 5-7.
Tel.: +36 1 328 7065
E-mail: hamada.katalin@radio.hu
http://www.mrze.hu/

MÁV Szimfonikus Zenekar

1087 Budapest, Kerepesi út 1-5.
Levélcím: 1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

3525 Miskolc, Fábrián u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: info@mso.hu • www.mso.hu.

Óbudai Danubia Zenekar

1061 Budapest, Paulay Ede u. 41. I. em. 1.
Tel.: (+36-1) 373-0228, (+36-1) 269-1178
E-mail: info@odz.hu
www.odz.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs

7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu
www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu
www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102

E-mail: orch@sympfh-szeged.hu • www.sympfh-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar

5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokiszimfonikusok.hu
www.szolnokiszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmónia Non profit Kft. – Szent István Király

Szimfonikus Zenekar
1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel./Fax: (36 1) 467-0788; 467-0788;
E mail: zuglofilharmonia@szenstivzanene.sulinet.hu
http://www.szenstivzanene.hu

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK,
VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK
SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA,
A NEMZETI KULTURÁLIS ÁLAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

A szerkesztőség címe:
MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
e-mail: info@zenekarujtag.hu
www.zene-kar.hu
Felelős kiadó és szerkesztő: POPA PÉTER

Nyomás: B32 Nyomda Kft.

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul.
Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

Adams
Alexander
Alphasax
Amati
Bach
Bags
Berg Larsen
BG
Blackburn
Borgani
Buffet Crampon
B&S
Cannonball
Charles Bay
Cherub
Conn
Courtois
Denis Wick
Dotzauer
E. Schmid
Eastman
Edwards
Fontaine
Francois Louis
Getzen
Hammig
Hardcase
Holton
Hoyer
Jody Jazz
Jupiter
Keilwerth
King
König & Meyer
Kromat
Lebayle
Leblanc
Lorée
Ludwig
Majestic
Manhasset
Marca
Marigaux
Mateki
Melton
Miyazawa
Morizono
Muramatsu
Musser
Neotech
P. Mauriat
Paiste
Pearl
Powell
Premier
Rico
Rigotti
Roy Benson
Rudolf Meinl
Sankyo
Schagerl
Schneider
Schreiber
Seiko
Selmer
Sonaré
Steuer
Straubinger
Studio 49
Trevor J. James
Vandoren
VMI
Wilde + Spieth
Wittner
Yamaha
Yanagisawa

20 ÉV

TISZTA HANG

20 ÉVES A FON-TRADE MUSIC,
30 ÉVES A CSIDER HANGSZERÉSZMŰHELY

www.fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14., Telefon: 1 210 2790, 30 488 6622

FON
TRADE MUSIC